

ZALAI KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ

2009/2

„A könyvtárra adott pénz mindig megtérül”

Czine Mihály

Zalai Könyvtári Levelező

A Zala megyei könyvtárak tájékoztatója

Szerkesztők:

Kiss Gábor
Sebestyénne Horváth Margit

A cikkek szerzői:

Bagladi Mónika könyvtáros, Lenti Városi Könyvtár; **Baksa Melinda** könyvtáros, Lenti Városi Könyvtár; **Bonnyai Ágnes**, könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Csudai Zoltánné** könyvtáros, MHK Vonyarcvahegy; **Dömök József** igazgató, FMHK Letenye; **Erdei Lajosné** könyvtáros, Községi és Iskolai Könyvtár, Rédics; **Fejesné Szabó Piroska** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Gyurkóné Marton Beáta** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Horváthné Nagy Elvira** könyvtárvezető, Móra Ferenc ÁIVK Zalakaros; **Jagasicsné Bogatin Mária** gyermekkönyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Kereki Judit** igazgatóhelyettes, JAVK Zalaegerszeg; **Kiss Gábor** igazgató, DFMK Zalaegerszeg; **Molnárné Pfeiffer Edit** könyvtárvezető, FMKK Letenye; **Kocsisné Sipos Rozália** osztályvezető, DFMK Zalaegerszeg; **Nitsch Erzsébet** igazgató, JAVK Zalaegerszeg; **Oláh Rozália** gyermekkönyvtár vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Öcsi Erzsébet** könyvtáros, Községi és Iskolai Könyvtár Teskánd; **Pál Éva** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Révész Erzsébet** könyvtáros, Községi Könyvtár Szentkozmadombja; **Pappné Beke Judit** igazgató, FGYVK Keszthely; **Sebestyénne Horváth Margit** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Stéber Ferencné Csögi Ágnes** könyvtáros, VK Lenti; **Szekér Beáta** könyvtáros, Községi Könyvtár Milejszeg; **Takács Lili**, „Salla” MKK Zalalövő; **Takácsné Giczi Hajnalka** könyvtáros, Községi Könyvtár Batyk; **Takácsné Nagy Iлона** könyvtárvezető, gr. I. Festetics MKVKMGY Hévíz; **Tóth Edit** könyvtáros, Apáczai ÁMK Könyvtára Zalaegerszeg; **Tóth Renáta** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Tóth Rita** gyermekkönyvtáros, FGYVK Keszthely; **Verebélyi Judit** könyvtáros, FGYVK Keszthely;

Köszönjük mindazoknak a kollégáknak a közreműködését, akik cikkeket és hírányagot küldtek a szerkesztőségbe.

Megjelenik 1990-től
20. évfolyam

Kiadja a Deák Ferenc Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: Kiss Gábor
Készült a *DFMK sokszorosító üzemében*
250 példányban
HU ISSN 0866-1979

Borító: A TIOP-1.2.3-08/1 pályázaton nyertes konzorcium tagjai a projektnyitó konferencián.

BÚCSÚ DR. CSONDOR GYULÁNÉ LENTI KÖNYVTÁROSTÓL

Életének 78. évében elhunyt dr. Csondor Gyuláné, született Fekete

Erzsébet nyugdíjas könyvtáros.

1964-ben kezdte meg könyvtáros pályáját a lenti Járási Könyvtár-

ban. Közel három évtizednyi, hivatásszerető munkában eltöltött

idő után 1986-ban a lenti Városi Könyvtár

munkatársaként ment nyugdíjba.

Sokan ismerték és szerették a városban, könyvtárosként és magán-

emberként is szívesen segített a hozzá fordulóknak.

Családja mellett volt kollégái és a könyvtárlátogatók is megőrzik

emlékét, szelleme, embersége velünk marad.

Városi Könyvtár Lenti munkatársai

ZALA MEGYE ÖNKORMÁNYZATI-LAKÓHELYI KÖNYVTÁRAINAK ELLÁTÁSA 2008-BAN

Zala megye 257 települése közül 2008-ban **9 város és 31 község működtetett nyilvános könyvtárat. 215 település önkormányzata mozgókönyvtári szolgáltatást rendelt meg** a megyei könyvtártól, vagy a 6 szolgáltatást vállaló városi könyvtár valamelyikétől. Ezeken a helyeken (a községek 87 %-ában) könyvtári szolgáltatóhelyet biztosít a fenntartó. A felhasználó szempontjából a szolgáltatóhelyek ugyanazt a feladatot látják el, mint a könyvtárak, de a munkák nagy részét (a beszerzést, feldolgozást, szállítást és más feladatokat) a szolgáltató könyvtár végzi.

Fontos tényező, hogy a megyében szinte valamennyi településen (2 község kivételével) van könyvtár, vagy szolgáltató pont. A nyilvános könyvtári ellátás és a mozgókönyvtári szolgáltatás összekapcsolása egyre inkább lehetővé teszi, hogy a városokban és a legkisebb községben élő lakosság is ugyanolyan minőségű könyvtári szolgáltatást vegyen igénybe a lakóhelyén.

A települések könyvtári ellátása változatos képet mutat. Először a városok, majd a községek helyzetét mutatjuk be:

A városokban összesen 12 önkormányzati fenntartású könyvtár működik. **Zalaegerszegen 4 önkormányzati könyvtár** található, köztük a Megyei Közgyűlés fenntartásában a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, a város fenntartásában a József Attila Városi Könyvtár és 2 városrészi ellátást biztosító könyvtár, az Apáczai ÁMK könyvtára és az Izsák ÁMK könyvtára. Ez utóbbiak kettős funkciójú könyvtárak, iskolai könyvtári feladatot is ellátnak.

2008 végén 4 városi könyvtárnak (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és egy községi könyvtárnak (Kehidakustány) összesen **17 fiókkönyvtára** volt. Számuk eggyel kevesebb, mint 2007-ben, a cserszegtomaji fiókkönyvtár megszűnése miatt.

A községek tekintetében látható, hogy a nyilvános könyvtárat fenntartó önkormányzatok száma egyre kevesebb. A könyvtárfenntartás (elsősorban a legkisebb településeken) forráshiány miatt egyre nehezebbé vált az utóbbi években, ezért az önkormányzatok kihasználták azt a lehetőséget, hogy a nyilvános könyvtár megszüntetésével a többcélú kistérségi társulásokon keresztül mozgókönyvtári normatív támogatást vegyenek igénybe a szolgáltatás finanszírozásához. Míg 2006-ban 216, 2007-ben 84, 2008-ban már csak 31 önkormányzat vállalta nyilvános könyvtár fenntartását.

	Város	Község	Összesen
Zala megye településeinek száma:	9	248	257
Zala megye önkormányzati könyvtárainak száma	12	31	43
Mozgókönyvtári szolgáltatást igénylő települések		215	215
Nincs szolgáltatás		2	2

A megye 257 települése közül mindössze két kicsi faluban nincs könyvtári szolgáltatás (Iborfia, Sénye).

A községekben a könyvtári szolgáltatások megvalósulását a központi ellátási formák (mozgókönyvtári ellátás, illetve az ellátórendszer) és a hálózatgondozói tevékenység (szaktanácsadás, statisztikai adatszolgáltatás, közös projektek stb.) összekapcsolása segítette.

Az érvényben lévő megyei hálózati megállapodás alapján a községek könyvtári ellátásában, 2008-ban is aktív szerepet töltöttek be a megyei könyvtár és a nagyobb városi könyvtárak (összesen 7 ellátó könyvtár).

Szolgáltató könyvtár	Községek			
	Mozgókönyvtári szolgáltatás	Ellátórendszeri szolgáltatás	Hálózatgondozás	Összesen
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely	27	4	3	34
Városi Könyvtár, Lenti	50			50
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa	34	10	6	50
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	50			50
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	30		2	32
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye	19		6	25
Festetics Műv Közp. és Könyvtár, Hévíz	5			5
Összesen	215	14	17	246

A fenti táblázatban összegeztük, hogy a szolgáltató könyvtárak milyen arányban vettek rész más települések ellátásában. A megyében 3 szolgáltatási forma jellemző: ellátórendszer, kistérségi mozgókönyvtári ellátás és a hálózatgondozás.

2008-ban a 248 községben már csak 16 önállóan szerzeményező nyilvános községi könyvtár működött, 14 nyilvános községi könyvtár ellátórendszeri szolgáltatást vett igénybe, a legtöbb (215) település a mozgókönyvtári ellátást választotta.

Ellátórendszer esetében a községi önkormányzatokat terhelte a szolgáltatás és a dokumentum-beszerezés költsége: négy település a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtártól, tíz település a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtártól rendelte meg a szolgáltatásnak ezt a formáját.

Mozgókönyvtári ellátás esetén a szolgáltatás a kistérségek által lehívott normatív támogatásból valósult meg. A megye valamennyi többcélú kistérségi társulása felvette feladatai közé a mozgókönyvtári ellátást, az újonnan megalakult kistérségek (hévízi, pacsai és zalakarosi kistérségek) is. Így ez a szolgáltatási forma egyre népszerűbbé vált a megyében: 2005-ben öt, 2006-ban nyolc nagykanizsai kistérséghez tartozó település ellátási formája volt; 2007-ben 160 község, 2008-ban 215 község rendelte meg a kistérségi könyvtári ellátást.

Az egyes kistérségekben változó a szolgáltató könyvtárak száma. Az alábbi táblázatban jól látható, hogy a megye kistérségeiben mely könyvtárak töltik be a szolgáltató szerepét, illetve, hogy az egyes szolgáltatókhoz hány település tartozik. A hévízi, a keszthelyi, a lenti, a letenyei, a nagykanizsai és a zalakarosi kistérségekben csak egy szolgáltató könyvtár van. A hévízi kistérség területén a szolgáltató a hévízi Gróf Festetics György Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény, amely 5 települést lát el. A keszthelyi kistérségben a Fejér György Városi Könyvtár 10 település számára szolgáltat. A lenti kistérség 50 települése a Lenti Városi Könyvtártól rendelte meg a mozgókönyvtári szolgáltatást. A letenyei kistérségben - ahol 2008-ban indult el a szolgáltatás – a letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár 19 szolgáltatóhely ellátókönyvtára. A nagykanizsai kistérség 13 települése, valamint a zalakarosi kistérség 15 települése számára a Halis István Városi Könyvtár biztosítja az ellátást.

A pacsai, a zalaegerszegi és a zalaszentgróti kistérség területén több szolgáltató is van. A zalaegerszegi kistérségből kivált pacsai kistérségben 4 szolgáltató könyvtár van: 8

települést a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, 5 települést a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár, 3-3 települést a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár, illetve a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár látott el 2008-ban. A zalaegerszegi kistérség 45 településén a József Attila Városi Könyvtár, 16 településén a Deák Ferenc Megyei Könyvtár biztosítja a mozgókönyvtári szolgáltatásokat.

A megyei könyvtár mellett 3 városi könyvtár, a keszthelyi, a nagykanizsai és a zalaegerszegi városi könyvtárak is több kistérségben látják el a feladatot, aminek elsősorban az az oka, hogy az ellátórendszeri szolgáltatást igénylő települések a kistérségi mozgókönyvtári ellátás megrendelése után is ragaszkodtak a korábbi szolgáltatójukhoz. A megyei könyvtár viszont elsősorban azokon a helyeken szolgált, ahol korábban nem működött ellátórendszer. Az alábbi ábrán is jól megfigyelhető, hogy a zalaegerszegi és a zalaszentgróti kistérségben 2-2 szolgáltató könyvtár van, a pacsai kistérségben viszont 4 ellátókönyvtár.

Mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő községek száma										
Szolgáltató könyvtár	Hévízi kistérség	Keszthelyi kistérség	Lenti kistérség	Letenyei kistérség	Nagykanizsai kistérség	Pacsai kistérség	Zalaegerszegi Kistérség	Zalakarosi kistérség	Zalaszentgróti kistérség	Összesen
Deák Ferenc Megyei Könyvtár						8	16		6	30
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely		10				3			14	27
Városi Könyvtár Lenti			50							50
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa					16	3		15		34
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg						5	45			50
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye				19						19
Festetics Műv Közp. és Könyvtár, Hévíz	5									5
Összesen	5	10	50	19	16	19	61	15	20	215

A szerződött települések számára a szolgáltatással megbízott könyvtár biztosítja a dokumentum-ellátást (letéti ellátás) és egyéb szolgáltatásokat (könyvtárrendezés, selejtezés, rendezvények, továbbképzések stb.). Az egyes szolgáltatók ellátási formája hasonló, kivételt képez a nagykanizsai városi könyvtár úgynevezett „teljes körű könyvtár-ellátása,” amely eltér a többi szolgáltató könyvtár letéti jellegű szolgáltatásától. A legtöbb szolgáltató könyvtár az új mozgókönyvtári beszerzéseket évente legalább 6 alkalommal kiszállítja letétként a szolgáltató helyekre, mellette színes újságokat fizet elő, amely rendszeresen a községekbe érkezik. A letétek helyben maradnak, illetve időszakosan cserélődnek a települések között. Ezen kívül a szolgáltatók külön kérésre saját állományukból is szolgáltathatnak, valamint különböző rendezvényeket, továbbképzéseket szerveznek.

A Halis István Városi Könyvtár viszont hetente egyszer felkeresi valamennyi települési szolgáltató helyét, ahol 1-2 órát tartózkodnak. Kiszállítanak - a beérkezett kérések mellett - kb. 80 db-os kínálatot, amelyet a szolgáltatóhelyekre betérő olvasók kölcsönözhetnek, illetve helyben igénybe vehetnek. A ki nem kölcsönzött dokumentumokat a szolgáltató visszaviszi a központi könyvtárba. Így ezeken a helyeken

csak a korábbi községi állományok vannak helyben, letétet nem építenek a mozgókönyvtári állományból. A hetente kivitt kínálat a mozgókönyvtári dokumentumok mellett a központi könyvtár dokumentumállományából is kikerülhet. Ez a szolgáltatási forma a szolgáltató könyvtár aktívabb jelenlétét eredményezi a településeken, és a statisztikai adatok is magasabb számot mutatnak a szolgáltató dokumentumforgalmazása tekintetében. Hátránya ugyanakkor, hogy a személyi kiadások és a gépkocsi futás miatt költséges, és nem alakult ki helyben egy kurrens helyi állomány sem.

A megye valamennyi városi könyvtára, mozgókönyvtári szolgáltató helye és 27 községi könyvtára egész évben működött. A községek közül 3 könyvtár (Becsehely, Csörnyeföld, Zalasabar) működése megszűnt 2008 év végén, mert a település döntése alapján) mozgókönyvtári szolgáltatást rendelnek meg 2009-től. Így a mozgókönyvtári szolgáltató helyek száma tovább növekszik.

A könyvtárak elhelyezési és működési körülményei tovább javultak 2008-ban. A mozgókönyvtári normatív támogatásnak köszönhetően elsősorban a mozgókönyvtári ellátásban részesülő könyvtári szolgáltató helyeket újították fel.

A statisztikai számokat figyelembe véve a települések lakosságának könyvtári ellátása összesen 22.564 m² **alapterületen** valósult meg (1.066 m² növekedés).

A **nyitva tartási napok** száma a községekben alacsony: 31 nyilvános könyvtárból 2 könyvtár nem tartott nyitva (Belezná, Zalasabar) és 4-4 könyvtár csak 1-2 napon szolgáltatott. 215 szolgáltatóhelyből a legtöbb településen (70%) csak egy vagy két napon szolgáltattak: 79 községben 1 napos, 73 községben 2 napos volt a nyitva tartás. Rendszeres napi nyitva tartás (5-6 napos) a városok könyvtárain kívül a községi nyilvános könyvtárak 50%-ára, és a mozgókönyvtári szolgáltató helyek 12%-ára jellemző.

Nyitva tartási napok száma hetente			
	Városi könyvtárak	Községi könyvtárak	Mozgókönyvtári szolgáltató helyek
0 nap		2	
1 nap		4	79
2 nap		4	73
3 nap		4	23
4 nap		1	13
5 nap	5	12	25
6 nap	7	4	2
	12	31	215

A **nyitva tartási órák** száma a városokban működő könyvtárakban mindenütt 20 óra felett volt, 4 könyvtárban (Keszthely, Lenti, JAVK Zalaegerszeg, DFMK Zalaegerszeg) a 40 órát is meghaladta. A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár 10 órával kevesebbet volt nyitva (37 órát), mint a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár.

A községi nyilvános könyvtárak 60%-a, a mozgókönyvtári szolgáltató helyek 77%-a 6 óránál kevesebbet tart nyitva hetente. 20 óránál magasabb nyitva tartás a nyilvános községi könyvtárak 20%-ára; illetve a mozgókönyvtári szolgáltató helyek 2%-ára jellemző.

A **számítógépek** száma a könyvtárakban tovább emelkedett. 2007 év végén a megye közkönyvtáraiban és szolgáltató helyein összesen 606 db számítógép állt a használók rendelkezésére 574 db Internet elérhetőséggel, 2008 végén 770 számítógépet és 710 internet elérést regisztráltak.

A statisztikai adatszolgáltatás szerint a **szakmai munkakörben dolgozók** száma 2008-ban a megye települési könyvtáraiban összesen 340 fő volt, ebből teljes

munkaidőben 111 fő dolgozott könyvtárosként. A részmunkaidőben foglalkoztatott könyvtárosok száma 106 fő (teljes munkaidőre átszámítva 35 fő), vállalkozó 2 fő, megbízási díjas 121 fő volt. A más településeket is ellátó könyvtárak – a Halis István Városi Könyvtár kivételével - együtt jelentették az intézményi és a mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeik létszámát, így a fenti adatok a nyilvános könyvtárak és a szolgáltatóhelyek létszámát együtt tartalmazzák.

2008-ban a megye önkormányzati könyvtárainak **állománya** a statisztikai adatszolgáltatás alapján összesen 1 720 271 db dokumentum volt. Az év folyamán összesen 53.593 db-bal gyarapodott a könyvtárak állománya, 110.855.000 Ft értékben. A községek állománya elsősorban a mozgókönyvtári ellátás keretében gyarapodott. Összességében a mozgókönyvtári ellátás keretében hasonló mértékű volt a gyarapodás, mint a városi könyvtárak saját állománya esetében.

A megyei összesítés szerint a községi nyilvános könyvtárak gyarapodása mindössze 7 %-a a teljes megyei gyarapodásnak. A 31 önállóan szerzeményező község közül hétben nem is volt szerzeményezés az év folyamán.

Könyvtár	Állománygyarapodás 2008-ban (db)	Állománygyarapításra fordított összeg (eFt)	Könyvtári állomány 2008. végén (db)
Városok könyvtárjai	25 247	53 566	1 022 698
	47%	48%	59%
Községi könyvtárak	3 671	5 904	265 098
	7%	5%	15%
Mozgókönyvtári ellátás	24 675	51 385	432 475
	46%	46%	25%
Megye összesen	53 593	110 855	1 720 271
	100%	100%	100%

Az elmúlt évi adatokhoz viszonyítva 855 db dokumentummal kevesebb volt az éves gyarapodás, viszonyt közel 20 millió Ft-tal magasabb volt az állománygyarapítás összege.

A beszerzett dokumentumok **átlagára** 2.068 Ft volt.

Állománygyarapításra a települések lélekszámát figyelembe véve 1 lakosra vetítve 377 Ft-ot fordítottak a megye könyvtárjai.

A kurrens időszaki kiadványok (példányok) száma a megyében összesen 3.054 darab volt, ebből 1253 db a kistérségi mozgókönyvtári ellátó helyeken volt igénybe vehető.

A **regisztrált könyvtárhasználók** száma kicsit csökkent a megyében, 2007 végéig összesen 50.769-en regisztráltak magukat a települések könyvtáraiban, 2008-ban 48.581 fő beiratkozó volt.

A **személyes használatok** száma egy kicsit csökken, míg a távhasználatok száma emelkedő tendenciát mutat. Megyei szinten az olvasók 647.812 alkalommal keresték fel személyesen a könyvtárakat, a távhasználatok száma (telefon, e-mail, honlap, OPAC) 725.342 alkalom volt 2008-ban.

Az **internethasználatok** száma megyei szinten emelkedett, 152.985 alkalommal vették igénybe a felhasználók ezt a szolgáltatást.

A **kölcsönzött dokumentumok** száma kicsit kevesebb, mint az elmúlt évben, a megye települési könyvtáraiban összesen 911.106 db-ot kölcsönöztek; a közvetlenül **helyben használt dokumentumok** száma viszont több mint amennyi 2007-ben volt, 487.793 db dokumentumot vettek kézbe helyben az olvasók.

Forgalmi adatok						
	Regisztrált használók	Személyes (helybeni) használatok	Internethasználat	Távhasználat (telefon, fax, e-mail, online kat., honlap)	Kölcsönzött dokumentumok	Közvetlenül helyben használt dokumentumok
Városok könyvtárai	32848	445486	62572	720563	707623	384129
	67,6%	68,8%	40,9%	99,3%	77,7%	78,7%
Községi könyvtárak	5 394	57 808	20 272	3 885	74 370	23 645
	11,1%	8,9%	13,3%	0,5%	8,2%	4,8%
Mozgókönyvtári ellátás	10339	144518	70141	894	129113	80019
	21,3%	22,3%	45,8%	0,1%	14,2%	16,4%
Megye összesen	48 581	647 812	152 985	725 342	911 106	487 793
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

A **14 év alatti regisztrált használók** száma szintén csökkent, 15.606 gyermekolvasó iratkozott be a megye könyvtáraiába. Az összes regisztrált olvasónak 32% volt 14 év alatti. A 14 év alatti személyes használatok száma viszont kicsit több mint az elmúlt évben volt, 241.625 alkalmat regisztráltak a könyvtárak. A kölcsönzött és helyben használt dokumentumok száma a 14 év alattiak körében is hasonló arányt mutat, mint az összes regisztrált adat, hiszen a kölcsönzött dokumentumok száma a 14 év alattiak körében is csökkent, míg a helyben használt dokumentumok száma növekedett; 2008-ban összesen 257.271 db-ot kölcsönöztek és 241.625 db-ot használtak helyben.

A **könyvtárközi kölcsönzés** elsősorban a városok könyvtáiraiban jellemző szolgáltatás, községi könyvtárakban alig fordul elő. A kéréseket elsősorban eredeti dokumentum elküldésével teljesítik a könyvtárak, de egyre nő a másolat (főleg az elektronikus másolat) formájában küldött dokumentumok száma.

Megyei szinten a szolgáltatás emelkedő tendenciát mutat: a városok könyvtáiraiba 3876 kérés érkezett be, és többségét (3448) eredetiben teljesítették.

A küldött könyvtárközi kérések száma viszont szinte valamennyi könyvtárban csökkent az előző évhez képest (1753 kérésből 1682 teljesült).

A **referenzs kérések** száma 2008-ban 81.148 db volt. Többségében a városok könyvtáiraiban jellemző szolgáltatás, a 31 községi könyvtárakban összesen 4592 referenzs kérdést regisztráltak.

A megye könyvtárai összesen 2.124 **rendezvényt** szerveztek 2008-ban, amelyeknek 89.043 résztvevője volt. Az összes rendezvényből 162 kiállításra került sor a könyvtárakban, a többi különböző irodalmi, illetve ismeretterjesztő program volt. Elsősorban a városokban szerveződtek a programok (62%), fontos azonban megjegyezni, hogy a mozgókönyvtári szolgáltató helyeken szervezett programoknak a száma is egyre emelkedik (az összes program 27%-át szolgáltatóhelyeken szervezték meg az ellátókönyvtárak).

Hagyományosan megemlékeztünk a megyében többek között a költészet napjáról, a népmese napjáról, Mátyás királyról. Ezek kapcsán versmondó versenyekre, levelezős játékokra került sor.

A szokás szerint megrendezett ünnepi könyvhéten 34, a Zalai Gyermekkönyvhetek során összesen 35 rendezvényre került sor a megyében. Mindkét rendezvénysorozathoz programfüzetet készítettünk.

Rendezvények 2008-ban									
Könyvtártípus	Könyvtárak száma	1. Kiállítások		2. Egyéb rendezvények		Összesen (1-2.)		Az egyéb rendezvényekből a használóképzés	
		Rendezvények száma	Résztevők száma	Rendezvények száma	Résztevők száma	Rendezvények száma	Résztevők száma	Rendezvények óra száma	Résztevők száma
Városok könyvtárai	12	98	9042	1156	49127	1313	59996	2385	5619
	5%	60%	60%	59%	66%	62%	67%	88%	73%
Mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek	215	38	3190	596	13951	575	15314	139	601
	83%	23%	21%	30%	19%	27%	17%	5%	8%
Községi nyilvános könyvtárak	31	26	2758	210	10975	236	13733	178	1462
	12%	16%	18%	11%	15%	11%	15%	7%	19%
Összesen:	258	162	14990	1962	74053	2124	89043	2702	7682
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Az Internet Fiesta rendezvényein a számítógépes információszolgáltatásra és az elektronikus ügyintézés lehetőségeire hívtuk fel a figyelmet.

A megyei összefogással megvalósuló rendezvények közül kiemelkedett az őszi könyvtári napok programsorozat, amely a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásából valósult meg. 2008-ban elsősorban a *tini* olvasókat céloztuk meg. Zala megyében szinte valamennyi városi könyvtár, több községi és iskolai könyvtár is bekapcsolódott a programba, a koordinátori teendőket pedig a Deák Ferenc Megyei Könyvtár látta el. Különösen jó volt a fogadtatása a Könyves Vasárnap programjainak. A megyei média rendszeresen tudósított az egyes eseményekről. Éltünk az Internet adta lehetőségekkel is, honlapunkon (www.dfmk.hu) lehetett tájékozódni a teljes megyei programról.

November 5–6-án könyvtárunk adott helyet a XI. Közgyűjteményi Szakmai Napoknak, amelyen a könyvtárak mellett a megyei múzeumok és a megyei levéltár munkatársai vettek részt.

A **felhasználók képzésére** 2.702 órát fordítottak a könyvtárak, amelyeken 7.682 fő vett részt. A gyermekolvasók elsősorban könyvtárhasználati órákon vettek részt, a felnőttek számára 20 órás tanfolyamokon oktatták a az internet használatát és az elektronikus ügyintézését.

A megyei könyvtár különböző témában szervezett **továbbképzéseket** (pl. az MKE Zala Megyei Szervezetével, és a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely közösen).

A korábbi évekhez hasonlóan a megyei könyvtár koordinálásával több megyei összefogást igénylő **pályázat** elkészítésére, illetve megvalósítására került sor 2008-ban.

A Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiumának támogatásával több projekt megvalósítására került sor: a megyei könyvtár, valamint a zalaegerszegi és a lenti

könyvtár együttműködésével az *elektronikus ügyintézés ismereteinek elsajátítására* szervezett 20 órás képzések 840.000 forint támogatásból valósultak meg.

A „*Könyvtári Napok Zala megyében*” októberi rendezvényeinek finanszírozása szintén a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiuma 1.000.000 forintos pályázati támogatásából valósulhatott meg.

Az *innovációs projektre* benyújtható pályázat 589.400 forint támogatásával kerül majd sor 2009 elején a használói elégedettség mérésére a megye könyvtárban és néhány városi könyvtárban.

Az őszi folyamán két Európai Unió pályázat elkészítésén dolgozott 7 könyvtár, amelyek konzorciumot hoztak létre (a megyei könyvtár mellett Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg városi könyvtárai és a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára). Szeptemberben nyújtották be a *TIOP-1.2.3/08/01 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudásdepó-Expressz”* pályázatot. A pályázat a könyvtárak technikai ellátottságának javítását, a TextLib integrált rendszer fejlesztését és a Zalai Tudástár adatkezelő rendszer létrehozását célozta meg.

A *TÁMOP-3.2.4/08/1 „Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében* pályázaton a korábban létrejött konzorcium dolgozott együtt. A pályázat lehetővé teszi a honlapok, elektronikus katalógusok, adatbázisok fejlesztését, valamint olvasásnépszerűsítő programok, képzések szervezését is.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2008. nyarán tette közzé döntését az *érdekeltségénövelő támogatásról*: 39 önkormányzat 12.273.000 forint támogatást nyert el.

Kiadványokat a megyei könyvtár jelentetett meg: a könyvtári hálózat lapját, a *Zalai Könyvtári Levelező* két számát, a legfontosabb statisztikai adatokat tartalmazó TEKE-t, a Gyermekkönyvtáros Műhely *Gyermekkönyvtári információ* című internetes módszertani hírlevelet, és az *Olvasó Lurkó* című havi gyermekkiadványt.

A legfontosabb **viszonyszámokat** (használó arány, dokumentumellátottság, település ellátottság, beszerzési kvóta) tekintve megállapítható, hogy Zala megye lakosságának 16,5 %-a könyvtárhasználó, átlagosan egy lakosra 6 kötet, a könyvtárakban egy regisztrált használóra 35 kötet áll rendelkezésre.

Összegzés:

A fenti írás rövid összefoglalást ad Zala megye önkormányzati könyvtárainak 2008. évi ellátásáról, amely a statisztikai adatszolgáltatás alapján készült.

A statisztikai adatok teljes adatsora elérhető a Könyvtári Intézet honlapján: <http://www.ki.oszk.hu>

A legfontosabb megyei adatokat az előző évekhez hasonlóan kiadványban is megjelentettük „*Zala megye településeinek könyvtári ellátása*” címmel. A nyomtatott változat mellett elérhető az interneten is a Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján: <http://www.dfmk.hu/pdf/TEKE2008.pdf>

Sebestyén Horváth Margit

KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAINK HELYZETE A MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS KERETÉBEN¹

(avagy meg tudunk-e állni a lejtőn)

Nagyon gyors sodrású társadalmi közegben élünk, megváltoztak a könyvtári szolgáltatás és használat feltételei és ez radikálisan formálta át a könyvtárainkat – örömünkre legfőképpen a kölcsönkönyvtárból integrált közösségi térre és virtuális könyvtárrá válhattak a községi könyvtáraink is, amely fontos kitörési pontja lehet a településnek.

Az elmúlt 3 év alatt sok minden történt könyvtáraink háza táján. Mint ismeretes a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2007-ben, ill. a Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2008-ban emelte be feladatai közé a mozgókönyvtári ellátás megszervezését a városkörnyéken, amelynek segítségével jelentősebb állami támogatást kaphattak a kistelepüléseink. Az állami normatíva magába foglalja a dokumentumok beszerzésére, működési költségekre és az eszközfejlesztésre szánt összegeket is. Az önkormányzatok szolgáltatás megrendeléssel éltek, ami együtt járt az önállóságuk felszámolásával.

A hozzánk tartozó, működő könyvtáraink köre szűkült, mert a mozgókönyvtári szolgáltatás beindításakor 12 önállóan szerzeményező és 2 ellátórendszerben működő könyvtárunk átkerült a DFMK gondozási körébe.

A zalaegerszegi városkörnyéken 51 könyvtári szolgáltató hely szakmai feladat-ellátásáért felelünk, a lakosok száma közel 23 000 fő.

Területünkön a szolgáltató helyek száma nem esett vissza, mert újraindítottunk 3 korábban szünetelő könyvtári egységet az elmúlt 3 év során: Boncodföldén, Gombosszegen és Ormándlakon.

Egy községi könyvtár működésének feltételrendszeréhez tartozik az alapterület. Elmondhatjuk, hogy könyvtáraink többségében növelték az alapterületet oly módon, hogy több helyen is hozzácsatoltak egy előteret, ahol vagy a számítógéppark, vagy a folyóiratolvasó, vagy mindkettő helyet kaphatott. Bár működhet jól egy községi könyvtár kis alapterületen is, azonban a térnövekedés a szolgáltatások, az ellátás színvonalának emelkedését vonja maga után, és fordítva a csökkenés lejtőre taszíthat egy könyvtárat. Ez a folyamat nálunk nem következett be, mert a fenntartók véleményünk figyelembe vételével 5 könyvtárban növelték az említett módon az alapterület.

Ebben a könyvtárfajtában, jelesen a községi könyvtárakban nőtt a nyitvatartási idő, mert a heti 2-4 óra helyett mindenhol 6 órára módosult - a kistérségi társulásokkal kötött megállapodásunk értelmében - a 2009-es év elejétől.

Ami a könyvtári bútorokat, a világítás- és fűtésekszerűsítést illeti, a fenntartó önkormányzatok az „ellátórendszeresdi” idején saját erőből, ill. pályázatok segítségével sokat tettek a könyvtárak esztétikusabbá tétele érdekében. Az eltelt 3 évben a könyvtáraink fenntartói ezt a tevékenységet még komolyabban vették és minden könyvtárban gondoskodtak az új könyvtári bútorok beszerzéséről, a régi számítógépek kicseréléséről, és az internet bevezetéséről az állami normatíva segítségével. Ezen a

¹ Elhangzott 2009. október 5-én a József Attila Városi Könyvtár szakmai napján. A programról részletes információk a „Hírek” rovatban (Szerk.)

téren a meg nem újulás végzetes lehet a könyvtárak számára, mert senki sem fog betérni egy barátságtalan helyiségbe. Ezen nagyon sokat dolgoztunk, egyeztetve a partnereinkkel.

Könyvtárosaink létszáma stabil, korábban nagyobb volt a fluktuáció, amely akkor ütötte fel a fejét, amikor új polgármestert és képviselőtestületet választottak a községekben, és a jól bevált, könyvtárosi múlttal és netalán szakképzettséggel rendelkező könyvtárosok estek áldozatul az új testület döntésének. A könyvtárosi munkát a legtöbb helyen egyéb foglalkozású alkalmazottak végzik. Számukra a könyvtári munkafolyamatok szükséges része könnyen elsajátítható módszertani segítséggel. Ehhez tartozik még a könyvtárosok nyitottsága, az emberekkel való bánni tudás. Szerencsére találtunk ilyen embereket.

Másik alapfeltétele a jó könyvtárnak az állomány, amely jelentősen javult az elmúlt időszakban. A népkönyvtári, ill. a régebbi körzeti könyvtári állomány lassan kiszorult a selejtezések során, így megszüntettük a zsúfoltságot. Ezeket a gyűjteményeket megpróbáltuk lebontani és igyekeztünk pótolni újabb dokumentumokkal. A tartalmilag elavult és a formailag rongálódott köteteket kivontuk, megszületett a kevesebb, de gazdagabb könyvtár, szellősebbé váltak a gyűjtemények, levegőt kaphattak. A mozgókönyvtári ellátásban részesített bibliotékák már nemcsak a papírkönyvtár fogalmát takarják, mert sok CD-t, CD-ROM-ot, DVD-t, hangos könyvet, térképet juttatunk ki. Szép, új albumok, kézikönyvek kerülhettek a polcokra. Az elmúlt 3 évben közel 20 000 dokumentumot szerzeményeztünk, a háromszorosát a korábbi évekhez képest. A magasabb dokumentumszámot magasabb beszerzési kerettel értük el. Az 51 könyvtár részére 53 féle folyóiratot rendeltünk meg 488 példányban, az olvasói érdeklődésnek megfelelően a könyvtárosokkal egyetértésben.

Az elektronikus dokumentumok szaporodása örömteli, de a hagyományos dokumentumok olvasottságát, ill. forgalmi adatait „rosszabbítja”.

Kulcsfontosságú a nyilvános internet, mert ez a lehetőség is az információellátást szolgálja. Könyvtárainkban robbanásszerűen terjed az internet. A hozzáférések aránya a községi könyvtárainkban 97 %-os, mert fontos lett az elektronikus írás-olvasás.

Ha levetítjük a népességre a használók számát, jó az eredmény, mert átlagban 13 %-ot kapunk. Nőtt a dokumentumok helyben használata, mert sok a folyóiratokat kereső betérő, viszont visszaesett a kölcsönzési kedv, mert megváltoztak a felhasználói szokások. A távhasználat egyenlőre nem a községi könyvtárak sikerágazata. Kevés kérés érkezik telefonon, vagy interneten.

A fiatalokon és a középkorúakon túl az idősek nappali ellátásához is kapcsolódik a könyvtárak szolgáltatása, kisebb letéteket hoztunk létre ezekben a helyiségekben, ill. beteg, vagy mozgássérült olvasókhoz is eljutnak a kért dokumentumok.

Számos rendezvényt tartottunk és támogattunk könyvtárainkban, csak a legfontosabbakat szeretném említeni: Wass Albert emlékest, a Csodaceruza c. folyóirat, valamint a Pannon Tükör bemutatkozó estjei, író-olvasó találkozó Nógrádi Gáborral, Jókai Annával, Gál Zsuzsa mesemondóval, Kanizsa Józseffel, Szálinger Balázssal, Baranyi Ferencsel, alapfokú számítógépes tanfolyamok tartása a területen, ill. itt a könyvtárban, csatlakozás az Internet Fiesta rendezvényeihez; éppen ebben az évben vándoroltatjuk az „5 éve az EU-ban” c. kiállítást, amelyhez kiállítás-megnyitó és vetélkedő kapcsolódik.

A megújult könyvtárakban ünnepélyes könyvtárávatókat tartottunk, már csak azért is, hogy a falu lakosai megismerhessék a kibővült szolgáltatásokat.

Az állami normatíván kívül több önállóan pályázó önkormányzat számos sikeres lehetőséget kapott számítógépparkjának, valamint épületeinek a felújítására.

Végezetül: A többcélú kistérségi társulások könyvtári feladatellátása, valamint normatív finanszírozásának a megjelenése feltételeket teremtett és forrást hozott a községi könyvtárak részére.

„Nagy halom könyv csak álldogál, féreg rágja, por ellepi, A tetőig terjed a homály, s papírok füstös halmai.” – idézet Goethe Faustjából.

Mi azért dolgozunk, hogy ez ne így legyen, mi azért dolgozunk, hogy a fenntartókkal láttatni tudjuk, hogy a legkisebb települések számára a hátrányok leküzdésében a könyvtár az a működési tartalom, ami rendszerben látogatható, ami fenntartható, és ami szolgálni tudja a lakosság művelődési igényeit.

És nem utolsó sorban szeretném megköszönni a fenntartóknak szíves partneri együttműködését, a községi könyvtárosainknak pedig áldozatos, kitartó munkájukat.

Pál Éva

A szakmai nap résztvevői

OLVASÓKÖZÖNSÉG A TESKÁNDI KÖZSÉGI ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁRBAN¹

A Csukás István Nevelési és Oktatási Gyermekközpont a Göcsej kapujában, Zalaegerszeg központjától 5 km távolságra található. „*Teskánd, az európai falu szeretettel köszönti Önt*”! – olvasható a felirat egy kicsit sugallva is, hogy mekkora fejlődésen ment keresztül infrastrukturálisan és szellemiség tekintetében a település az utóbbi tíz évben. A falusias jelleg elővárosivá vált. Teljes a közművesítés, jó a levegő, új utcák, lakóparkok nyíltak, több mint száz vállalkozás van bejelentve. Jelenleg 1153 lakos él itt. Teskánd – első írásos emléke 1271-ből származik: Tuskend, a feltevések szerint személynév rejlik benne – egyébként körjegyzőségi székhely. Babosdöbrétével, Boncodföldével, Bödével, Hottóval közösen tartja fenn intézményeit, és közösen próbál boldogulni.

A település szívében meglelhető új, önálló általános iskolában – korábban Andrásidához tartozott tagintézményként – 1990-ben indult az első tanév. Oktatási intézményünk több célú lett: idetartozik az 5 csoportos, tanuszodás óvoda. A 18 méteres medence mindenféle egészségmegőrző igényt kielégít. 2006 őszétől bölcsőde is működik az iskola hátsó szárnyrészén – két lépésre a könyvtárteremtől – ahová 40 kis apróság járhat. A komplexum 390 gyermeknek nyújt nevelést, oktatást. A bölcsőde, óvoda léte lakosságmegtartó erővel hat, segíti a fiatalok letelepedését.

Fontos szerepe van a gyermekek iskolához való kötődésében az iskola nevének, szellemének. Keretet ad tevékenységünknek, erősíti az együvé tartozás érzését. Ha élő személy a névadó, akkor példát mutat emberi tartásával, munkásságával. Ezért három éve a pedagógusok javaslatára és a gyermekek szavazatai alapján névadóként olyan személyt választottunk, akinek műveiből árad a gyermekszeretet, a vidámság. A többszöri látogatás és a kölcsönös ismerkedés, a közvetlen kapcsolat létrejötte után Csukás István, aki a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom élő klasszikusa, büszkén adta nevét intézményünknek. A könyvtár állománya pedig számos, a szerző által dedikált művel gazdagodott.

Diákjaink büszkén viselik a Pom Pom és Picur képével díszített egyen pólót. A felavatott új névtáblán szereplő logót, a Picur-képet Csukás István állandó illusztrátora, Sajdik Ferenc alkotta kifejezetten erre az alkalomra. Így most már gyermeknap tájkán rendezvényekben bővelkedő Csukás-napokat tartunk. Maga az író meghatottan mondta el, sok kitüntetést kapott, de a névadásra felkérés mindegyikük között a legnagyobb.

Az iskola épülete szépen parkosított környezetben helyezkedik el, tágas belső udvarral, aulával, tornateremmel, a tetőtérben számítástechnika részleggel. Ezek lehetőséget nyújtanak a különböző iskolai és közösségi rendezvények tartására.

Az itt működő kettős funkciójú könyvtár mint iskolai könyvtár feladata, hogy biztosítsa a tanuló ifjúság, a pedagógusok, nevelők számára az önművelődés, önképzés lehetőségeit; mintegy médiatár legyen, másrészt a kettős funkció miatt általános gyűjtőkörű, nyilvános közművelődési könyvtári szolgáltatást nyújtson a település lakosságának. Sajnos azonban a könyvtár nem bír önálló teremmel. Kétszer is közel álltam hozzá, hogy legfőbb vágyam megvalósuljon, de más fontosabb szempontok ezt megakadályozták (bölcsőde kialakítása, új terem a gyermeklétszám növekedése miatt).

A kis falvak számára az igényes színvonalú könyvtári ellátás megteremtése igen költséges. A fenntartó önkormányzat 1986-ban csatlakozott a József Attila Városi

¹ Elhangzott 2009. október 5-én a József Attila Városi Könyvtár szakmai napján. A programról további információk a „Hírek” rovatban (Szerk).

Könyvtár központi ellátó rendszeréhez igénybe véve annak módszertani tevékenységét, szolgáltatásait, amelyek a kistérségek által lehívott normatív támogatásból valósulnak meg.

A kollégák segítik a beszerzést – ez évente kb. 100 új könyvet, CD-t, DVD-t jelent –, a könyvállomány feldolgozását, nyilvántartását, a pályázást. Rendszeresen módszertani kiadványokat juttatnak el, alkalmat adnak a különböző könyvünnepeken az előadókkal való találkozásra. Hatékonyabbá váltak az olvasóinknak nyújtott szolgáltatások, s így jutottunk egy könyvtári számítógéphez internet-elérhetőséggel. A 9000-es állományú könyvtár a folyóirat- lapozgatóval és a számítógéppel két különböző helyiségben lett kialakítva. A gyűjtemény nagyobbik része egy 40m²-es tanteremben szabad polcokon, kisebbik része a pedagógiai szakirodalommal a tanári szobában, illetve annak előterében vehető igénybe.

A könyvtár heti 5 alkalommal, 8 órában van nyitva. Egy alkalommal a tanítás megkezdése előtt 7 órától böngészhetnek a korábban érkező diákok. Más nyitvatartási napokon a kora délutáni órákban, keddenként 16.30-ig áll a látogatók rendelkezésére.

Az olvasóközönség többsége általános és középiskolai tanuló. Az elmúlt évben a 235 beiratkozott közül 129 volt a 14 év alatti, 42 a középiskolás, 6 a felsőoktatásban tanuló.

Az aktív keresők, felnőttek száma 43 fő.

Leggyakrabban az alsó tagozatosok járnak könyvtárba, szívesen töltik itt pihenőidejüket. A kisgyerek érdeklődő, nyitott a világra. Ők a gyorsan kapható információk hívei, ezért nagyrészt az ismeretterjesztő műveket válogatják, vagy a mesék vonzzák érdeklődésüket. A színeesebb, képekkel teli könyv jobban kelletti magát. Szeretnek

beszélgetni, örülnek az ajánlásoknak, apró ajándékoknak, könyvjelzőknek.

Igyekszem ezt kihasználni, kedvet ébreszteni bennük a további találkozásokra. A felsősök között kialakult egy szűkebb, de céltudatosabb olvasói réteg, már ügyesen keresnek anyagot az interneten. A volt tanítványok, a középiskolások az iskolai feladataikhoz szükséges dokumentumokat kölcsönzik.

A gyerekeken keresztül a szülők kis részét is olvasóimnak tudhatom. Az ő érdeklődési körüket a szakirodalom jól behatárolható területei és a bestsellerek alkotják. Gyakorlat az is, hogy a diákok visznek olvasnivalót családtagjaiknak a véleményemet, ajánlásomat kérve.

A kollégák tanórákhoz, továbbképzésekhez, rendezvényekhez kapcsolódó kéréseit NONSTOP teljesítem. Az új ismerethordozók megjelenésével (CD, CD-ROM, DVD, számítógépes multimédia anyagok) még hatékonyabban tudom segíteni munkájukat. Tavaly 97 referenzkérdéssel fordultak hozzám, s növekedett a helyben használt dokumentumok száma, az előfizetett folyóiratok használata.

A könyvtár alapvető feladata az olvasáskultúra fejlesztése, a potenciális használók olvasásra, kutatásra csábítása. Minden praktikát bevetve kell rávenni a gyereket az olvasásra, hogy felnőttként is majd könyv várja az éjjeliszekrényen. Nem könnyű feladat! A teljesség igénye nélkül megemlítenék néhány példát az olvasáskultúra fejlesztésére irányuló napi gyakorlatomból.

Tanárként az osztályfőnöki-, a média-, a magyar- és könyvtárhasználati órákon egyfolytában igyekszem tudatosítani, hogy az olvasás tanulása nem fejeződik be a 4. osztály végén, azt fejleszteni kell. A könyv nagyon fontos és hasznos az életünkben, mert segít eligazodni a világban. Az olvasás az információszerzés- és továbbadás, a gondolkodás és a szókincsgyarapítás egyik legfőbb eszköze, s minden tantárgy tanulásánál használni kell.

Most negyedszer vagyok osztályfőnök, s hatodikos osztályom – remek összetételű, érdeklődő társaság – a könyvtárteremben kapott helyet, ez az otthonunk. Vigyáznak a rendre, a szünetekben élvezik, hogy a nyitvatartási időn kívül is bármikor hozzányúlhatnak a könyvekhez, kereshetnek a soron következő órákhoz adatokat. Magyarórákon bármilyen felmerülő kérdéshez azonnal leemelhetnek valamilyen segédanyagot a polcra – egyszerűen állandó munkaeszköz a könyv. Kiváltságuk, hogy elsőként nézhetik meg az újonnan érkező könyvkínálatot.

Tanév elején hagyományosan egy szépnek talált gondolattal indítjuk a füzetbéli munkánkat, ők gyűjtenek, keresnek, s megszavazzuk, melyik kerüljön az első oldalra. A gyűjtőmunka, a különféle játékos feladatok ösztönzőek. Irodalomórákra gyakran készülnek plusz anyagokkal, pl. részletezőbb írói életrajzot vagy munkásságot bemutató kiselőadásokkal.

A nyolcadikos médiaórákon a nyomtatott illetve elektronikus sajtó jellemzőivel foglalkozva ugyancsak adódik bőven lehetőség a könyvtárban való közös kutakodásra, újjgyakorlatokkal egybekötve. Legutóbb legalább 60 féle napilapot, hetilapot, folyóiratot szedtem össze a gyerekeknek különféle megfigyelési szempontokat adva. Kiderült, hogy a Blikken kívül is „van világ”, s élvezettel és kíváncsian fogadták a még soha nem forgatott lapokat.

Népszerűek a hagyományos könyvtári rendezvények, a vers- és prózamondó versenyek, a rendhagyó irodalomórák, vetélkedők, vetítések. Tavaly az Országos Gyermekkönyvhét alkalmából Lukács Sándor előadóművész megzenésített verseket szíjaltatott meg József Attilától Weöres Sándorig. Mivel döntően apáczais tankönyvekből tanítunk, óriási élmény volt találkozni irodalomtankönyveink szerzőivel, az író-költő Devecsery Lászlóval, Balogh Józseffel és Vörös Ferenc grafikussal, tankönyvillusztrátorral.

Emlékeztetsek a játszóházi foglalkozások karácsony és húsvét előtt. Ilyenkor az alkotó kedv mozgósítása a cél, kedves ajándékokat készítünk felidézve az ünnepkör lényegét.

Évek óta csatlakozunk a JONATÁN Első Országos Könyvmolyképző programjaihoz. Érdekes irodalmat kínál, változatos, motiváló, szövegértő feladatsorokat állít össze. Játékosan barangolunk a könyvek világában. Most 24 alsós kisdíák jelentkezett erre.

Az éves munka csúcspontja a Csukás-napok. A kétnapos rendezvénysorozat részeként kortárs magyar írók, költők meséiből, gyermekverseiből válogatok. Ezekhez az olvasmányélményekhez várunk két kategóriában - alsósoktól, felsősöktől – bármilyen technikával készülő rajzokat. Az idén Kányádi Sándor, Veres Miklós, Szilágyi Ákos, Vermes Éva s természetesen Csukás István művei kínálták a lehetőséget. Nyolc iskola 206 pályamunkájából 17-et díjaztunk. A legügyesebb munkák kiválogatásában a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosai segédkeztek. A jó mese, az érthető, a tiszta magyar nyelven szóló igazi szellemi táplálék a gyermeki léleknek.

Öcsi Erzsébet

KÖZSÉGI KÖNYVTÁRUNK SZOLGÁLTATÁSAI MILEJSZEGEN¹

Milejszeg Zalaegerszegtől 15 km-re található Teskánd irányába. A falu 1950-től létezik Milejszeg néven, addig két különálló település volt a helyén, Milej és Rózsásszeg. A településen 341 lakos él.

A könyvtár az írásos könyvtári dokumentumok szerint 1967-től működik, ebből az évből találtam olvasói jegyzéket. Az akkori könyvtáros a helyi iskola tanítója volt, ő szíven viselte a helyi állomány gondozását.

A könyvtár első évében a beiratkozottak száma 170 fő volt, amely a mai 28 beiratkozott olvasóhoz képest nagyon sok volt. Ez talán annak köszönhető, hogy volt helyben általános iskola, és a szomszéd településről idejárók is a milejszegi könyvtárba voltak beiratkozva. A KSH által kiadott adatok szerint Milejszegen 1960-ban 699, 1970-ben 597 lakos élt, amihez képest a mai 341 fő elég kevés. Arányaiban azonban csak 20 %-os eltérés van a könyvtárhasználók között. Talán még betudható az olvasás utáni vágy csökkenése a sok televíziós csatorna és az internet megjelenésének is.

Napjainkban Milejszegen a könyvtár a teleházal párhuzamosan működik, bár a két létesítmény nem egy épületben található, de mivel csak egy udvar választja el egymástól, könnyű szerrel átjárható. Jellemző, hogy a hozzánk látogatók elsősorban az internet miatt térnek be, illetve sokszorosításért, nyomtatásért jönnek sokan. Legtöbbet kölcsönzött dokumentumaink az időszaki kiadványok, ebből is a hetilapokat viszik az olvasók a legtöbbször. Elmondható, hogy ezeknek a dokumentumoknak a megjelenése újdonság és a könyvtárban már régen járt olvasókat is visszacsábította hozzánk. A könyvtár szolgáltatásait jelenleg a József Attila Városi Könyvtár mozgókönyvtári ellátása biztosítja.

Szolgáltatásaink:

- Ingyenes beiratkozás és könyvtárhasználat
- Könyvtári dokumentumok (könyvek, folyóiratok, DVD-k, CD-k, CD-ROMok) helyben használata, kölcsönzése
- Felvilágosítás, könyvajánlás, tájékoztatás
- Másolat készítés
- Számítógépes szolgáltatások (internet, Word, Excel, CD-ROM használat, nyomtatás)
- Egyéb szolgáltatások (szkennelés, fax küldése és fogadása)
- Házi feladat megírásában való segítség
- Olvasni még nem tudó gyerekekkel a könyvtár megismertetése a képes, -és mesekönyvek segítségével
- Könyvtári dokumentumok házhozszállítása rászoruló, mozgásképtelen olvasóinknak
- Ünnepeinkhez kapcsolódó programok szervezése és lebonyolítása, a könyvtári dokumentumok használatával

¹ Elhangzott: 2009. október 5 –én a József Attila Városi Könyvtár szakmai napján. A programról részletes információk a „Hírek” rovatban (Szerk.)

Programjaink:

Március 15. Az egyház megkeresésére segítettünk a megemlékezés műsorának összeállításában, zenék válogatásában, versek, novellák kiválasztásában.

Húsvéti tojásfestés. Sajnos a könyvtárban nem rendelkezünk nagyobb programokhoz való térrel, ezért a helyi kultúrházba telepítjük ki a nagyobb érdeklődést kiváltó rendezvényeinket. A tojásfestés nagy gyakorlattal rendelkező olvasónk vezetésével valósul meg. Ötletekkel a könyvtári könyvek és folyóiratok szolgálnak.

Gyermeknap: Jó idő esetében a szabadban, rossz idő esetében a kultúrházban rendezzük meg. Szervezésnél kétféle terv készül, száraz és esős időre. A feladatok összeállításánál ugyancsak a könyvtári állomány nyújt segítséget.

Nyári napközi: Immár harmadik éve került megrendezésre a teleház és könyvtár környékén. Júliusban és augusztusban 1-1 hétig a gyermekek reggel 10 órától délután 5 óráig jöhetnek a napközibe. A gyermekeknek az étkezést a szülők oldják meg, vagy csomagolnak nekik ennivalót, vagy hazaviszik őket, a nagyobbak és a közelben lakók pedig hazajárnak ebédelni. A heti program alatt a gyermekek megismerkednek különböző kézműves foglalkozásokkal, készségfejlesztő játékokkal, de nem hiányozhatnak a társasjátékok, a sport és a viccelődések sem. A legnagyobb sláger idén az ország-város vetélkedő volt, és miután 1-1 parti lement, a könyvtárba vonultunk a gyerekekkel, elővettük az Országok lexikonját, állat és növényhatározót, és új válaszlehetőségekkel ismerkedtek. A napközi megmozgatja a még nem óvodás korú gyermekektől a már középiskolába járókat is. Mások a korosztályok, mások az igények, mások a befogadóképességek. Ezáltal nagy feladat, hogy mindenkinek megfeleljen a napi összeállított program, ami rendszerint már 11 órára felborul, mert a csapatnak máshoz van kedve. ☺

A tavalyi évig az adventi időszak előtt koszorúkotést szerveztünk, ami már sajnos nem vonzott annyi érdeklődőt, mint az előző években, hisz a résztvevők megtanulták a fogásokat és erre hivatkozva már nem jöttek el a programra.

Ezért ismét csak a fiatalabb korosztályhoz fordultunk. A Zala Megyei Közgyűlés Hivatalától nyertünk egy kisebb összeget, melyből gyermekprogramok szervezését és lebonyolítását lehetett megvalósítani. A gyerekekkel matricafestéssel ablakdíszeket, karácsonyfadíszeket, és különféle díszeket készítettünk egy szombat délután 2 órától este 7 óráig. Közben zenét hallgattunk, a kicsik karácsonyi mesét néztek és a vajaskenyér teával mindenkinek az igényét kielégítette. A programot idén is tervezzük megszervezni.

Jövőbeni tervek:

Sokan még most sem tudják, hogy van a faluban könyvtár, pedig a havonta megjelenő Milejszegi Krónikában, illetve a teleház weblapján is szerepel a könyvtár nyitvatartása, könyvbemutató cikkek.

A helyi plébánostól kapott 300 kötetet már teljes bibliográfiával ellátott, azonban még dobozokban vannak, az önkormányzat beruházott újabb két polcra, csak arra várnak, hogy felkerüljenek a dokumentumok. A könyvek listáját a milejszeg.emagyarorszag.hu weblapon szeretnénk közzétenni, hogyha esetleg más könyvtárakba beiratkozott olvasóknak a nálunk lévő dokumentumra van szüksége, lehetőséget tudjunk biztosítani a helyben használatra.

Szekér Beáta

A BATYKI MOZGÓKÖNYVTÁR A KÖNYVTÁROS SZEMÉVEL¹

Batyk 438 fős település, ahol az utóbbi 20 évben nem működött könyvtár. Itt valóban a semmiből kellett könyvtárat létesíteni. Mondhatni a 0-ról kezdtük. Kezdetben nem volt se könyvtárhelyiségünk, se polcok, se számítógép. Csak pár darab folyóirat és egy doboznyi könyv.

Sok segítséget kaptam a megyei könyvtár munkatársától, Sebestyénné Horváth Margittól és kollégáitól. Javaslatukra elkezdtem felmérni, hogy milyen jellegű könyvekre lenne szüksége a lakosságnak, amiből lassan körvonalazódni kezdett a majdani könyvtár arculata.

Mivel Batykon szerencsére még működik óvoda és iskola, innen indultam. Annál is inkább, mivel magam is ovis anyuka voltam akkor és rendszeresen tartottam a kapcsolatot a szülőkkel és az intézmény dolgozóival. Az első könyvtártagok is közülük kerültek ki. Keresettek lettek a mesekönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, a romantikus irodalom, a történelem, a természetgyógyászat, és a szakácskönyvek.

Ezen kívül bárkivel találkoztam a faluban mindenkitől érdeklődtem az olvasási szokásairól, téma javaslatot kértem, hogy milyen könyveket látna szívesen a könyvtárban.

Lassan, de biztosan haladtak a dolgok az önkormányzat részéről is. Hamarosan megkaptuk a könyvtárhelyiséget az önkormányzat mögötti épületben és megjötték az első polcok is.

2007 decemberének elején hivatalosan megnyitott a batyki mozgókönyvtár. A könyvállomány is kezdett gyarapodni a megyei könyvtár jóvoltából. Kezdetben 5, majd 11 órással tartással működünk.

Eleinte, ha új dokumentum érkezett a könyvtárba, a nagy hírt kiplakátoztam ahová csak lehetett –bolt, buszmegálló, iskola, óvoda- és szóban is tájékoztattam az embereket. 2008 tavaszán új berendezéssel bővült a könyvtár. Végre kaptunk egy számítógépet, internet hozzáféréssel és egy nyomtatót is.

Fellendült az élet! A gyerekek megrohanták a gépet színezők és játékok után kutatva, és idő közben megtanulták önállóan kezelni is a számítógépet. Amióta internet hozzáférés is van a könyvtárban, az új dokumentumok érkezéséről, esetleges késedelemről már elektronikusan is tudom tájékoztatni az olvasókat.

Nagyon hasznosak ilyen szempontból a különböző közösségteremtő portálok, ahol akár az üzenő falra írva, akár e-mail formájában lehet értesíteni az érintetteket az újdonságokról. 2008 nyarára jelentősen nőtt a könyvtárba járók száma. Egyre többen iratkoztak be és kölcsönöztek.

Igaz, ami igaz, néha azért videotékásnak éreztem magam, mert a DVD kölcsönzése igen népszerű nálunk. Azért vannak „pozitív ellenpéldák” is. Van olyan roma származású olvasó, aki 5-6 könyvet is kivisz egyszerre és 1 hét alatt ki is olvassa. Egy értelmiségi hölgy a természetgyógyászat könyveket keresi és kéri ki akár könyvtárközivel is a megyei könyvtárból. Több történelemfüggő olvasóm is van, akik csak 20. századi eseményekről olvasnak. A lányok, asszonyok a szakácskönyveket, romantikus irodalmat viszik szép számmal.

¹ A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 2009. október 25-én rendezett mozgókönyvtári szakmai napon tartott előadás írásos változata (a szerk).

Az abszolút favorit a folyóirat, amit 2-4 napra lehet kikölcsönözni, így több emberhez eljut (ez egyébként érvényes a DVD-kre is).

Már a kezdetek kezdetén feltűnt, hogy több idős ember azért nem jár könyvtárba, mert nehezen mozdul ki otthonról. Pedig nagyon szeretnek olvasni. Ezért házhoz viszem nekik a folyóiratokat vagy könyveket. Így tényleg mozgókönyvtárrá alakult a batyki könyvtár.

Különböző rendezvényekkel is igyekszem megmozgatni az embereket. Tartottam már húsvéti, karácsonyi kézműves foglalkozásokat, amiben a megyei könyvtártól is kaptam segítséget.

2008. május végén került megrendezésre először a faluban a gyermeknap. Nem kell semmi extra dologra gondolni. Nem volt ugráló vár, sem kirakodó vásár. Csak a gyerekek és a szüleik – köztük sok apuka, ami azért nagy szó! Voltak egyéni sportversenyek a nagyobbaknak, kézműves foglalkozás a kisebbeknek az óvó nénivel, baba- mama találkozó apróságoknak, palacsinta evő verseny, dia film vetítés, rajz verseny. Kb. 80 ember jött el és még a felnőtt, nagy gyerekek is kaptak pár db cukrot.

A batyki könyvtár sokat köszönhet az olvasóinak. Mondhatom, hogy rengeteg könyvet, folyóiratot és DVD-t adományoztak már. A mai napig 846 bejegyzett dokumentumot kapott a könyvtár. Az előfizetett újságokon kívül még 5 folyóirat érkezik rendszeresen az olvasók által. Minden adományozott dokumentumról ajándékozási szerződést is kötünk, így az eredet is visszakövethető.

Jelenleg a könyvtár berendezése a következő: 4 db könyvespolc, külön gyermek és felnőtt részleg, egy játszósarok, mely a szakfelügyelő tetszését is elnyerte, egy számítógép 2 nyomtató.

A fejlődés jegyében a nyár végén elkészült Batyk nem hivatalos honlapja is. www.batyk.eoldal.hu oldalon a faluról, a könyvtárról található mindenféle érdekesség. Itt tartunk most, de sok még a tennivaló. Az olvasók érdeklődését folyamatosan fenn kell tartani!

Takácsné Giczi Hajnalka

ABLAK ZALÁRA – ABLAK A VILÁGRA¹

„Tudásdepó Expressz” TIOP-1.2.3-08/1

A *Zala megyei könyvtárak összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – Zalai Tudástár létrehozása* címet viseli az a projekt, amelynek megvalósítására – az Új Magyarország Nemzeti Fejlesztési Terv keretében – konzorciumi formában szövetkezett a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár, a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár, a lenti Városi Könyvtár, a letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár valamint a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára. Ha nagyon röviden akarnánk jellemezni e rendkívül gazdag és sokféle fejlesztési szempontot tartalmazó tervcsomagot, akkor legfőbb célkitűzéseként a könyvtárak informatikai infrastruktúrájának bővítését, korszerűsítését, a szolgáltatási kapacitások növelését kell megjelölnünk: ezen belül különös hangsúlyt kapott a szolgáltatások sokoldalú, távoli elérhetőségének megteremtése, az oktatás-nevelés támogatása iskolarendszeren belül és kívül, valamint a hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő használók helyi és távoli könyvtárhasználati lehetőségeinek bővítése. Az intézményi fejlesztésekre alapozva a projekt a könyvtárak elektronikus szolgáltatásait egy közös felületen elérhetővé, lekérdezhetővé tevő portál megvalósításával is számol: ez lesz a Zalai Tudástár.

A konzorciumban szövetkezett könyvtárak együttműködése korántsem új keletű. A minél magasabb színvonalú *nyilvános könyvtári ellátás* megvalósítására és az egész megyét átfogó *települési könyvtári ellátás* működtetésére már a tanácsi rendszerben is összehangoltuk munkánkat, fejlesztéseinket – ez az önkormányzati rendszer létrejötte után sem szűnt meg, hanem inkább megerősödött. A megyei önkormányzat kezdeményezésére, a nagyobb városok jóváhagyásával 1992-ben olyan hálózati együttműködési megállapodás jött létre, amelynek nyomán – ellátórendszeri keretek között – már kb. 170 község könyvtári ellátásáról gondoskodtak a jelenlegi konzorcium tagjai; megkezdődött a Zalai Könyvtári Információs rendszer kiépítése, 1995-ben pedig létrehoztuk a gyermekkönyvtári munkát koordináló Zalai Gyermekkönyvtáros Műhelyt. A Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára egyike a kevés számú, nyilvános könyvtárként működő hazai kórházi könyvtárnak – az internetszolgáltatás és egyes szakmai programok révén ez a könyvtár is szerves része a zalai könyvtári együttműködésnek.

A programszerű együttműködésnek – épp e sokoldalú kapcsolatrendszernek köszönhetően - számos korábbi előzménye van; bár ezek a projektek (pl. A Nagy Könyv, Az Olvasás Éve, az Összefogás-rendezvénysorozata, a lakossági internet-tanfolyamok szervezése stb.) nagyságrenddel kisebbek és egyszerűbbek voltak a

¹ Megjelent a Könyv, könyvtár, könyvtáros 2009.11. számában.

jelenleginél, mégis fontosnak bizonyultak, mert az évek során kialakult a könyvtárvezetőkől és munkatársaikból egy összeszokott, együttműködésre kész és képes menedzsergárda, amely tisztában van a projektszerű működés követelményeivel és kiválóan ismeri a szolgáltatási terepet (társadalmi és településföldrajzi értelemben egyaránt...). Ez utóbbinak különös jelentőséget ad az a tény, hogy a konzorcium tagjai az utóbbi években sikeresen fordították át az elavult, jogilag és pénzügyileg nehezen kezelhető ellátórendszeri tevékenységet a kistérségi keretek között folytatható, sokoldalú mozgókönyvtári ellátásba. Ennek köszönhetően Zala megyében csaknem 220 helyen jött létre mozgókönyvtári szolgáltatóhely, emellett stabilan működnek (a konzorcium tagjai által szakmailag támogatva) a kisvárosi és nagyközségi könyvtárak is. Mindössze két apró településen nincs ilyen szolgáltatás – ha számításba vesszük, hogy a szolgáltatóhelyek rendkívül gyors ütemben korszerűsödnek, számítógép, internet szinte már minden helyen található, akkor joggal feltételezhető, hogy a projekt, a résztvevő könyvtárakon keresztül gyakorlatilag az egész zalai könyvtári hálózat fejlesztésére hatással lesz, amely ebben az aprófalvas településszerkezetű, infrastrukturálisan hátrányos helyzetű megyében stratégiai fontosságú. Az informatikai fejlesztések nyomán, a tervek szerint nőni fog a lakosság internethasználati és könyvtárhasználati kompetenciája, az olvasók számára rendelkezésre álló munkaállomások száma (több mint 60 %-kal), a távoli használók száma, az ODR keretei között küldött dokumentumok mennyisége (legalább a jelenlegi harmincszorosára). Az egészségügyi szakkönyvtár, azon felül, hogy mind szorosabbra fűzi a megye gyógyító helyei (kórházak, rendelőintézetek, orvosi rendelők) közötti informatikai együttműködést, az egészségtudatos életmód ismereteihez is széles körben kívánja az érdeklődőket hozzájuttatni.

A projektet a meglévő kapcsolatrendszer, adottságok, az intézményi, megyei és országos stratégiai tervek figyelembevételével kezdtük tervezni. Először nehezen indult a munka, mert nem voltunk még ráhangolódva az ilyen típusú tervezésre, bármennyi pályázati tapasztalatunk is volt – nem vettük igénybe pályázatíró közreműködését sem, mindent magunk csináltunk, csak a megyei önkormányzat szakembere segített nekünk. Keserves tanulódó volt, sok álmatlan éjszakával, de utólag visszatekintve, nem volt haszontalan, hiszen teljes mélységében megismertük a pályázatkészítés rejtélyeit, megtanultuk a megadott korlátok, keretek között megfogalmazni mondanivalónkat, érdemben tudtunk tárgyalni a támogatáskezelő szervezettel – a közös munka pedig erősítette a csapatszellemet, hiszen a konzorciumi tagok egyetemleges felelősséggel vettek részt a munkában, ültek akár hét végén is a TIOP levelezőlista mellett és küldték az aktuális táblázatokat, többször is átjavítva... Talán ez a nagy akarat, ez az összefogás lehetett a záloga annak, hogy végül is – már a nyertesek első körében -, kedvező elbírálást kapott pályázatunk.

A teljes projekt értéke, igénybe vehető forrása 100 millió forint. Tartaléka rendkívül csekély, a megvalósítási és menedzsment költsége kb. 10 %-ot tesz ki, vagyis a tényleges fejlesztésekre legalább 90 millió forintot fordíthatunk. Ha részletesebben vizsgáljuk a fejlesztési elképzeléseket, látható, hogy a technikai jellegű beszerzések (számítógépek, nyomtatók, szerverek, hálózatépítés) mellett igen nagy hangsúlyt kapnak a könyvtárak által használt integrált rendszerek továbbfejlesztései, bővítései.

Miután mindannyian TextLib felhasználók vagyunk, adott az összehangolt közös fellépés lehetősége, akár a távoli elérési feltételeinek megteremtésében, az olvasószolgálati modulok bővítésében (pl. automatikus előjegyzés, sms-küldés stb.), akár a kistérségi komplex kiszolgáló modul elkészítésében; ez utóbbi szolgáltatás helyi

feltételrendszerének megteremtésében jó partnerekre találtunk a kistérségi tanácsok munkaszervezeteinél. Fontos szempont, hogy az integrált rendszerek helyben is, a weben is akadálymentesen használhatók lesznek – ugyanakkor az épületek és a szolgáltatások akadálymentes helyi használata is megoldódik a projekt (és még további kapcsolódó fejlesztések) eredményeképpen. A megyei könyvtár – a hatalmas költségek miatt egyedülként – vállalkozott az önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtésére is (ez a teljes projekt 16 %-át veszi igénybe...). Fontos eleme a tervnek a lakosság, a könyvtárhasználók, de a munkatársak folyamatos felkészítése, továbbképzése is az internethasználat, az elektronikus szolgáltatások igénybevételére, az új lehetőségek megismerésére – eddig ezt a munkát meglehetősen mostoha körülmények között, az olvasói és könyvtárosi terminálok „átkonvertálásával” végeztük; a közeljövőben ezt már jól felszerelt, korszerű oktatási kabinetekben tehetjük. Az összehangolt, széles körű fejlesztések nyomán pedig létrejön az a közös portál, ahol a könyvtárak katalógusai, adatbázisai, elektronikus formában közzétett dokumentumai egy felületen igénybe vehetők lesznek – ezt nevezzük Zalai Tudástárnak. Egy roppant méretű ablak lesz – ablak Zalára, ablak a világra.

A projekt 2009. október 1-jén indul, és 2010. december 31-én fejeződik be. Eredetileg két pénzügyi évre, 24 hónapra terveztük; most 15 hónap alatt kell(ene) ezt az irdatlan méretű munkát elvégezni és finanszírozni. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség - az Irányító Hatóság - megpróbált nekünk segíteni, és a finanszírozási előleget 35 %-ban határozta meg, amellyel el tudunk indulni... ám a tervezett kifizetési ütemet látva, a projekt sokkal gyorsabban fog haladni, mint ahogy a számlák kiegyenlítése megtörténik. Rengeteg pénzre lesz tehát szükségünk, ha az elképzeléseket, a tervezett projektet meg akarjuk valósítani – költségvetési intézményként, a jelen és a jövő gazdasági viszonyait tekintve ez óriási bizonytalansággal tölt el bennünket. Ezért kértük az Irányító Hatóságot, hogy ha lehetséges, engedélyezze a projekt megvalósításának meghosszabbítását, a 2011. évi pénzügyi évre való átvitelét. Ugyancsak kértük az ÁFA emelésének elismerését a projekt költségei között, hiszen ez több millió Ft-tal csapolja meg a rendelkezésre álló forrásokat. Reméljük, kéréseink – a projekt sikere érdekében – meghallgatásra találnak... A siker persze nemcsak ezen múlik: nekünk, a konzorcium tagjainak is nagyon keményen és nagyon fegyelmezetten kell dolgoznunk; a projektben való együttműködés hatalmas felelősséggel jár, hiszen egy konzorciumi tag nemcsak a saját részprojektje megvalósításáért felel, hanem annak megfelelő ütemével, a pénzfelhasználás szabályszerűségével a többi tagok előrehaladását is segíti. A tagoknak el kell fogadniuk, hogy a konzorcium vezetője folyamatosan felügyeli a részprogramokat, amelyeken önhatalmúlag nem lehet változtatni, a projekt belső szerkezetét, a fejlesztések menetét az előre elkészített ütemterv szabályozza. Ügyelni kell a vállalt indikátorok, mutatószámok, egyéb eredmények elérésére, teljesítésére is – mi például a távoli használatok vagy az ODR-ben küldött dokumentumok számának növekedése mellett dupla nagyságú zöldterület gondozását is vállaltuk az épület környékén, ezenkívül csökkentenünk kell a könyvtár energiafelhasználását, az intézményi gépkocsi üzemanyagának szénintenzitását is. Aki nem hiszi, a projekt befejezését követő öt évig ellenőrizheti...

Kiss Gábor

ELINDULT A „TUDÁSDEPÓ EXPRESSZ” ZALA MEGYÉBEN

Százmillió érkezik a zalai könyvtárakhoz

A TIOP-1.2.3-08/01 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra- fejlesztése - „Tudásdepó Expressz” program keretében megvalósuló "Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztése, Zalai Tudástár létrehozása" című Európai Unió pályázat megvalósítása 2009. október 1-től indulhatott el.

A projekt hét konzorciumi partnere a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg (képviselője Kiss Gábor); a Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely (képviselője Pappné Beke Judit); a Városi Könyvtár Lenti (képviselője Német Józsefné); József Attila Városi Könyvtár (képviselője Nitsch Erzsébet); a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár, Letenye (képviselője Dömök József); a Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa (képviselője Czupi Gyula); és a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár, Zalaegerszeg (képviselője Dr. Csinei Irén).

A projektmenezsment képviselői (Jakab Józsefné, Sebestyén Horváth Margit, Tóth Judit) a konzorciumi tagok képviselői (Pappné Beke Judit, Beke Gabriella, Nitsch Erzsébet, Kardos Ferenc, Kiss Gábor, Czupi Gyula, Dömök József, a képen takarva látható Német Józsefné és Molnárné Pfeiffer Edit), középen Bakos Klára, az MKE elnöke

A projekt utófinanszírozású, összköltsége 100 000 000 Ft, amely a kedvezményezettek vonatkozásában a következőképpen alakult: a konzorciumvezető Deák Ferenc Megyei Könyvtár elszámolható költsége 53 454 917 Ft (amely tartalmazza az egész projekt menedzsmentköltségeit és a tartalékot is). A többi konzorciumi tag a következő összegekből gazdálkodhat: a keszthelyi városi könyvtár 9 944 392 Ft-ból, a lenti városi könyvtár 6 374 910 Ft-ból, a zalaegerszegi városi könyvtár 10 017 601 Ft-ból, a letenyei városi könyvtár 4 922 340 Ft-ból, a nagykanizsai városi könyvtár 10 296 300 Ft-ból, a megyei kórház könyvtára 4 989 540 Ft-ból. A konzorciumi tagok mindegyike 35 % előleget vett igénybe a projekt elindításához.

A projektmenedzsment tagjai: Tóth Judit projektmenedzser, Sebestyén Horváth Margit projektasszisztens, Jakab Józsefné gazdasági vezető a megyei könyvtár munkatársai. A szakmai megvalósításért a nagyobb könyvtárak jelöltek meg felelős személyt: a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban Szili Erika, a Halis István Városi Könyvtárban Kardos Ferenc, a Fejér György Városi Könyvtárban Szabóné Mikla Éva, a József Attila Városi Könyvtárban Nitsch Erzsébet a szakmai megvalósítás felelőse.

A projekt ünnepélyes megnyitójára 2009. október 13-án került a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. A programon megjelentek az érintett könyvtárak, a fenntartók és sajtó képviselői.

Kiss Gábor külön köszöntötte Bakos Klárát, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnökét, aki méltatta a könyvtárak infrastruktúrafejlesztését célzó projekt jelentőségét.

Ezt követően Kiss Gábor vetítőképes előadáson ismertette a projektet, majd átadta a projekt nyilvánosságát biztosító „C” típusú táblákat a konzorciumi tagoknak. A program zárásaként pezsgős koccintásra került sor.

Sebestyén Horváth Margit

Bakos Klára az MKE elnöke méltatja a pályázat jelentőségét

Az ünnepélyes megnyitó résztvevőinek egy csoportja

Meghívó

Belátás a jövőbe

TÁRSADALMI INFRASTRUKTÚRA OPERATÍV PROGRAM
KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK ÖSSZEHANGOLT INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE- „TUDÁSDEPÓ-EXPRESSZ”
TIOP-1.2.3-08/1

Tisztelettel meghívjuk Önt
 a Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztése- Zalai Tudástár létrehozása című projekt ünnepélyes megnyitására.
 A projekt jelentőségét méltatja: Bakos Klára, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke.

A rendezvény időpontja: 2009. október 13. (kedd) 10.30.
 Helyszín: Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg, Deák tér 6.

Kedvezményezett:

Deák Ferenc Megyei Könyvtár	8900 Zalaegerszeg, Deák tér 6.
Faklya Művelődési Ház és Könyvtár	8868 Letenye, Szabadság tér 13.
Fekyer György Városi Könyvtár	8300 Keszthely, Zsigmond tér 3.
Hétszín Városi Könyvtár	8800 Nagykanizsa, Kálvin tér 5.
József Attila Városi Könyvtár	8900 Zalaegerszeg, Sándorhegyi u. 21.
Városi Könyvtár Lenti	8960 Lenti, Templom tér 5.
Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtár	8900 Zalaegerszeg, Zrínyi M. út 1.

A projekt az Európai Unió támogatásával,
 az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az ünnepélyes megnyitó meghívója

ZALAEGERSZEGI KÖZÉPISKOLÁSOK OLVASÁSI, KÖNYVTÁR-, SZÁMÍTÓGÉP-, ÉS INTERNETHASZNÁLATI SZOKÁSAI

2009 júniusában fejeztem be a tanulmányaimat a Pécsi Tudományegyetem informatikus könyvtáros szakán, kiegészítő képzés keretében. A diplomadolgozatomat a fenti témában írtam, melynek rövid összefoglalását szeretném megosztani az érdeklődő kollégákkal.

A témaválasztás indoklása

A zalaegerszegi Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ könyvtárosaként - ahol gimnázium is működik - a figyelmem középpontjában kell, hogy álljanak a tizenéves diákok. Sokat olvasó emberként nehezen élem meg, hogy a fiatalok közül egyre kevesebben olvasnak a maguk öröme, s egyre ritkábban veszik igénybe a könyvtár által nyújtott szolgáltatásokat, lehetőségeket. Kíváncsi voltam, hogy az olvasás helyett milyen szabadidős tevékenységeket részesítenek előnyben, s a technikai ismereteket az anyatejjel magába szívó generáció mennyire rabja a számítógépnek, az internetnek, s ezek sokrétű lehetőségeit mennyire és milyen célra képes kihasználni? Az is érdekelt, hogy a különböző iskolatípusokba járó más-más tanulmányi eredményű és családi háttérű gyermekek szokásaiban (a vizsgált témákban) van-e eltérés? Az országos könyvtári stratégiai tervben is szereplő olvasóvá nevelés, a könyvtárhasználat népszerűsítése, s az élethosszig tartó tanulás támogatása szempontjából is fontos ismerni a mai fiatalok hozzáállását a könyvtárakhoz, hogy tervezni lehessen az elkövetkezendő évek teendőit, feladatait. Egyre többször hallani, hogy a könyvtárak hagyományos feladatai megváltoznak, át kell értékelní a funkciókat, gyorsan alkalmazkodó könyvtárrá kell válni. Szemléletet kell váltani, a tevékenységeket részben át kell helyezni az internet virtuális tereire, közös együttműködést alakítva ki a használókkal, akik közé remélhetően egyre több fiatal lehet megnyerni.

Az utóbbi években, évtizedekben sokféle felmérés készült Magyarországon az olvasás, könyvtárhasználat, s újabban a számítógép- és internethasználat témakörében. Készültek országos és helyi, a teljes lakosságot vagy csak egy rétegét vizsgáló elemzések.

A dolgozat megírásának módszere

A szakirodalom áttekintése után, a korábbi felmérések kérdéseit figyelembe véve 2008 tavaszán két saját készítésű kérdőívet töltöttem ki Zalaegerszeg 4 középiskolájának egy-egy 10. évfolyamos osztályával. Két-két válogatott, illetve gyengébb tanulói állománnyal dolgozó gimnáziumot és szakközépiskolát (az egyiknek a szakképzős osztályát) választottam, hogy a tanulmányi eredményből adódó különbségek - ha vannak – láthatóvá váljanak. A két gimnázium a Zrínyi Miklós Gimnázium és az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ Gimnáziuma, a két szakközépiskola a Csány László Közgazdasági Szakközépiskola és a Deák Ferenc és Széchenyi István Szakközép- és Szakiskola volt.

Az első, a tanári kérdőív segítségével a felmérésben résztvevő osztály egészének általános jellemzőit (létszám, nemek aránya, tanulmányi átlag stb.), a diákok olvasással,

szövegértéssel kapcsolatos problémáit, szociális helyzetét, valamint az iskola paramétereit, a pedagógusok hozzáállását az olvasás kérdéséhez, s az iskolai könyvtár működését próbáltam felmérni. Ezt a kérdőívet az osztályfőnök, a könyvtáros, a magyar tanár töltötte ki egymással együttműködve.

A második, a diákoknak készített kérdőívet minden gyermek névtelenül, egyénileg töltötte ki. A 47 kérdésből 20 kapcsolódott a számítógéphez és az internethez, 1 a szabadidős tevékenységekhez, 11 az olvasáshoz, 4 a könyvtárhasználatához, 1 az információszerzéshez, 10 pedig információ a gyermekről és a családjáról. A kérdőívet összesen 111 tanuló töltötte ki.

A korábbi, mások vizsgálataiból egyaránt levonható következtetések:

- A szabadidő eltöltésében a szórakoztató elektronika (TV, rádió), s a számítógép terjedése háttérbe szorítja az olvasást, az internethasználat pedig megelőzi a televíziózást is.
- A fiatalok között mérhető leginkább az olvasási kedv visszaesése a korábbi generációkhoz képest.
- Az ifjak elsősorban szakirodalmat és kötelező olvasmányokat olvasnak. A szépirodalomban a mai angol és amerikai írók kiszorítják a magyar, illetve a klasszikus külföldi szerzőket. A lányok között több az olvasó.
- A könyvet nem olvasók kb. $\frac{3}{4}$ -e olvas valamilyen sajtóterméket.
- A hazai középiskolások olvasási kultúráját kutatva kimutatható, hogy a gimnazisták vezetnek, majd gyengébb teljesítménnyel a szakközépiskolások, végül a szakképzősök következnek.
- A szülők iskolai végzettsége befolyásolja a gyerekek olvasási szokásait (motiváció, példamutatás).
- A legtöbb középiskolásnak van otthon számítógépe. Magasabb a csak számítógéppel rendelkezők aránya, mint az internet-elérhetőséggel rendelkezőké.
- Az ezredforduló gyermekei (1982-2000 között születettek) számára a számítógép- és internethasználat mindennapos tevékenység, születésüktől fogva jelen van a környezetükben.
- A fiatalok több időt töltenek a számítógép előtt, mint könyvolvasással, de ha olvasnak, akkor a nyomtatott könyvet részesítik előnyben. Az anyaggyűjtésben előtérbe került az internet a kézikönyvekkel és a könyvtárakkal szemben.
- Minden fiatal bizonyos szinten ért a számítógép- és internethasználatához, hiszen tanulják. Rendszeresen kb. $\frac{3}{4}$ -ük használ számítógépet, s legalább hetente internetet.
- A középiskolások internethasználata megközelíti a 100 %-ot. Nagyon kevesen vannak közülük, akik egyáltalán nem, vagy ritkán (havonta egyszer) interneteznek.
- Az iskola és az otthon az internetezés elsődleges helyszíne. A könyvtárban internetezők száma kevés.
- A leggyakoribb internetes tevékenység az e-mailezés, a legritkább az on-line vásárlás. A chat és a letöltés is az utolsó helyeken állt 2004-ben. A WIP 2006-os projekt adataiban már az e-mail mögé felsorakozott a csevegés, a játék és az információgyűjtés fő tevékenységként.

A középiskolások körében végzett saját kérdőíves felmérésem eredményeként azt vártam, hogy

- a zalaegerszegi fiatalok számára is természetes közeg a számítógép és az internet világa;
- szinte mindenki rendelkezik saját számítógéppel és internet-hozzáféréssel, ezért nagyrészt otthon végzik az ezzel kapcsolatos tevékenységeket;
- hiába net-generáció a mai fiatalság, véleményem szerint a gyerekek kis része ismeri és használja a számítógép és az internet nyújtotta számtalan lehetőséget. Az online könyvtári katalógusok, adatbázisok is ismeretlenek a számukra;
- a közösségi kapcsolattartás nagyon fontos az ifjaknak, fő eszközének a chatet, s a közösségi oldalakat gondolom;
- az információgyűjtéshez, a referenzs kérdések megoldásához nem a könyvtártól, hanem az internettől várják a válaszokat, a megoldást;
- a tankönyveken kívül egyre kevesebben és kevesebbet olvasnak, s olvasmányaik beszerzésekor sem a könyvtár jut elsőként az eszükbe. Aki olvas, szerintem még ma is előnyben részesíti a nyomtatott dokumentumot;
- a vizsgált iskolák Zalaegerszeg közoktatásában elfoglalt helyzetét ismerve feltételezem, hogy a Zrínyi Miklós Gimnáziumba és a Csány László Közgazdasági Szakközépiskolába jó képességű, jó tanuló, törekvő, céltudatos gyerekek járnak, a zrínyisek mögött magasan képzett, jól kvalifikált szülői háttérrel. Ezek a tanulók többet olvasnak, az internetet magasabb arányban használják információszerzésre, s a számítógép, a világháló funkcióinak, szolgáltatásainak, lehetőségeinek szélesebb körű tárházát veszik igénybe, mint a kortársaik;
- véleményem szerint a szülői háttér (anyagi-, műveltségbeli-, olvasási helyzet) nagymértékben befolyásolja a gyermek iskolaválasztását, érdeklődését, lehetőségeit.

Számomra a fő kérdés, hogy a könyvek, a könyvtárak számára mennyire elveszett a jövő felnőtt generációja, a számítógép- és internethasználat karöltve a televízióval végképp kiszorítja-e az olvasást a szabadidős tevékenységek közül?

A felmérésem eredménye

A szakmai bevezetőben leírt feltételezéseimet, elvárásaimat teljes mértékben, a korábbi vizsgálatok alapján leírt állításokat is nagyrészt alátámasztja a saját kérdőíves felmérésem eredménye.

- A mai tizenéveseket nevezik net-, IT-generációnak, Google-nemzedéknek, ezredeknek, digitális bennszülötteknek. Számukra természetes a technikai környezet, mindennapi életük szerves része. A középiskolás korosztály minden tagja számítógép- és internethasználó. A tanulók 93 %-ának van otthon számítógépe, s kicsit kevesebbnek (81 %-nak) internethozzáférése. A diákok 78 %-a (kb. $\frac{3}{4}$ -e) rendszeresen használ számítógépet és 95 %-a internetet.
- A fiatalok a technikai eszközök használata, s az egyre újabbak megismerése terén óriási előnyt élveznek az idősebb generáció, a digitális bevándorlók előtt.
- A diákok szabadidős tevékenységekre vonatkozó rangsorában előre kerültek a társas kapcsolatok és a sport. A számítógép-használat megelőzte a TV-nézést, a magasabb kultúrát képviselő színház, koncert, kiállítás, s az olvasás minden fajtája pedig a sor végére került.

- A számítógép- és internethasználat általános a diákok között, naponta legtöbben a zrínyisek használják a számítógépet, az apáczaik az internetet. Otthoni számítógéppel és internettel leggyengébben a deákos fiatalok vannak ellátva. A legnépszerűbb tevékenységek: zenehallgatás, böngészés, beszélgetés, levelezés, zeneletöltés, játék egyedül. Kevésbé elterjedtek a kreativitást, alkotást felölelő on-line tartalmak. Legkevésbé használják az on-line újságszerkesztést, a naplóiírást (blog), a netrádió üzemeltetést, a honlapkészítést, a programozást és a vásárlást. A legnépszerűbb internetes oldalak: közösségi portálok, levelezés, videók, videomegosztók, keresők, hírek, sport, bulvár, autó, informatika, web-áruház, szex-pornó. A Könyvtár 2.0 alkalmazások bevezetésével a fiatalokat talán újra nagyobb számban meg lehetne nyerni a könyvtáraknak. A legkeresettebb témák: zene, film, hírek. Az interneten történő könyvtár- és adatbázishasználat kevés, ezek az oldalak ismeretlenek a diákok nagy részének.
- A tanulók digitális könyvtári kultúrája csekély. Alacsony a digitális könyvtárak, adatbázisok, OPAC-ok, on-line szolgáltatások ismerete és használata. A könyvtárosok mielőbbi feladata kell, hogy legyen ezek megismertetése, a digitális írás- és olvasástudás készségének elsajátíttatása. A mai tizenévesek ugyanis hiába rendelkeznek magasfokú technikai ismeretekkel, ha az ismeretszerzés, tanulás hatékony, modern eszközei, lehetőségei nincsenek a birtokukban, esélyeik a boldogulásra, az eredményességre, az érvényesülésre csökkennek.
- Az internetezés elsődleges helyszíne az otthon és az iskola, a könyvtárat csak 5 % jelölte meg.
- A számítógép- és internethasználatban nem igazolódott a Zrínyi Gimnázium tanulójának feltételezett előnye, ám a digitális könyvtárakat, adatbázisokat ők ismerik legjobban. A csányos diákokat sok területen, tevékenységnél megelőzték az apáczaik diákok. A Deák Szakközépiskola fiataljai általában lemaradtak a másik három iskola mögött.
- Az általam kérdezett osztályokban több a fiú, így számszerűleg közülük olvasnak többen. Egyaránt magasabb a száma a nem olvasó lányoknak és fiúknak, mint olvasó társaiknak, ám ez az arány a lányoknál kedvezőbb a könyvet forgatók javára.
- Az olvasási kedv elveszésének oka lehet az írási-, olvasási-, szövegértési nehézséggel küzdők magas aránya is. Bebizonyosodott, hogy a diplomás anyák közül olvasnak a legtöbben. Az ő gyermekeik között több az olvasó, mint a nem olvasó, s ők kapják a legtöbb biztatást is.
- Igazolódott az olvasás terén a gimnazisták vezető szerepe, s a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők pozitív, motiváló hatása. A szakiskolába járó fiatalok a szülők képzettsége és az olvasás terén is elmaradnak a többi vizsgált diáktól.
- Az anyák között is sok a nem olvasó, így nincs a gyerekek előtt a családban példa. Emellett magas az olvasási-, írási-, szövegértési nehézséggel küzdő diákok aránya (38 %, melyből a legtöbb tanuló deákos, a legkevesebb zrínyis). Nem csoda tehát, hogy a fiatalok zöme nem szeret olvasni. Az irodalmi szöveg hiánya, a chat, sms gyakori használata megváltoztatja a fiatalok szókincsét, szóhasználatát, kifejezőmódját.
- A könyvet nem olvasók $\frac{3}{4}$ -e azonban valóban olvas sajtóterméket.
- A tinédzserek az ismeretszerzésben ma már előnyben részesítik a világhálót a könyvtárral szemben, s olvasmánybeszerzésükben is a diákok fele internetes megoldást választ.

- A Gutenberg galaxisnak szerencsére még nincs vége, a diákok ugyanis hosszabb szövegek, s szépirodalom olvasásánál előnyben részesítik a nyomtatott formát. (180 válaszból csak 38 irányult az interneten történő olvasásra). Újságot, ismeretterjesztő, s tananyagot kiegészítő szöveget azonban többen és gyakrabban olvasnak a világhálón.
- A vizsgált diákok az olvasmányaik között több szépirodalmat, különösen ifjúsági regényeket és kötelező olvasmányokat jelöltek meg, mint szakirodalmat. Az ismeretterjesztő könyvek szerzői között többségben vannak a magyarok, a szépirodalomnál a külföldiek. A mai írók mellett számos klasszikus is előfordul.
- A diákok tudatában még él a hagyományos könyvtár is, s a szolgáltatások közül a szépirodalom kölcsönzése a leggyakoribb.
- A könyvtárak tekintetében a vizsgált zalaegerszegi középiskolák jó helyzetben vannak: a közvetlen és a tágabb környezetükben is működik iskolai-, illetve közkönyvtár. Ennek ellenére a diákok kb. 1/3-a nem könyvtártag sehol.
- A legideálisabb helyszínnek a diákok számára az ÁMK kétfunkciós könyvtárát tartom, ahol hosszabb nyitva tartási időben gazdagabb állományt, több számítógépet használhatnak a diákok, mint egy sima iskolai könyvtárban.
- Általánosságban beigazolódott, hogy a gyerekek sok mindenben a szülői mintát követik: iskolaválasztás, művelődés, olvasás, tanulás. Az esélyük és az esélytelenségük újratermelődik.
- A sok szempontból jobb helyzetben lévő Zrínyi Miklós Gimnázium tanulói azonban céljaikat, tevékenységeiket, olvasási-, könyvtár-, számítógép- és internethasználati szokásaikat tekintve e felmérés alapján nem tűnnek ki magasan az apáczais és csányos kortársaik közül. A könyvtári tagság terén elmaradást mutatnak, a kérdőív komolyan vétele tekintetében pedig az utolsók a 4 iskola közül.

Remélem, hogy a hagyományos és a digitális könyv- és könyvtári kultúra hosszú távon megfér egymás mellett, egymást kiegészítve, együtt szolgálva a mai és a felnövekvő nemzedék igényeit.

Zárja a munkát Nagy Attila hasonló, szebben megfogalmazott gondolata: „Felesleges volna most itt felidézni a belefeledkező, örömszerző olvasás mással nem pótolható intim élményét, melyet nehezen tudunk merev derékkel, feszes felsőtesttel, képernyőre szegzett tekintettel, illusztrációk, a könyv borítójának tapintása, illetve lapjainak előre és visszaporgetése nélkül elképzelni, de tudomásul vesszük, örömmel üdvözljük, hogy mind több fiatal számára a jövőben éppen az internet nyithatja meg a varázslatoknak ezt az addig még nem ismert formáját. Csak a választás szabadságát őrizzük meg! A lehető legtöbb ember számára!”¹

Tóth Edit

¹ Nagy Attila: Kulturális tőke és internethasználat – középiskolás szemmel. = Könyv és Nevelés, 2001. 3. sz. p. 14-22.

KESZTHELY ÉS A FESTETICSEK: FENÉKPUSZTA ÉS A BALATONI HAJÓZÁS

„A vak emberek nem világtalanok,
segítséget várnak, nem sajnálatot.
Fordítsátok rájuk a figyelmetek,
Költözzön szívetekbe a szeretet.”

A fenti címmel vetélkedőt hirdetett a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár és a Látásfogyatékosok Zala megyei Szervezetének keszthelyi csoportja. 2009. november 19-én délelőtt a könyvtár olvasótermébe invitáltuk a Zala Megyei Szervezet keszthelyi, nagykanizsai, lenti és zalaegerszegi csoportjának tagjait, a helyi média képviselőit, a város vezetését. Csatlakozott a Mozgássérültek Zala Megyei Szervezetének keszthelyi csoportja is.

A vetélkedő immár hagyományossá vált, hiszen egy évvel korábban is szerveztünk egy vetélkedőt. 2009. november 10-én a csoport látogatást tett a keszthelyi Balatoni Múzeumban, ahol idegenvezető segítségével információkat kaptunk az új kiállításokról. Aranyhíd címmel közel egy hónappal ezelőtt nyitotta meg kapuit a Balaton történetét bemutató új, állandó kiállítás, melyet Gruberné Molnár Adél a múzeum könyvtárosa mutatott be nekünk, majd megtekintettük a „Keszthely - Fenékpusztá az évezredek tükrében” című tárlatot is. A könyvtár helyismereti állományában található dokumentumokból összeállítottunk egy rövid összefoglalást is, melyet a vetélkedőn résztvevők megkaptak, ezzel is segítve a felkészülést.

Keszthely Város Önkormányzata és a Balatoni Múzeum mellett az értékes ajándékokat a Helikon Kastélymúzeum, a CIB Bank, a Csoba Papírbolt és a keszthelyi Esélyek Háza biztosította.

A 3 tagú zsűri is nagy izgalommal és érdeklődéssel várta az eseményt. Ruzsics Ferenc, Keszthely város polgármestere, Dr. Czoma László, a Helikon Kastélymúzeum igazgatója és Pappné Beke Judit a könyvtár igazgatónője is kedves biztató szavakkal szólt a jelenlevőkhöz.

Minden csapat asztalán névkártyát helyeztünk el, a zsűri pedig egy dossziében ellátott anyagot kapott, mely tartalmazta a vetélkedő forgatókönyvét, a kérdéseket a helyes válasszal, a pontozást és egy értékelő lapot.

Az első feladatot írásban oldották meg a csapatok: egy totót kellett megoldani negyed óra alatt, ebben a Festetics családról és az Aranyhíd kiállításról szóló kérdések szerepeltek. Sok kísérő érkezett a versengőkkel, akik zenét hallgattak, amíg társaik dolgoztak.

A 2. feladat szóban zajlott: minden csapat húzott egy borítékot, melyben egy színes kép volt a Balaton növény-és állatvilágából. A feladat szerint kihúzás után meg kellett mondani, hogy mit ábrázol a kép, ha ez nem sikerült, akkor – kevesebb pontért - a játékvezető segítségét lehetett igénybe venni és 2 lehetséges válasz közül kiválasztani a megfelelőt.

A következő feladatban keresztrejtvény várta a versenyző csapatokat, s amíg ők dolgoztak, addig a közönség is játszhatott apró nyereménytárgyakért, a Festeticsekkel kapcsolatos kérdésekre kellett helyes választ adni.

A 4. feladatban a balatoni irodalom került előtérbe, hiszen a jelenlevők meghallgatták a *Tihanyi kecskeköröm legendáját* a játékvezető felolvasásában, majd ezzel kapcsolatos kérdésre kellett válaszolni.

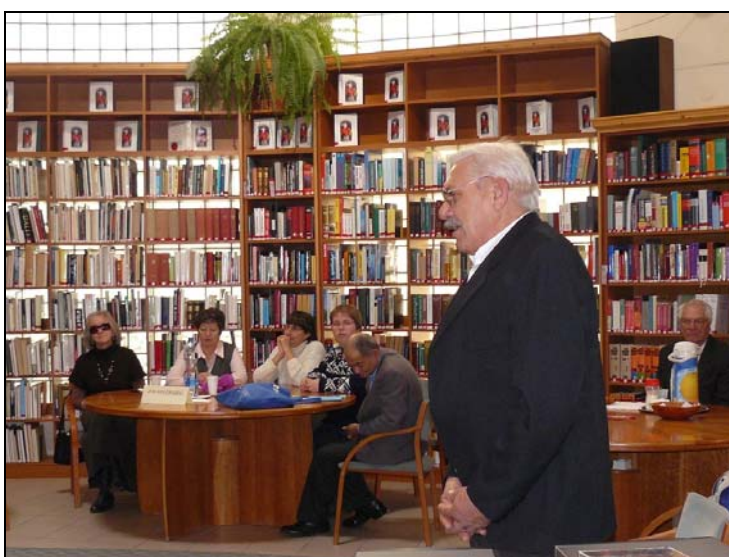
A történelem, régészet, növény- és állatvilág, irodalom után hátra volt még a balatoni népzene: az utolsó feladatban 5 népzenei részletből fel kellett ismerni azt az egyet, mely nem a Balatonhoz köthető.

Rendkívül éles és szoros küzdelemben a legjobb csapat a keszthelyi látássérülteké lett, a kiváló felkészülés eredményeként pedig mindenki emléklapot és ajándékot vehetett át a zsűritől a jó hangulatú versengés végén.

A zsűri részéről Dr. Czoma László kért szót, aki gratulált a felkészült csapatok tagjainak és ígéretet tett arra vonatkozóan, hogy a látássérültek a jövőben ingyenesen látogathatják a kastélymúzeum kiállításait.

Végül Szalai Sándor, a keszthelyi szervezet elnöke megköszönte a versenyzők, a zsűri és a szervezők munkáját.

Verebélyi Judit

IN MEMORIAM RADNÓTI MIKLÓS¹

„...szerezd be a kapsos albumot és írd bele a legszebb verseket, amelyekkel utadon találkozol; hidd el, nem kárbavesztett idő, amit ezzel töltesz,...ha kedves verseid veled lesznek, nem maradsz üres kézzel üres ég alatt. Ha a versek megmaradnak, talán a lényeg marad meg.”

/Szerb Antal/

Igen. A kapsos könyvek segítenek ma is: megtalálni a jó utat az útvesztőben, s a kiutat a civilizáció zsákutcáiból. Élni segítenek: nemet mondani a szellemi és erkölcsi elsekélyesedésre, embernek maradni az embertelenségben, mint ahogy Radnóti is tette. A költő élete és életműve megmutatja, hogy az emberiség teremtette iszonyat elleni védekezés és a megmaradás lehetséges módja lehet a szellem, a kultúra művelése.

Radnóti Miklós tanú és áldozat egyszerre. Művészete nemcsak gyönyörködtet, hanem tanít is: hitre, küzdelemre, emberhez méltó, tiszta életre.

Május 5-én, születésének 100. évfordulóján a vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtárban felolvasott műveivel, Őt méltató írók soraival állítottunk emléket a XX. század egyik legnagyobb magyar költőjének.

A naplószerűen megszerkesztett esten Baróti Dezső: Arcképvázlat Radnóti Miklósról c. írása után elhangzott a Curriculum vitae; a születésekor történt tragédiát megszólaltató Huszonnyolc év; árvaságára való rádőbbenését felelevenítő Teljesárva vagyok c. elbeszélés, valamint apja halálát és féltestvérét idéző emlékezés.

Apai barátjának, hajdani szegedi professzorának, keresztszülőjének, Sík Sándornak írta Köszöntő c. versét. A költemény felolvasását követően az Alkonyat szelíd, kedves, meleg, lágy szavai következtek. Békét áhító Himnusz a békéről c. verse után „az emberséghez méltó értelem” utáni vágyakozás megszólaltatását, a Majális címűt hallhattuk.

A halálraítéltség tudatát kifejező Járkálj, csak halálraítélt! c. alkotását követően ugyancsak a sorsát felismerő költő szólalt meg a Gyökér, Töredék, Sem emlék, sem varázslat c. művekben.

A halálfélelmet, szorongást oldó, a szerelem életben tartó erejét kifejező szerelmes verseket / Hasonlatok, Bájoló, Két karodban, Levél a hitveshez /, hitvesi lírájának leggyönyörűbb darabja, a Tétova óda tökéletes harmóniája követette.

A szerbiai Bor melletti Lager Heidenauban írt remekművei közül a Hetedik ecloga, az Erőltetett menet, Razglednicák (4) hangzott el, s végül a magyarság, a hazaszeretet témakörében talán legtöbbet idézett mű megrendítő vallomása, a Nem tudhatom.

Köszönöm mindenkinek, aki megtisztelte részvételével rendezvényünket; köszönet azoknak, akik felolvasással hozzájárultak a költő nagyságához méltó, szép megemlékezéshez; a felolvasás sorrendjében: Hideg Miklósnénak, Kósáné Sz. Ágnesnek, Kósa Tamásnak, Pálné Bozzai Ibolyának, Papp Márta Ilonának, Kalló Imrénének, Tőrekyné Pálmai Juditnak, Sümegi Mónikának, dr. Szanyi Margitnak, Pulger Lászlónénak, Csík Józsefnénak, Kocsis Lajosnénak, Balázs Gábornak, dr. Puer Bélánénak, Udvardi Pálnénak, Ferenczi Katalinnak, Balogh Jánosnak, Zag Lajosnénak, Bányai Bencének.

Csudai Zoltánné

¹ Megjelent a Vonyarcvashegyi Hirmondó 2009/4. számában

BESZÁMOLÓ A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ 10-14 ÉVES GYEREKEKNEK SZERVEZETT OLVASÓTÁBORRÓL

A József Attila Városi Könyvtár és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár lassan már 20 éve szervez közösen olvasótábort a hátrányos helyzetű gyerekeknek mindig más-más témát, történelmi kort feldolgozva; idén 2009. június 29 – július 4 között rendeztük meg Balatongyörökön a Zalai Gyermek és Ifjúsági Alapítvány Üdülőjében, 22 gyerek részvételével. „*A játszótársam, mondd akarsz-e lenni...?*” mottónak megfelelően a játék, ezen belül a játékos irodalom, játékos nyelvtan állt a foglalkozások központjában.

Délelőttként kiscsoportos foglalkozásokon a csoportvezetők irányításával önismereti játékok keretében ismerkedtek egymással, beszélgettek kedvenc olvasmányaikról, könyvélményeikről /ami sajnos egyre kevesebb/. Meghívott vendégünk – Kocsis Eszter drámapedagógus – irányításával szituációs játékok segítségével ismerhették meg jobban önmagukat ill. társaikat.

Anyanyelvi játékok is szerepeltek a foglalkozások témái között: A kutyákról minden mennyiségben – keresztrejtvény, szólások, közmondások. Külön foglalkozás keretében ismerkedtek különböző szólások eredetével, szállóigékkel.

Minden nap más-más könyvet ajánlottunk figyelmükbe szünidei olvasásra ill. a másnapi foglalkozásokra is olvasniuk kellett; talán ez volt a „legnehezebb” feladat számukra, hisz nemcsak a csoportvezetők, hanem ők is felkészültek a foglalkozásokra, beszámoltak olvasmány-élményükről, ismertették az olvasott könyvrészletet. Esténként vetélkedőket szerveztünk a foglalkozásokon tanultakról ill. a kirándulásokon látottakról.

A kézműves foglalkozáson Lengyák István nagykanizsai pedagógus útmutatása alapján „ollóvágta” állatok készültek. A mellékelt fényképek tanúsága alapján kész állatkertek születtek szebbnél szebb kivitelezésben.

Kirándultunk az edericsi Afrika Múzeumba – ez a helyszín minden évben nagy siker, hisz az állatokban nem lehet csalatkozni - ill. Keszthelyre, ahol a Festetics kastély, a hintómúzeum és az új vadászati múzeum megtekintése szerepelt a programban. Sok-sok gyönyörűséget láthattunk, s a túra után jólesett a késő délutáni strandolás.

A táborzárón Rosta Géza előadásában meghallgatott megzenésített versek teremtettek jó hangulatot. A gyerekek is aktívan részt vettek a zenélésben, nagy élmény volt az együttzenélés, ezt tükrözik a fényképek is. Alkalmi zenekarunk szintén elbűvölte a hallgatóságot.

Viszonylag jó időnk volt a tábor ideje alatt, így sokat fürödtünk, élveztük a Balaton kellemes vizét és a napsütést. A napi testmozgásunk is megvolt ezáltal, hisz a községi strandra jutás majd félóra gyaloglást vett igénybe, s utána a többórás fürdés mindenkit kellemesen elfárasztott. Külön élmény volt számukra a számháborúzás, sokan nem is ismerték ezt a játékot. A fiúk és a lányok csapata között „vérre menő” küzdelem folyt.

Úgy gondoljuk, hogy ismét egy sikeres tábor tudhatunk magunk mögött, hisz talán a legtöbbet értük el azzal, hogy ezalatt az egy hét alatt senkinek sem hiányzott a TV, a videó, a számítógép, könyvet vettek a kezükbe, sőt olvastak is! E röpké idő alatt kis közösséggé formálódott csapatunk, barátságok, „szerelmek” alakultak ki. Célunk az volt, hogy barátukká váljon a könyv, s szükségét érezzék annak, hogy könyvtárba járjanak. E célunk megvalósítása érdekében december 7-én olvasótábori klubfoglalkozást szerveztünk, ahol közösen megnéztük a tábori fényképeket, felelevenítettük az élményeket, s egy kis mikulás-ajándékkal kedveskedtünk a megjelenteknek. Sajnos kevesen tudtak eljönni betegség és egyéb okok miatt (idén vidéki gyerekek vettek részt a táborban) de ennek ellenére nagyon jó hangulatú egy órát töltöttünk együtt.

Kereki Judit

BESZÁMOLÓ A 41. VÁNDORGYŰLÉS MOKKA-ODR FÓRUM PROGRAMJÁRÓL

1. Papp Attila előadása „Bájlgi – új ízek, új lehetőségek az információmenedzsment területén” címmel hangzott el. A szerző a IQSYS nevű rendszer egyedi alkalmazásfejlesztési lehetőségeire hívta fel a figyelmet. A címadó „bájlgi” az informatikusok szóhasználatában már megszokott fogalom, mi könyvtárosok még csak most ismerkedtünk meg vele és az általa jelzett tartalmakkal. A Business Intelligence és a Google együtteséből Blgle (ejtsd: bájlgi) betűkombináció jelentése: átható üzleti intelligencia. A felhasználók egyre több adatot halmoznak fel, amelyben egyre nehezebb eligazodni. Ezt szolgálja ez a komplex keresési forma: a sok adat minél hatékonyabb felhasználását. Az egyes adatok között metaadatok segítségével teremtenek kapcsolatot. Lehetőség van különböző forrásból származó (és különböző helyeken tárolt) adatok közös lekérdezésére. A kereső az adatbáziskezelőkbe van beépítve, így egységes felületen, a fájlserverre és linktárakra is kiterjedően tudjuk a kereséseket megvalósítani. A kereső alkalmazkodik a használó szokásaihoz, az általa használt kifejezésekkel összefüggő fogalmakat ajánl fel a keresés során. A tervezett Zalai Tudástárral kapcsolatban úgy gondolom, ez a lehetőség jól szolgálná a különböző helyeken tárolt információk közös lekérdezését egységes felületen, amire mi is törekszünk.

2. Koltay Klára a MOKKA-ODR egyesülése kapcsán az adatbázisokban szereplő adattartalmakról beszélt. Főbb bibliográfiai kérdésekre tért ki. Cél, hogy minden dokumentumról egyetlen leírás szerepeljen az adatbázisban. Az azonban a legalaposabb legyen, ezért szigorú leírási szabályzat megalkotására van szükség. A hibák javítása vagy a rekord beküldője vagy az OSZK duplumellenőrzése által lehetséges. Ki kell bővíteni a küldő könyvtárak körét, így hatékonyabb lenne a munka. A hozzáadott érték az analitikus feltárás során nyilvánul meg – ezt is meg lehetne osztani a könyvtárak között. A dedikációk feltárása új és értékes információkkal szolgálhat, de egyértelműen példányra kell utalni, nem a műre. A besorolási adatok tekintetében még fontosabb a nevek és tárgyszavak egységes kezelése. A lelőhelyinformációk az ODR lelőhelykódok alapján kerülnek az adatbázisba. A megyei könyvtárak gyűjtik a területükön egyedi adatokat, amelyeket továbbítanak. Végezetül hangsúlyozta, hogy a részt vevő könyvtárak körét mielőbb ki kell szélesíteni, hogy országos szinten folyják a feltáró munka.

3. Bánkeszi Katalin, a MOKKA projektjének vezetője a TÁMOP-pályázat segítségével tervezett fejlesztésekről szólt. A közös adatbázisnak új, korszerű felületet terveznek. Újdonsága lesz a tematikus keresőrendszer, a központi authority controll, a forgalmi statisztika, a rekordok csoportos letöltése. Kérte a szakemberek javaslatait, mert ezek még beépülhetnek a tervekbe. Szerencsésnek tartaná, ha a nagyobb integrált rendszerek fejlesztői részt vennének a projektben, a fejlesztésben és a tesztelésben egyaránt. A fejlesztés 2010. januárja és 2011. márciusa között valósulhat meg. Kiemelte még a minőségbiztosítás fontosságát, amelynek során a hibák kiszűrése folyamatos, valamint a háttéradatbázisokkal való kapcsolat ill. a kétirányú adatcsere lehetőségeit.

4. Markó Tamás a Pécsi Tudásközpont terveiről beszélt, amelynek során betekintést kaphattunk a felsőoktatás megújulását szolgáló, példaértékű beruházás informatikai, szakmai-etikai problémáiba is. A Tudásközpont a jelenlegi városi és megyei könyvtár, valamint az egyetemi könyvtár összeolvadásából jön létre. Szerencsés, hogy a gyermekkönyvtár kiemelt helyet kap az épületben, de a különböző fenntartóhoz tartozó dokumentumok és munkatársak együttműködésének már most látható problémáit nem lesz könnyű áthidalni. Persze legfontosabb a felhasználó, aki felé egységes képet igyekszik mutatni az ott dolgozók egésze.

A megvalósulást figyelemmel kísérjük és beszámolunk róla a későbbiekben.

Nitsch Erzsébet

A KISTÉRSÉGI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZÖSSÉG- TEREMTŐ SZEREPE ÉS A CIVIL SZERVEZETEKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEHETŐSÉGEI

*Tapasztalatcsere az MKE Zala Megyei Szervezete és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Területi Szervezete közös rendezésében*

2009. szeptember 17-18-án Szabolcs-Szatmár-Bereg megye könyvtárosait, illetve kistérségi képviselőit (57 fő) fogadta a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete. Látogatásuk célja a kistérségi együttműködés és mozgókönyvtári szolgáltatás tanulmányozása, szakmai tapasztalatcsere volt.

A látogatást a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetének a Nemzeti Civil Alapprogram Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégiumához benyújtott sikeres pályázata tette lehetővé.

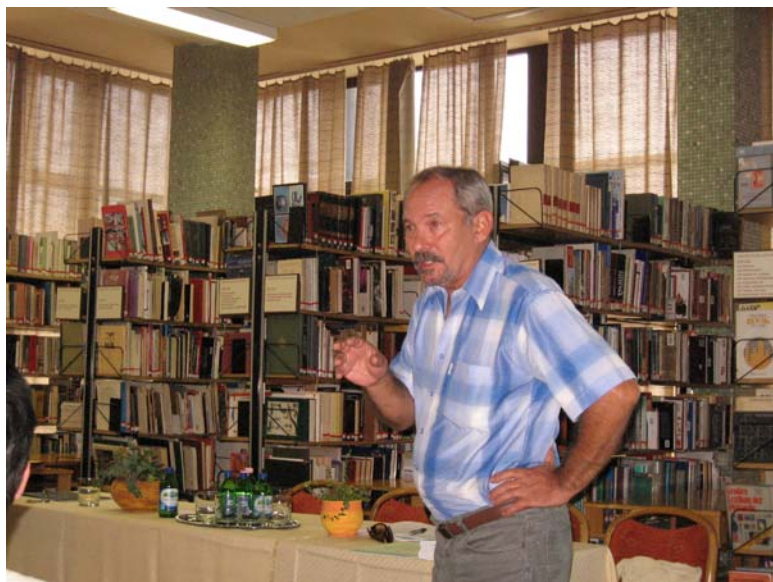
Kiss Gábor igazgató köszönti a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei vendégeket, könyvtárosokat, valamint a kistérségek és civil szervezetek képviselőit.

Szeptember 17-én az intézmény olvasótermében 14 órától előadásokra került sor, amelyen részt vettek a kistérségi társulások munkaszervezeteinek képviselői, valamint a kistérségi mozgókönyvtári ellátással foglalkozó szakemberek.

A szakmai program lehetőséget adott mindkét megye bemutatkozására. A házigazda Deák Ferenc Megyei Könyvtár először egy kisfilmet mutatott be az intézmény tevékenységéről. Tóth Judit igazgatóhelyettes, az MKE Zala Megyei Szervezetének elnöke a megyei szervezet szakmai munkájáról tájékoztatta a megjelenteket. Ezt követően Kiss Gábor igazgató bemutatta a kistelepülések ellátásának Zala megyei sajátosságait, majd Sebestyén Horváth Margit könyvtáros a megyei könyvtár mozgókönyvtári szolgáltatásairól beszélt.

Előadó: Tóth Judit az MKE Zala megyei Szervezetének elnöke

Előadó: Nagy László, a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár igazgatója

A vendégek részéről először Zselinszky Lászlóné az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervezetének elnöke ismertette munkájukat, kiemelve a Kistérségi Fejlesztési Tanácsok tevékenységében való részvételüket. Szivák Gábor, a Kisvárdai Kistérségi Civil Egyeztető Fórum elnöke, a városi könyvtár igazgatója a kistérséget, civil szervezeteit, valamint a mozgókönyvtári ellátást mutatta be. Nagy László, a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár igazgatója pedig a megye mozgókönyvtári ellátásának gyakorlatát vázolta fel, majd egy kisfilmet is láthattak erről a megjelentek.

Gáspár Zoltánné, Nemesapáti polgármestere a felújított közösségi házban fogadta a delegációt

Koronczi Zoltán, Kemendollár polgármestere fogadja a faluház előtt a vendégeket

Másnap két, a zalaegerszegi kistérséghez tartozó szolgáltatóhelyre is ellátogattak a vendégeink és találkoztak civil szervezetek képviselőivel is. Megtekintették a nemesapáti és a kemendollári mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeket, ahol a települések polgármesterei (Gáspár Zoltánné, Koronczi László), valamint könyvtárosai (Deákné Olasz Ildikó, Szabóné Baján Erzsébet) szívélyesen fogadták a küldöttséget, bemutatták a település sajátosságait, eredményeiket.

Délután a delegáció Lendvára látogatott, ahová elkísérték a csoportot a házigazdák részéről Kiss Gábor és Sebestyén Horváth Margit is. Visszatérve Zalaegerszegre, egy belvárosi séta keretében bemutatták a helyi nevezetességeket.

A szakmai program mindkét fél részéről hasznos volt, sikeressége arra buzdítja a zalai könyvtárosokat, hogy jövőre viszonyozzák a látogatást.

Sebestyén Horváth Margit

A MAGYAR NÉPMESE NAPJA HÉVÍZEN

Tunéziai és magyar gyerekek közös rajzkiállítása

Szeptember 30-án egyedülálló kiállítás nyílt a Városi Könyvtárban. Benedek Elek 150. születésnapján, a Magyar Népmese Napján tunéziai és magyar gyerekek meseillusztrációit csodálhatták meg az érdeklődők.

A tuniszi Nemzetközi Könyvvásáron tíz EU tagország, köztük Magyarország mutatkozott be a közelmúltban. Mivel igen jelentős az arabra fordított magyar irodalom, 8 arabra fordított könyvet állítottak ki a magyar standon. A kiállítás ideje alatt a Tunisz melletti Tahar Haddad általános iskola tanulóinak felolvasást szerveztek, ahol egy színésznő mesélte el Benedek Elek A deszkavári királyfi című meséjét. Az arab gyerekek illusztrációkat készítettek a meséhez. Az itt készült rajzokat juttatta el Strehó Ágnes kulturális attasé a hévízi könyvtárba. A helyi Illyés Gyula Általános és Művészeti Iskola tanulói is lerajzolták a mesét.

A kiállítást Takácsné Nagy Ilona a könyvtár vezetője nyitotta meg. Bemutatta Benedek Elek munkásságát, beszélt a mesékben rejlő sokféle személyiségformáló lehetőségről, a mesemondás, mesehallgatás fontosságáról.

A tárlat látogatói érdekes képet kapnak arról, hogy azonos korú, de más országban élő gyerekek hogyan ábrázolják ugyanazt a történetet.

A kiállítás október után a megye több gyermekkönyvtárában is látható lesz, hiszen a hévízi kiállítás egy vándorkiállítás első helyszíne.

A rendezvényen az Illyés Gyula Általános és Művészeti iskola növendékei ízelítőt adtak a meséből, majd a gyerekek oklevelet és apró ajándékokat vehettek át.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Strehó Ágnes kulturális attasénak, hogy eljuttatta könyvtárunkba a tunéziai gyerekek rajzait, ötletet adva e nem szokványos közös kiállítás megrendezéséhez.

Takácsné Nagy Ilona

FELOLVASÓEST SZENTKOZMADOMBJÁN¹

"Kicsiny falu az én falum, legkisebb az egész vidéken, s a legszebb." Ezeket a sorokat a 150 évvel ezelőtt született Benedek Elek Édes anyaföldem című művében olvashatjuk. Ezek a gondolatok érvényesek Szentkozmadombjára is, ahol október 2-án szép számú közönség és szereplő gyűlt össze, hogy egy rövid időre - a felolvasott mesék által- a nagy mesemondó, meseíró közelében lehessünk.

A Válicka-völgye kistérségből összesereglett közönség először Pál Éva, a Zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár könyvtárosának köszöntőjét hallgatta meg, majd a helybeli Kocsis András /10 éves/ hegedű játékában merülhetett el, aki egy ismeretlen német szerzőtől származó zeneművet adott elő.

A mindenki által ismert Benedek Elek életéről, munkásságáról tartott ismertetőm úgy érzem nem volt hiába való. Megismerhették az előadás során az író vallomását, hogy magyar népmesét kell a magyar gyerek kezébe adni, mert az a magyar nép lelkét, örömét, bánatát, mindennapjait tárja a gyermekek elé.

A felolvasott mesékben valóban élénk tárult az a világ, amelyre a fenti sorok is utalnak.

A 20 főnyi, irodalmat kedvelő szereplő emlékeztetése tette a rendezvényt. A mesék hallgatása közben mi felnőttek is egy kicsit ismét gyerekek voltunk.

A tizenéves fiatalok mellett mesét olvasott fel a már nem fiatal zalatárnoki polgármester, Ábrahám Aladár is. De meg kell említenem Tamás Béla pedagógust, Garamvölgyi Györgyöt, a Baki ÁMK igazgatóját és Léránt Viktóriát, a Zalaegerszegi Kistérség koordinátorát is.

A legfiatalabbak, a kozmadombjai 7 és 8 éves testvérek egy-egy verset mondtak el. Öröm volt hallgatni őket. Remélem meg fogják szeretni a kultúrát és a jövőben is ilyen lelkesek lesznek.

A " mese délutánon" minden szereplő egyforma helyezést ért. Ez nem verseny volt, hanem egy szívet-lelket melegítő találkozó, aminek befejezésekor meghallgathattuk hegedűn Csajkovszkij: Régi francia dal című művét.

A gyerekeknek emléklappal, könyvvel, bögrével, csokival, a felnőtteknek emléklappal és könyvvel köszöntük meg a szereplésüket.

A találkozó kötetlen beszélgetéssel ért véget, ahonnan nem hiányzott a kicsi harapnivaló és a szomszéd sem.

Elmondhatjuk, hogy ismét egy élménnyel gazdagabbak lettünk. A rendezvényt színesítette a környékbeli és helyi mozgókönyvtári ellátásban részesülő községi könyvtárak anyagából összeállított könyvkiállítás is.

Jövőre is találkozunk, mert van olyan költőnk, írónk akiről meg kell emlékeznünk! Remélem a közönség létszáma az ideit 51 felett lesz.

Ismételten köszönöm a Zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár és a Válicka-völgye és Térsége Területfejlesztési és Idegenforgalmi Társulás által nyújtott anyagi támogatást, Pál Évának és Kocsisné Sipos Rozáliának a szervezésben nyújtott segítségét.

Révész Erzsébet

¹ Elhangzott 2009. október 5-én a József Attila Városi Könyvtár szakmai napján. A programról további információk a „Hírek” rovatban (a szerk).

ÖSSZEFOGÁS A KÖNYVTÁRAKÉRT RENDEZVÉNYSOROZAT KESZTHELYEN

A korábbi évekhez hasonlóan intézményünk ismét vetélkedőre invitálta Keszthely és környéke általános iskolás tanulóit. Október 8-án az „Árpádoktól a kurucokig” magyar történelmi vetélkedő döntőjére került sor. A 7., 8. osztályosok számára meghirdetett művelődés-történeti vetélkedőt a keszthelyi Babamúzeum és Panoptikummal közösen rendeztük meg. A vetélkedő témája a magyar történelem, életmód és népművészet, a középkori uralkodók élete volt a Babamúzeum és a Panoptikum kiállításai alapján. A 20 jelentkező csapat közül 5 jutott a döntő fordulóba.

Október 9-én a Varázslatos karosszék program keretében Unokák és nagymamák együtt érkeztek a gyermekkönyvtárba, hogy közösen készítsenek keresztszemes hímzéssel díszített mobiltelefon-tartót. Többen itt ismerkedtek meg ezzel a technikával és otthon folytatták a kézimunkázást.

Október 11-én 10-től 17 óráig a Könyves Vasárnap programjai zajlottak. A keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár 2009. október 11-én, 3. alkalommal szervezett Könyves Vasárnapot a könyvtárba és az intézmény előtti Zeppelin térre. A rendezvényen bemutatkoztak a város többi könyvtárai: a Balatoni Múzeum és a Helikon Kastélymúzeum könyvtára.

A parkolóban felállított 200m²-es sátorban 18 színpadi fellépő csoport mutatkozott be, közöttük 3 kistérségi társulás képviselői, Keszthely, Zalaszentő, Dióskál, Kehidakustány, Karmacs, Bókaháza, Vindornyaszlós településekről.

Népi iparművészeti bemutatók és foglalkozások zajlottak: fazekasok, tűzikovács, babakészítő, fafaragó, mézeskalácskészítő, horgoló-hímző, csuhé- és szalmafonó, gyöngy- és gyapjúkészítő vezetésével. Az elkészített munkákat a látogatók hazavihették.

Meglepetésként a látogatók a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház művészei, Hertelendy Attila és Foki Veronika előadását hallgathatták, valamint a nagykanizsai gólyalábasok produkciójában gyönyörködhetek.

Kétfordulós magyar történelmi vetélkedő eredményhirdetésére is sor került, a legjobbak Keszthely város polgármesterétől vehették át jutalmukat.

A helyi Helikon Rádió élő kívánságműsort közvetített, valamint folyamatos tájékoztatást adott a rendezvényről.

A könyvtár egész nap nyitva tartott, minden szolgáltatását ingyenesen vehették igénybe az olvasók. Árusításra kerültek a könyvtár forgalomból kivont és ajándékba kapott kötetei.

Ízelítőül néhány adat:

- Beiratkozott olvasók száma: 157 fő
- Ebből érvényességi időt hosszabbított: 100 fő
- Beiratkozás a CD-klubba: 9 fő
- Összes kölcsönzés: 147 db
- Összes hosszabbítás: 65 db
- Internet-használat: 43 (38 + 5) fő

A gyermekkönyvtár asztalánál egész nap nagy volt a sürgés-forgás. Jutalmat is érdemeltek a tevékeny, érdeklődő gyerekek. Az ovisok őszi színezővel foglalatoskodtak, az iskolások könyvtárhasználati kérdéseket oldhattak meg rulettezés közben. Gyerekek és felnőttek óriás mesekönyvünkbe írhattak mesét, mely végül fordultatos történetfüzérre dagadt. A későbbiekben is szeretnénk folytatni a közös mesealkotást a gyermekkönyvtár aktuális programjaihoz kapcsoló tematikus történetekkel.

A fesztivált 16 órakor Balla Eleonóra és Bakonyi Bence „Víziók” című fotókiállításának megnyitója zárta.

Október 14-én az óvodás korosztályt szólítottuk meg: Bábozzunk együtt címmel Kovács Éva pedagógus műsorát láthatták a gyerekek. Az óvodás korosztály nagy várakozással foglalt helyet a „nagyi kamrája” díszlet előtt ezen a borongós őszi délelőttön. Kovács Éva drámapedagógus remek érzékkel vont be a játékos történetbe a hallgatóságot. Az egérvadászat című mese közben közös zenélésre, dalolásra is volt módjuk. Igazán kellemes bábozásnak lehettünk részesei. Ha módunk lesz rá, szeretnénk sorozatot indítani, hogy ne feledjünk el közösen játszani, élményeket feldolgozni, melyre a bábozás a legjobb módszer az ovis korosztály esetében.

A mozgókönyvtári szolgáltatóhelyeken is szerveztünk programokat: Október 14-15-én Várvölgyön, Zalacsányban és Mihályfán az Igricek együttes kisiskolásoknak tartott zenés előadást. Az együttes minden helyszínen nagyon nagy sikert aratott produkcióival, a gyermekek és felnőttek körében.

Az őszi könyvtári rendezvényeken a mi szervezésünkben mindösszesen 2067 fő vett részt.¹

Pappné Beke Judit

¹ Zala megyében összesen 7408 fő – ennek tükrében ez igen elismerésre méltó (a szerk.)

KÉPES BESZÁMOLÓ AZ ORSZÁGOS NAGYI KÖNYVTÁRI NAPOK HÉVÍZI PROGRAMJAIRÓL

Könyvtári napi rendezvényeink közül talán a legsikeresebb, a legmeghatóbb a „Tőled hallottam” elnevezésű programunk volt. Meglátogattuk a helyi Teréz Anya Gondozási Központ idős lakóit, ahol óvodások meséltek, táncoltak, énekeltek az otthon lakóinak. A gyermekek műsorához csatlakoztam én is egy olyan mese elmondásával, amit még a nagyanyámtól tanultam. Megható volt az idős emberek köszönete, hálája, öröme.

Közös képeskönyv nézegetés az idősekkel.

Dr. Bergmen Annamária reumatológus „Egészséges Nagyik” című előadásán nem csak szóba került a biológiai, pszichológiai és a szociális öregedés, hanem hasznos tanácsokkal is ellátta a hallgatóságot Hévízen és Alsópáhokon is.

Darvas Ferenc szekszárdi író nem csak bemutatta írói munkásságát, hanem 17 db könyvét is a könyvtárunknak ajándékozta.

Kézműves foglalkozáson őszi termésekből készítettünk játékokat, díszeket.

Október 11-én, a Könyves Vasárnapon a könyvtár ünnepi nyitva tartással várta az érdeklődőket, olyan feltételekkel, melyre az év többi napján nincs lehetőség: ingyenes volt a beiratkozás és az internet használat is. De talán a legnépszerűbb lehetőség, mely a notórius későknek kedvezett: a lejárt határidejű könyveket büntetés nélkül vissza lehetett hozni a könyvtárba. Sokan éltek e lehetőséggel.

Délután a Hévíz Galéria Nagytermében a Brumi Bandi Band interaktív műsorán vehettek részt a kicsik

A rendezvény sorozat záró programján zsúfolásig megtelt a Hévíz Galéria Nagyterme. Vass Géza hévízi író „Sivatagi Vénusz” című könyve bemutatójára az ország minden részéről érkeztek érdeklődők. A jó hangulatú találkozón Vass Géza apró szeletet mutatott korábbi munkáiból is. Az est fényét emelte, hogy Buday Mihály festőművész, Vass Géza köteteinek illusztrátora is részt vett a rendezvényen és három munkáját ajándékozta három szerencsés résztvevőnek.

Vass Géza író és Buday Mihály festőművész.

Takácsné Nagy Ilona

MESEKUCKÓ

Ha a keszthelyi gyermekkönyvtár elmúlt félévének legjelesebb eseményeit szeretnénk kiemelni, akkor az őszi rendezvénypalettánkról három program különösen érdemes a méltatásra. Az első a hagyományos Népmese Napja, mely idén különleges hangsúlyt kapott, hiszen 150 éve született Benedek Elek, akinek a születésnapján ünnepeljük évek óta országsszerte a meséket. Ebből az alkalomból felhívásunkra rengeteg jelentkezés érkezett. A gyerekek többsége fontosnak érezte, hogy az eseményt megtisztelve, nem csupán felolvass egy mesét (idén az évfordulóhoz kapcsolódva Benedek Elektől), hanem kívülről mondja el, előadói képességeit is megcsillantva. A rendezvény köszöntőjeként Kardos József nyugalmazott magyartanár előadással készült, mely során ismertette nagy meseírónk, népmeseegyűjtőnk életrajzát, méltatta életművét kiemelve a legjelesebb alkotásait. Természetesen a gyerekek előadásait jutalommal viszonzottuk, könyvet, játékot és emléklapot adott át nekik a Tanár úr.

Az Országos Könyvtári Napok legjelesebb rendezvényének bizonyult Kiss Attila rendhagyó történelemórája, aki művein keresztül mutatta be a honfoglalás előtti korszak magyarjainak életmódját, filmbejátszásokkal, korabeli használati tárgyak és fegyverek másolatával illusztrálva az olvasottakat. A hallgatóság előre készült, mindannyian olvasták vendégünk Altináj című munkáját, többen a folytatását, a Medveszív című regényt is. 16 gyermeket rajzra ihletett az olvasmányélmény, ezekből kiállítást készítettünk. Láthatóan fogva tartotta a gyerekeket ez a lehengerlő, érdekesítő előadás a misztikus ködbe vesző régműltről. Hosszasan fotózkodtak az öltözékekben,

felfegyverkezve. Többen vásároltak Attila újabb könyveiből és hallhattak a most készülőről is. Senki sem hagyta ki, hogy dedikációt kérjen írónktól akár a frissen birtokolt kötetbe, akár az általunk készített könyvjelzőre, melyet minden író-olvasó találkozóra elkészítünk. Szerepel rajta az író életrajza és legfontosabb irodalmi alkotásai egy-egy jellemző illusztrációval díszítve, színes papírra nyomtatva. Ezt a kis tárgyat aztán emlékként évekig őrizgetik a gyerekek könyvjelzőként használva.

A Gyermekkönyvhetek programkínálatából kiemelkedik Rosta Géza zenés irodalmi műsora, melyet Ágai Ágnes *A titkokat az ujjaimnak mondom el* című kötete nyomán állított össze. A rutinos előadóművész magával ragadó dalai sokáig a fülekben csengtek. Alkalom nyílt együttzenélésre, mókázásra, játszásra is.

November 28-ától december 13-áig zárva tartott a gyermekkönyvtár, ugyanis átalakításra került sor épületünkben. Egy korábbi irodahelyiséget a meglévő funkcionális térhez boltívvel csatolva lehetővé vált az állomány átrendezése, melynek következtében jóval tágasabb kölcsönzőtér és önálló mesekuckó kialakítására nyílt lehetőség. Ezt a termet a legkisebb olvasóinknak rendeztük be, ezzel is elősegítve a könyvek világával való bensőséges ismerkedést. Itt megvalósulhat az „összebújós, belemerülős” egyúttolvasás. Zavartalanul felolvashat a szülő, míg a kicsi színezhetsz, rajzolgathat. Az állomány elrendezése is az ő igényeik szerint történt. A kisiskolás és óvodás csoportjaink előszeretettel veszik birtokba az új, gyermekközpontúan berendezett és dekorált helyiséget a foglalkozásaink végeztével. Számunkra azért is különösen örömteli ez az épületen belüli bővülés, mert ezáltal kis látogatóink olvasóvá nevelését hatékonyabban szolgálhatjuk. Hiszen bizonyított tény, hogy aki 2-3 évesen jó barátságot köt a könyvekkel, nagyobb valószínűséggel választja később is az olvasást a kikapcsolódás, önművelés terén. Belőlük válhat gyermekkorban jól tanuló diák, ennek nyomán pedig később sikeres, kiegyensúlyozott felnőtt.

Tóth Rita

INTERNET-HASZNÁLATI TANFOLYAMOK A JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

Már több éve nagy sikernek örvend olvasóink körében az alapfokú internet-használati tanfolyamunk mind kezdő mind haladó szinten, amit az is bizonyít, hogy minden évben többen jelentkeznek, mint amennyi hallgatót fogadni tudunk. /A létszámot a rendelkezésre álló számítógépek száma határozza meg./

Előzetesen a könyvtár honlapján és a nyomtatott sajtón keresztül hirdetjük meg tanfolyamainkat, ill. személyesen a könyvtárba betérő olvasók között propagáljuk ezt a szolgáltatásunkat.

Ez év őszén – szeptember elejétől december közepéig - 6 csoportban zajlott az oktatás, két haladó, ill. négy kezdő csoportban, összesen 40 fővel. A tanfolyamokat Szekeresné Farkas Matild kolléganőm és jómagam tartottuk. A programot a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatta.

A kezdő tanfolyamon az alapoktól indulunk: a számítógép felépítésének, részeinek – különösen a billentyűzet és az egér – megismerésétől, majd eljutunk a tanfolyam végére az Interneten való információkeresésig. Egyrészt különböző adatbázisok, honlapok megismerésével, mint pl. a www.elvira.hu, a www.met.hu, www.volán.hu, másrészt a Google kulcsszavas keresőrendszer használatával ismertetjük meg a hallgatókat.

Külön hangsúlyt fektetünk a könyvtár honlapjára, az itt elérhető hasznos információkra, különösen az online katalógus használatára. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy könyvtárunk honlapjáról kiindulva más könyvtárak katalógusában is tudnak keresni, ill. informálódni a könyvtárak nyújtotta szolgáltatásokról.

Az elektronikus levelezőrendszerek közül a freemail használatával ismerkedtek meg: regisztráltunk, levelet írtunk, olvastunk, csatoltunk, és a freemail adta egyéb lehetőségekkel részletesen is foglalkoztunk (mint pl. a címtár).

Nagy sikere van a képeslapküldő oldalaknak, használatuk viszonylag egyszerű és az eredmény látványos.

Haladó csoportjaink tagjai főleg azok közül kerülnek ki, akik nálunk végezték el a kezdő tanfolyamot, de természetesen mindig csatlakozik hozzájuk 2-3 „új” fő is. A tanfolyam elején ismételünk, ill. felmérjük a hallgatók számítógépes ismereteit. Ismétlésként az elektronikus levelezést, ill. információkeresést gyakorolják, főleg a Google kulcsszavas keresőrendszer segítségével.

A kulcsszavas keresőrendszereken túl foglalkozunk a tematikus keresőkkel /www.hudir.hu/ és különböző portálokkal (www.startlap.hu stb.).

Legnagyobb óraszámban az elektronikus ügyintézés módjaival ismerkednek meg, a www.magyarorszag.hu kormányzati portál segítségével. Miután mindenki létrehozta a saját ügyfélkapuját, az ügyfélkapuhoz kötött szolgáltatásokat is gyakoroljuk (pl. TAJ-nyilvántartással összefüggő információk). Az elektronikus ügyintézés lehetőségeit Zalaegerszeg város portálján is megnézzük.

Az elektronikus levelezésen túl haladó csoportokban más ún. kapcsolattartásra szolgáló lehetőségeket is bemutatunk (MSN, IWIW stb.).

Az online vásárlás előnyeiről és buktatóiról is beszélünk, bemutatunk különböző online áruházakat (pl. bookline internetes könyváruház).

A szociális alapú szolgáltatásokkal összefüggő portálok - mint pl. a Dr.Info - mindig nagy népszerűségnek örvendenek a hallgatók körében.

Mivel hallgatóink nagytöbbsége nyugdíjas, így a munkahelykereséssel foglalkozó Web-lapokat csak érintőlegesen mutatjuk be.

A hallgatói létszám összetételénél érdekesség, hogy sokkal több a hölgy, mint a férfi. Úgy tűnik a hölgyek érdeklődőbbek, vállalkozóbb kedvűek, mint a férfiak, és nem mellékesen könnyebben is sajátítják el a számítógépes ismereteket.

A haladó tanfolyami anyag összeállításánál igyekszünk figyelembe venni a résztvevők egyéni kéréseit is.

Az elméletet sok-sok gyakorlással mélyítjük el, hisz a biztos számítógépezés, az internet-használat elsajátításának alapja a gyakorlás, a sok gyakorlás.

20 órás tanfolyamainkat minden esetben egy kis házi vizsga zárja, ahol a hallgatók számot adnak megszerzett tudásukról.

Nagy örömünkre szolgál, hogy mindnyájuknak sikerül megoldani a feladatokat, kinek kevesebb, kinek több idő alatt, és persze van olyan is, aki egy kis segítséget is igényel.

A cél az, hogy sikerélményük legyen. Külön öröm, hogy milyen nagy lelkesedéssel vesznek részt a tanfolyamokon, készülnek a vizsgára, s mindannyiunk számára meglegedettséggel, a jól végzett munka örömeinek érzésével zárul a tanfolyam.

A siker eléréséhez fontosnak tartom azt is - és a tapasztalat is azt mutatja - hogy egy összetartó, tanulni vágyó csapat verbuválódjon össze: így az órák és a vizsga is jó hangulatban, kellemes légkörben telik, ami az eredményesség elengedhetetlen kelléke.

Reméljük, hogy az itt megszerzett ismereteket későbbi életük, munkájuk során is hasznosítani fogják.

Kereki Judit

A CIMBORA KLUBMOZGALOM MAGYARORSZÁGON

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete 2009. november 18-án délután 14 órára őszi továbbképzést szervezett, ahol iskolai és gyermekkönyvtáros kollégák gyűltek össze. Szép számban érkeztek a rendezvényre, 28 fővel képviseltettük magunkat. Érdekeség, hogy még Murszombatból is jött könyvtáros.

A Cimboráról általában:

A Cimboráról mindenkinek van valami emléke, hiszen a Cimborá című televíziós műsor több évtizeden át meghatározta a gyermekkultúrát Magyarországon. A műsort rengetegen nézték és nézik még ma is, azért, mert érthető, sőt, szórakoztató formában mesélt, mesél irodalomról, történelemről, költészetéről, zenéről, képzőművészetről.

A Cimborá Alapítványt 1991-ben alapította a Magyar Televízió, a Cserépfalvy Könyvkiadó, az Országos Dohányfüstmentes Egyesület és Csoma Judit színésznő; 2005 óta közhasznú alapítványként működik.

A Cimborá Alapítvány létrehozásakor a gyermek-televíziózás segítője volt, azokat a programokat szervezte meg, amelyeket az aktív televíziózás igényelt. A Cimborá programok iránti érdeklődés azonban túlnőtt a televíziós műsor lehetőségein, ezért az alapítvány az elmúlt 8 évben önálló programokat szervezett és finanszírozott, a televíziós Cimborá szellemében.

Gyermekprogramjaik: táborok, játszóházak, múzeumi rendezvények, koncertek, ismeretterjesztő előadások, klub-foglalkozások célja az irodalom, a művészet, a történelem, a tudomány sajátos, élményszerű bemutatása a gyerekeknek.

Fesztiválokat évente rendeznek különböző eseményekhez kapcsolódva, ahol tehetséges gyerekek mutatkozhatnak be, és „igazi sztárokat” is meghívunk. A fesztiválokon szinte minden műfaj szereplői felléptek már, népzeneészek, popzenekekek, klasszikus zenészek, színészek, néptáncosok, musical-előadók, táncművészek. Az „amatőr” gyerekszereplőknek az igazi élményt a közös fellépés jelenti.

A *Cimborá Játszóházak* a Cimborá táborok programjaiból nőttek ki, lehetőséget adva az év közbeni találkozásoknak, hogy a gyerekek ne csak „passzívan bámulják” a televíziót, hanem alkotásra, kreatív munkára ösztönözzük őket.

A Cimborá Labirintus Játszóház célja, hogy élményszerűen mutassa be a gyerekeknek a történelmet, a művészetet, építészetet és jelentős személyiségeket. Az ügyességi és logikai játékok, a művészeti foglalkozások, játékos műveltségi vetélkedők, drámajátékok segítségével a gyerekek nemcsak szórakoznak, hanem észrevétlenül megismerik hazánkat és a világ kultúráját. A „labirintusban” nemcsak Budapesten, hanem számos vidéki településen is játszhattak már a nebulók.

A mai gyerekek elsősorban az egyéni szórakozási lehetőségekhez jutnak, ezt ellensúlyozva szervezik a gyermekközösségeket Cimborá klubokba.

A *Cimborá Klubokban* a gyerekek közösen alkotnak, játszanak, s a közös élmények erősítik bennük a közösség iránti igényt, a klubfoglalkozások magasabb minőségű időtöltést jelentenek. A klubok révén lehetőségünk van olyan tehetséges gyermekek felkutatására is, akiknek szociális helyzetük miatt nem jut lehetőség tehetségük kibontakoztatására. Jelenleg 40 klub működik szerte az országban, városokban és kis falvakban egyaránt, s mintegy 2000 gyerek vesz részt a programokon. A klubhálózat folyamatosan bővül, lassan behálózza az országot, havonta jelentkeznek új csoportok.

A *Cimbora Nemzetközi Nyári Vakáció* 1992 óta több alkalommal került megrendezésre Balatonalmádiban, ahol alkotásra buzdítják a gyerekeket, akik a nyaralás mellett különféle művészeti foglalkozásokon vesznek részt.

A találkozók másik fontos célja a kapcsolatteremtés a hazai, a határon túli régiók, és az Európai Unió más országainak fiataljai között. Ez az elmúlt években igen jól működött, hiszen év közben is élő kapcsolat van a különböző vidékeken élő cimborák között.

A *Cimbora Egyetem* című ismeretterjesztő sorozat 2004-ben indult el, a Művészetek Palotájával és a Duna Televízióval közösen. Az irodalom, a színház, a zenetörténet, a bölcsészet és a természettudományok legkiválóbb kutatói és alkotói vállalták, hogy a 10-16 éves korosztálynak érthetően bemutatják legfrissebb kutatásaik eredményeit. Az előadásokon a vidéki klubtagok is rendszeresen részt vesznek.

Esélyegyenlőség

A Cimbora Alapítvány egyik célja, hogy kulturális programokat nyújtson hátrányos helyzetű gyerekeknek. Pályázati támogatásoknak köszönhetően kis falvakból, nevelőotthonokból tudnak meghívni fiatalokat ingyenes budapesti rendezvényeikre, vagy vidéken szerveznek programokat. A rendezvényeken rendszeresen fellépnek roma származású előadók, és bemutatnak más magyarországi nemzetiségeket is. Fogyatékkal élők is szerepelnek a fesztiválokon, és minden alkalommal vak fiatalok is táboroznak. A közös játék és alkotás segít abban, hogy a gyerekek könnyebben elfogadják egymást.

„Koldus és királyfi”

Az elmúlt években karácsonykor ajándékgyűjtést szervezett az Alapítvány. 2008-ban a Duna Televízióval közösen „Koldus és királyfi” címmel a gyermekszegénységre hívta fel a figyelmet és adománygyűjtési akciót indított, ennek keretében élelmiszert, ruhákat, játékokat, könyveket juttatott el rászoruló családoknak az ország minden részében. Hosszú távú cél, hogy pénzadományokból nyomorban élő gyerekek étkeztetését, taníttatását évekig lehessen támogatni.

A továbbképzésünkön elsőként *Törökné Antal Mária* dunaújvárosi gyermekkönyvtáros tartott előadást „*A Cimbora klubmozgalom Magyarországon*” címmel. Előadása előtt felcsendült a Cimbora tévéműsor híressé vált dala (Cim, cim, cimbora...) Cseh Tamás kiváló előadóművésznünk tolmácsolásában. (Sajnos, ő mint „harcedzett indián” és remek dalok szerzője már nincsen közöttünk; 2009 augusztusában végleg eltávozott az „örök vadászmezőkre”.) Többen elérzékenyültünk a dal hallgatása alatt, de aztán „vidámabb vizekre” eveztünk...

Utána a gyerekek előadásában szólalt meg a Queen együttes legendás rockszáma, a „We Will Rock You” (Mi vagyunk a rock). Igazán színvonalas és lelkes magyar rockszöveg született, amely jól tükrözte a „cimboraság” mibenlétét.

Az előadó megemlítette, hogy már 40 klub működik Magyarországon és külföldön is. Ezeknek az összefogoteleeknek a célja, hogy értékmegőrző programokat szervezzenek a gyerekeknek, fiataloknak.

Dunaújvárosban, az ő gyermekkönyvtárunkban a következő lépésekből épült fel a Cimbora klubmozgalom:

- Könyvtárak, a József Attila Városi Könyvtár meghívóleveleket küldött ki az iskolákba. Első alkalommal 30 fő érkezett, ami szép eredménynek számít.
- Az összegyűlt gyerekek, a Cimbora klub tagjai esküt tettek (személyes eskütétel!), hogy milyen értékekre fognak odafigyelni, hogyan fognak viselkedni a környezetükben, mely fontos emberi tulajdonságokat tükrözik át társaik felé (pl.: mindig őszinte leszek, csak a jót akarom társaimnak, a titkokat szigorúan megőrzöm, stb.).

- A Cimborá-tagok saját arcképes igazolványt is kaptak. Saját pecsétjük is van; sőt, pénzt is „forgalmaznak”: 5 Cimborá-tallér 1 aranydinárt ér.
- A gyerekek Cimborá-naplót vezetnek, amely megőrökíti fotókon és szöveggel ellátva az egyes rendezvényeket, kimagasló tanulói teljesítményeket, amelyeket ezeken az ös-szejöveleteken nyújtottak.
- Fontos dolog, hogy a dunaújívárosi gyermekkönyvtár honlapján is fenn van a Cimborá!
- A gyerekek írásaiból *Diákantológia 2008.* címmel kiadvány is készült, amely hüen tükrözi a tanulók érzés-és gondolatvilágát; művészi színvonalú prózát vagy akár verset is alkottak.

Hogy kik a Cimborá-klub segítői? Művészek, alkotók, szülők, pedagógusok. Számos író-olvasó találkoztát szerveztek már a fiataloknak. Meghívott vendégük volt például Bartos Erika, Pálfalvi Dorottya, Lackfi János, de még folytathatnánk a sort...

Törökné Antal Mária előadásának végén azt hangsúlyozta, hogy a cimboraság lényege: mindig nyitottnak maradni a világ dolgai iránt! Öszinteség, jóakarát, barátság, képzelet, a fantázia szabad szárnyalása..., és még sorolhatnánk a többi pozitív dolgot.

Az előadás végén sokunkban azonnal felötlött a gondolat: de jó lenne itt helyben, a saját településünkön is Cimborá-klubot alakítani! Tudjuk, hogy rengeteg plusz-munkával, odafigyeléssel, „veszödséggel” jár, de az eredmények kézzel tapinthatóak; az ember kicsit elrugaskodik a földről, a mindennapok egyhangúságából valami tisztább, értelem-és érzelemdús világ felé...

Továbbképzésünk második felében *Kálnay Adél* író nő folytatta a Cimborá-klubok működésének lehetséges alkotóműhelyi feladatsorát. Előadása a *”Cimboraság a gyakorlatban”* címmel szerepelt. (Az író nő e nap délelöttjén a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárában tartott színvonalas író-olvasó találkoztát, ahol megjelent gyermekkönyveiről mesélt, s egyúttal a szeretet, mint a legfontosabb emberi tényező meglétét, fontosságát hangsúlyozta.)

Az előadó bepillantást adott abba, hogy milyen alkotóműhelyi feladatokat adhatunk a Cimborá-klub tagjainak.

- Lehetséges olyan érdekes, furcsa szituációjú párbeszédék írására buzdítani őket, mint például: a gólya és a béka találkoztása a tó partján; az egér és macska találkoztása a kamrában; elefánt és mókus a tengerparton, és így tovább...
- A gyerekek fantáziájának engedünk szabad teret, ha történetek kitalálásával bízzuk meg őket. Fontos, hogy ilyenkor csak az utolsó mondatot adjuk meg az elbeszélésnél!
- A képzelet erejét kell használniuk különféle leírások készítésénél is. Leírást készíthetnek egy tájról éppúgy, mint egy számukra kedves személyről, vagy éppen egy tárgyról, ami a szívükhöz nőtt.
- Írják le az általuk legszebbnek tartott 10 magyar szót!
- Készítsenek fogalmazást a „Ha beszélni tudna a hangszerem...” témában!

Persze ezek csak ízelítők a sokfajta témából, ami megindíthatja a fiatalok képzelelőerejét. Még sokfajta témavariáció szerepelhet a gyerekek fantáziájának megmozgatásánál.

Kálnay Adél azzal zárta előadását, hogy bennünket, résztvevő könyvtárosokat is „tesztelt” szunnyadó költői tehetségünk tekintetében. Minden résztvevő kapott egy üres A/4-es papírlapot, amelyen csak a cím (Mi a karácsony) szerepelt, illetve a hat versszakból, minden négy soros versszak utolsó szava volt megadva. Én, „botcsinálta költő”, a következő verset rögtönöztem:

*„Arany angyal az ágon,
mazsola a kalácson,
ünneplő a mamámon,
fehér pihe karácsony.*

*Nyári emlék már távol,
itt felejtve viháncol,
kicsi ablakú házból,
ideért a karácsony.*

*Sok finomság a tálon,
hópihék a kabáton,
zúzmarás köd a fákon,
fehér, fehér karácsony.*

*Meleg, párás a jászol,
illat leng át szobámon,
áldás, béke a házon,
ez igazi karácsony.*

*Angyalok jégvirágból,
Jézus jászola fából,
érkezett hetedhétországból,
e csodálatos karácsony.*

*Ünnepel most családom,
későn jön ránk az álom,
játékmacim kispárnámon,
ő is tudja, ez karácsony.”*

A továbbképzés utolsó kedves mozzanata az volt, hogy előadóink hoztak nekünk Dunaújvárosból egy színes „szeretetvirágot” (origami technikával készült). Feladatként kaptuk, hogy mindenki adja tovább, személy szerint megszólítva a másik kollégát, hogy miért neki ajándékozza a virágot. Így hát körbejárt a teremben a „szeretetvirág”, mind-egyikünk tudott bármelyik kollégájához kedves, őszinte véleményt mondani.

E megható gesztussal ért véget a továbbképzés. A viszontlátás reményében, élményekben, ötletekben meggazdagodva váltunk el egymástól.

Fejesné Szabó Piroska

MIT TEGYEK? AVAGY A KÖNYVTÁROS ESETE AZ OLVASÓKKAL

Szakmai nap a József Attila Városi Könyvtárban

2009. november 16-án, 10.00 órakor a József Attila Városi Könyvtárba vártuk a megye könyvtárosait, hogy e témában megvitassuk gondolatainkat és felmerülő problémákra, s ha lehet, megoldást találjunk rájuk.

Somorjai Noémi, a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet Könyvtárának munkatársa tartott előadást „Kommunikáció problémás olvasókkal” – elméleti síkon címmel.

Elsőként felvázolta, hogy miért és kire lehet dühös az olvasó, még mielőtt a könyvtárunkba lépne, majd ezek fokozatairól is szólt. Ezután a különböző viselkedésmintákat mutatta be, majd a könyvtáros lehetőségeit elemezte:

„Vegyünk egy mély lélegzetet!” és hallgassuk csendben az olvasót - ezalatt próbáljuk kigondolni a megoldást. Ne szakítsuk félbe az olvasót, mert fokozhatja a frusztrációját. Ne használjunk tagadást: „Kézikönyveket nem kölcsönzünk” helyett: „A kézikönyveket rendszeresen használják, ezért a könyvtárban van a helyük.”

Miután az olvasó távozott: Ha lehetséges, távolodjunk el a szolgálati helytől, de legalábbis, tartsunk 15-30 másodperces szünetet. Próbáljunk relaxálni és mélyen lélegezni, mielőtt a következő olvasóhoz fordulunk

Tartsunk önvizsgálatot: MINDENT megtettünk-e az olvasóért? Találjuk meg a módját, hol szerezhetünk újabb készségeket, teljesebb tudást. Iratkozzunk be egy stresszkezelő tanfolyamra, keressünk irodalmat a témáról.

Az elméleti előadás után konkrét helyzeteket elemeztünk, és azokra próbáltunk megoldásokat találni. Sokan voltunk sokféle könyvtárból, így többféle problémával szembesültünk a beszélgetés során.

Sajnos, az idő gyorsan elrepült, még rengeteg felvetés merült fel, de azt a legközelebbi alkalomra tartogatjuk.

Gyurkóné Marton Beáta

Somorjai Noémi és a szakmai nap résztvevői

KIHÍVÁSOK A JELEN KÖNYVTÁROSAINK ELŐTT

Szakmai nap a falvak könyvtárosainak

2009. november 20-án, 16.00 órától a József Attila Városi Könyvtárba vártuk a mozgókönyvtári ellátásban részesülő könyvtáraink dolgozóit.

A bevezetőben Nitsch Erzsébet, a József Attila Városi Könyvtár igazgatója a mozgókönyvtári szolgáltatások jelenéről és jövőjéről beszélt.

A következő előadó, Pál Éva, aki hálózati munkáért felelős kolléga, a könyvtári és könyvtárosi alapismeretek fontosságára hívta fel a figyelmet.

Gyurkóné Marton Beáta a számítógépes és internetes ismeretek jelentőségét emelte ki, mely kapcsán felvetette az alapfokú, ill. haladó szintű tanfolyam lehetőségét is.

A következőkben a JAVK jelenleg is használható honlapját mutatta be részletesen, mely nagy segítséget nyújthat a vidéki könyvtárosoknak a keresésben és tájékozódásban.

A Textlib integrált rendszer ismertetése nagyon fontos része volt a programnak, hisz az elkövetkező években ezzel kell majd dolgozniuk a könyvtárosoknak. Ezen a napon azonban csak rövid ízelítőt mutathattunk be, melyben a kölcsönzés, beiratkozás, keresés, valamint a statisztika részét láthatták a résztvevők.

Mikola Balázs, a József Attila Városi Könyvtár munkatársa bemutatta a készülő kistérségi weblapot, melyhez ötleteket még szívesen fogadtunk.

Végezetül Nitsch Erzsébet összegezte az elhangzottakat, majd jóízű beszélgetéssel fejeződött be a szakmai nap.

Gyurkóné Marton Beáta

Előadó: Gyurkóné Marton Beáta

60 ÉVES A FÁKLYA

Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár jubileumi estje 2009. december 5-én

60 esztendő igen hosszú idő, nemcsak az ember, egy intézmény életében is. Hat évtizedre érdemes visszatekinteni, felidézni honnan indultunk, hol tartunk, s hogyan tovább?. A 60 év értékelése egy olyan erőforrást jelenthet mindannyiunknak, az FMHK mai kollektívájának, amiből jogosan és büszkén meríthetünk a jövőben is.

Rövid visszatekintés a teljesség igénye nélkül:

1945 után komolyan foglalkoztak a letenyei emberek az elhagyott grófi kastély épületének hasznosításával. Letenyén akkor is nagy gondot fordítottak a lakosság iskolán kívüli művelődésére, így szinte tálcán kínálta magát a lehetőség, a grófi kastélyt a kultúra fellegvárává tenni.

1949-ben már kulturális célokat szolgált a kastély, innen ered a jubileumunk datálása, az intézmény megszületése. Az emeleti helyiségek egybenytásával előadások tartására is alkalmas tereket alakítottak ki, s igazából 1950. október 15-én avatták fel a már színpaddal ellátott művelődési otthont. A mozi is ide költözött át. 1951. december 31-én további bővítésekkel Járási Művelődési Házzá minősítették. Első igazgatója Szekeres Ferenc volt.

1950-ben elindult a Könyvtár szervezése is, s a kialakított népkönyvtár is a kastélyban kapott helyet. Alapját a volt Iparos Olvasókör és Polgári Kaszinó megmaradt könyvállománya, közel 700 kötet képezte.

A Járási Könyvtár felavatására 1952. december 18-án került sor 5000 kötetes állománnyal. A kezdeti évek neves könyvtárosai voltak: Baranyi Károly, Kiss Tivadar, Balázs Béla. Időközben szabadpolcos kölcsönzést vezettek be, olvasótermet hoztak létre, és 1967-ben Zieger Lajos igazgatósága alatt kialakult a gyermekkönyvtári részleg.

Az intézmény 1970-ig járási könyvtárként működött. A közel 12 ezres állomány mellett 100 féle folyóirat, napi- ill. hetilap állt a kb. 800 beiratkozott olvasó rendelkezésére. A járási funkció megszűnése a működési feltételek gyengülését vonta maga után.

Visszatérve a művelődési házra: 1957-től 1991-ig Tóth Oszkár irányította az intézményt. Itt kezdte pályáját 1958-ban Horváth József „Keszeg” is.

Az Állami Faluszínház – később Déryné Színház – az ország utazó színháza 1953-tól kezdve negyedévenként, majd havonta tartott színházi előadásokat.

1957-ben az Ifjúsági Klub önálló helyiséget kapott az intézményben.

1959-ben alakult a felnőtt vegyes-kórus, szintén ezidőtájt kezdte meg működését a színjátszó csoport, fotósakkör, rádiós szakkör. Vasárnap délelőttönként bevezették a matiné vetítést.

1960-62 között a művelődési ház 2,5 millió forintos költségvetéssel korszerűsítésre került. (Sajnos a mai napig ez volt az utolsó nagy felújítás).

1960-ban útjára indult a Mura Menti Napok, Mura Menti Kulturális és Sporttalálkozó néven.

1964-ben Sajtókör alakult, 1966-ban Könyvbarátok Klubja; ugyanis a felnőttektől különvált a Fáklya Ifjúsági Klub, melynek minden tagja könyvtári tag is lett.

A hatvanas évek második felétől (1969) működött a zenetanfolyam, amely megalapozta a későbbi Zeneiskola létrejöttét. 1978-tól iskolarendszerű képzés folyt itt a művelődési házban, amely aztán 1983-tól önállósodott új épületben.

1972-ben alakult a Menyecske Kórus, később Pávakör. Sikeresen működött a hímző szakkör, vezetője Keszei Sándorné, Irmus néni 1975-ben az Állami-díj III. fokozatát kapta.

A Letenyén folyó amatőr művészeti mozgalom tehát a hatvanas években fokozatosan megerősödött, ekkor élte egyik virágkorát, s a hetvenes évek közepén jutott a legjobb eredményekig. Egy időben két színjátszó csoport három-felvonásos darabjaival a helyi bemutatókon kívül rendszeresen tartott előadásokat a járás területén.

Buday Imre vezetésével a Fáklya Kórus rendszeres résztvevője volt a megyei dalos találkozónak.

1974-ben a Pávakör Sebők Imréné irányításával a „Röpülj Páva” országos vetélkedő révén, Debrecenben országos bemutatón vett részt, műsorát a Magyar Televízió kétszer is közvetítette.

Az irodalmi színpad Nagy Jenő vezetésével eljutott az országos bemutatókig, és 1976-ban országos minősítést kapott.

Mellettük más amatőr csoportok is tevékenykedtek: a citerazenekar, néptáncscsoport rendszeres fellépői voltak a különböző bemutatóknak.

A működő klubok közül a Rodekné Melcsó Judit vezette Ifjúsági Klub 1968 és 1969-ben az országos minősítésű „Kiváló Ifjúsági Klub” címet kapta. Ezidőtájt kezdte meg működését a Kertbarát Kör.

Letenye 1970-ben elveszítette járási székhely rangját, 1978-ban megszűnt a gimnázium, ami nagy érvágás volt a település, és a letenyei kultúra életében. Megszűnt egy komoly kohéziós erő, amely összetartotta a fiatalokat, a helyi kulturális folyamatokat, amelyre korábban építeni lehetett, egyre nehezebbé vált a csoportok szervezése.

1980-ban a könyvtárat és a művelődési házat a Nagyközségi Tanács 52/1980 sz. határozatával egy igazgatás alá vonta, Tóth Oszkár vezetésével. A Nagy Ervin (Makovecz Imre tanítványa) építész álmodta könyvtárpavilon kivitelezési munkálatai 1988-ban kezdődtek, és 1993. augusztus 20-án került sor az épület átadására. (A „kultúra temploma”, ahogy Fekete György államtitkár átadási beszédében mondta.) Méltó környezetben, optimális körülmények között vehették igénybe ettől kezdve az olvasók a könyvtár szolgáltatásait.

Az elmúlt 15 évben a könyvtár nemcsak megtartotta, növelte is kultúráközvetítő szerepét. A hagyományos könyvtári funkciókon túl sokszínű, változatos rendezvényekkel várja az érdeklődőket. (Író-olvasó találkozók, gyermek kézműves foglalkozások.) Napjainkban az 1500 beiratkozott olvasónak közel 39000 kötetes állomány, 50 féle folyóirat és négy számítógép áll rendelkezésére.

A nagy személyi fluktuáció után a 80-as évek közepén új generáció került a művelődési házba és a könyvtárba. Tulajdonképpen ennek a magja alkotja ma is a kollektívát.

1991-től Dömök József személyében új igazgató került az integrált intézmény élére. Ebben az évben integrálódott be a Fáklya Filmszínház, majd 1997-ben került

kialakításra a volt könyvtár helyén a muzeális kiállítóhely „Fejezetek Letenye történetéből címmel. Két éve a Teleház is az intézményben kapott helyet.

A várossá válás és a rendszerváltozás után az FMHK továbbra is Letenye egyik legfőbb szellemi központja és közösségfejlesztő színtere. Kulturális irányító és megvalósító tevékenységével alapvetően a város szolgálatában végezte munkáját, amely fokozatosan tágult és bővült térségi feladatokkal.

Mindig is maximálisan törekedtünk az intézményünkkel szemben támasztott követelményeknek és elvárásoknak megfelelni. Mindezt értékközpontú, minőségi kultúraközzvetítéssel tettük, a mindennapokban is fő szempontként kezelve a négy alappillérből álló gondolatot: folyamatosság – értékmegőrzés – megújulás – értékátadás. Ebben állandóságot jelentenek és a folyamatosságot biztosítják a művészeti csoportok, alkotói körök, kisközösségek, visszatérő hagyományos nagyrendezvények. Ezekre alapozva, ezeket erősítve működtünk, s ezeken túl törekedtünk kulturális palettánk szélesítésére.

Az FMHK nyitott könyv az itt élők számára, ezért csak röviden címszavakban a jelenről. A Cselényi házaspár Letenyére költözésekor, 1991-ben alakult a Vox Varietas Kamarakórus és a Mákvirág Citerazenekar Eredményeik: 1996. Postojna – Pápalátogatás, 1997 és 2008. arany minősítés. 20 éve alakult a Derűs Évek Nyugdíjas Klub, és a tagjaiból szerveződött Nyugdíjas Éneklőcsoport, melynek vezetője máig is Molnár Ferencné. 1998-tól működik a Mura Menti Fúvósok. Mellettük még meg kell említeni a 90-es években működő Manöken Stúdiót (Cseke Tímea), a könnyűzenei együtteseket, mint a Hóka-Móka és a GX-ER Együttes, illetve a később alakuló moderntánc- és hastánc csoportokat, a mazsoretteket.

Hagyományörző művészeti tevékenységben kiemelkedő jelentőséggel bírnak a nyári alkotótáborok: 1986-tól kezdődően a Fafaragó Tábor, Népi Faszobrászok Alkotótelepe, 1992-től az Országos Népművészeti- és Kézműves Tábor (Stefán Vincéné vezetésével). Az ifjabb korosztály számára 2000-től szervezzük a Dráma Tábor és 2006-tól a Játsszótárs Tábor (Varga Ferencné vezetésével). A nyári tábor mellett egész évben várta a népművészet iránt érdeklődőket a hímző- és szövőkör, melynek szintén Stefán Vincéné volt a vezetője.

Helyi festőink: Szabó Katalin, Timár Zoltán, Végh Erika, Vertaricsné Horváth Katy egy évtizede alkotnak.

A városban alkotó költőknek – Szalay Román, Bokrosné Kamarás Klára, Rada Gyula, Rózsás Sándorné – is több alkalommal rendeztünk kötetbemutatókat, író-olvasó találkozókat a könyvtárban.

Mindezek mellett folyamatosan kínáltuk a hagyományos közművelődési formákat, mint a kiállítások, nyelvtanfolyamok ismeretterjesztő előadások (1987-1993. Mura Menti Népfőiskola). Bölcsője voltunk és jó kapcsolatot ápolunk a Letenyén működő civil szervezetekkel.

Nagyrendezvényeink: Letenyei Majális, a Letenyei Szüret, Séta Téri Zenés Esték, Letenyei Farsang, Augusztusi Randevő, és közel fél évszázada a Mura Menti Napok.

Az évek során gazdag kapcsolatokat építettünk ki a muravidéki magyarsággal, illetve a horvátországi Muraköz és Varasd megye kulturális szereplőivel.

Az összekuszálódott viszonyok között is útjelzőként kívánunk „világítani”: a „Fáklya” mutassa az utat, remélhetőleg még nagyon sokáig.

Dömök József

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR, ZALAEGERSZEG

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Keresztury Irodalmi Kör közös rendezvényei:

A Lengyel Szeptember c. programsorozat zalaegerszegi rendezvényeként szeptember 24-én megemlékeztünk a II. világháború kitörésének 70. évfordulójáról, és a lengyel menekültek magyarországi befogadásáról. A korabeli zalai újságokból, valamint az ezzel a témával foglalkozó szakkönyvekből fénymásolt anyagok, a Zala Megyei Levéltártól kapott hivatalos levelek képezték a törzsanyagát annak a kiállításnak, amit a „Lengyel menekültek Zalában” címmel erre az alkalomra készítettünk. A rendezvény vendége Kovács István történész volt, aki a „Magyar – lengyel kapcsolatok a XX. század sorsfordító éveiben” címmel előadást tartott. Bensőséges hangulatú, emlékeztető programot sikerült szervezni.

Joanna Stempinska lengyel nagykövet meggyújtja a zalabéri táborba internált lengyelek által 1942-ben ajándékozott tartóban a gyertyát.

December 1-jén a Parnasszus című irodalmi folyóirat mutatkozott be intézményünkben. Vendégeink voltak: Turczy István, a lap főszerkesztője, Turbuly Lilla és Tóth Imre költő. A vendégekkel történő beszélgetést Péntek Imre, a Pannon Tükör főszerkesztője vezette.

December 15-én tartottuk a Keresztury Irodalmi Kör – immár hagyományosnak számító Karácsonyi meglepetés c. programját, melyet a Csatári Pávakör és Czégő Teréz színművésznő műsora tett még emlékezetesebbé.

Egyéb rendezvények:

Szeptember 10-én információs napot szerveztünk a NET-re KÉSZ országos roadshow regionális állomásaként. E programsorozat az internet előnyeire és hátrányaira, használatának lehetőségeire irányította rá a figyelmet.

László Marianna, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület Zala Megyei Szervezetének vezetője „Legyünk tudatos vásárlók az interneten is” címmel tartott előadást a középiskolás

korosztálynak, valamint a nyugdíjasoknak. „NET-es csapdák” címmel Major Zsolt szakértő prevenciós előadását hallgatták meg az érdeklődők, a találkozón az internet veszélyeit illetve káros hatásait szemléltette az előadó.

A diákok László Marianna előadását hallgatják

A nap folyamán az igényekhez igazodva honlap-bemutatókat és adatbázis-ismertetőket tartottunk.

Szeptember 21-én a MENET című országos programsorozat helyszínéként előadássorozatot szerveztünk a zala megyei kistérségek könyvtárosainak, közösségi helyszíneken dolgozó szakembereinek, civil szervezetek képviselőinek azokról a témákról, tevékenységekről, melyeket az internet segítségével egyszerűbben és gyorsabban lehet intézni. Az előadásokat a megye könyvtáraiban internet-használati tanfolyamokat vezető könyvtárosok tartották gyakorlati bemutatóval.

Programjaink voltak:

- „Intézzén mindent otthonról” Ügyfélkapu, on-line időpontfoglalás... Előadó: Kereki Judit (József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg)
- „Kérdezze meg orvosát, gyógyszerészét...!” Az egészséggel kapcsolatos információk az interneten. Előadó: Verebélyi Judit (Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely)
- „Ki tekinthető álláskeresőnek, és mi illeti meg. Nézzén utána!” Előadó: Kovácsné Pacsai Edit (Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg)
- Olcsóbban, jobbat, éjjel-nappal!” Vásárlás az interneten. Előadó: Kocsisné Sipos Rozália (Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg)

A MENET program keretében tartott továbbképzés résztvevői

2009 októberében is megszerveztük az **„Összefogás a könyvtárakért”** programsorozatot. A középpontba a nyugdíjas korosztállyal kapcsolatos előadások, bemutatók kerültek, de a fiatalok és az aktív korosztály is megtalálhatta a számára érdekesnek ígérkező találkozókat, vetélkedőket, bemutatókat. Az Országos Nagy Könyvtári Napok programjai:

Október 5. „Ügyes kezű nyugdíjasok” címmel kézműves-munkákból kiállítást állítottunk össze, melynek megnyitója e napra esett. A megnyitót a Csatári Pávakör műsora tette még emlékezetesebbé.

Október 6-án a „Csány László reformkori iratai” című könyv – Zalai Gyűjtemény - bemutatóját tartottuk meg.

Október 7. „Egészségnap a könyvtárban”. Két előadást szerveztünk e napra. „Az időskori mentálhigiéné és gondozása” címmel dr. Harkány Éva pszichiáter beszélt az 50 év felettieket leginkább érintő problémákról. Az „Időskori betegségek és gyógyításuk” című előadáson dr. Vecsey Zsuzsa szakorvos adott a gyakorlatban is használható tanácsokat az érdeklődőknek. A nap folyamán egészségügyi szűréseket és tanácsadást is igénybe lehetett venni.

Október 8. Az Ifjúsági Vöröskereszt Napja. Kiállítást és bemutatót tartottunk középiskolások számára a Vöröskereszt Zala Megyei Szervezetének segítségével.

Október 9. Könyvtári információk a gyakorlatban címmel vetélkedőt állítottunk össze, melyen játékos formában gyakorolhatta a középiskolás korosztály az interneten való tájékozódást és információkeresést. Nagyon élvezték a gyerekek a feladatokat, szeretnénk az ilyen jellegű vetélkedőknek hagyományt teremteni.

Október 11-én, a Könyves Vasárnapon ismét különlegességekkel vártuk látogatóinkat. Reggel Vörös Ádám és Sebestyén Patrik trombita-duó előadását élvezhettük. Ezt követően „Az orvos a konyhában lakik” címmel egy ételbemutatóval egybekötött ismertetőt hallgatott meg a közönség az egészséges étkezésről Szökrönyösné Magyar Katalin előadásában. Közönségtalálkozóval folytatódott a program, melyen „Egy csepp derű” címmel V. Kulcsár Ildikó osztotta meg velünk gondolatait, tapasztalatait, élményeit. A programot még teljesebbé tette Czégő Teréz színművésznő, aki részleteket olvasott fel az előadó műveiből.

A nap folyamán játszósarok várta a gyermekeket, s az érdeklődők megismerkedtek az aranyozás fortélyaisal, technikájával a könyvtár mini restaurátorműhelyében. Cserhalmi Henriette restaurátor, könyvkötő kolléganőnk jól használható gyakorlati tanácsokkal segítette a szép számú érdeklődőt.

November 17-én a Kis János szerkesztésében megjelent „Téli Olimpiák” és az „Olimpiák hősei” című könyvek bemutatójára került sor. Két kiváló sportember, Horváth Csaba olimpiai bajnok kenus, valamint Gyenesei Leila világbajnok, olimpikon, öttusázó tartott élménybeszámolót.

December 17-én irodalmi tanácskozást tartottunk intézményünkben. „Irodalmi Élet a peremvidéken” címmel a 30 éves Összhang antológia apropóján emlékezett, s tolmácsolta gondolatait, véleményét Bence Lajos, Péntek Imre és Pete György. A tanácskozást Kiss Gábor, a könyvtár igazgatója vezette.

Kocsisné Sipos Rozália

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA

Új címmel és megújuló formában indítottuk megyei „Barangolás...”játékunkat. Az *Irodalmi kalandozások* cím jelzi, hogy könnyedebb, játékosabb, inkább az olvasmányélményt továbbgondoló - mint az olvasottságot számon kérő -, kreatív alkotó munkát igénylő feladatokat oldhatnak meg a résztvevők. Megyei játékunk célja az olvasás szeretetének elmélyítése és a rendszeres könyvtárhasználatra ösztönzés mellett az interneten található irodalmi érdekességek megismertetése. Az *Irodalmi kalandozások* játékkal a továbbiakban is az értékes szépirodalom olvasását ajánljuk a gyerekeknek. Rejtvényfüzeteket állítunk össze a könyvek feldolgozásához, a feladatok megoldásakor a könyvtári környezet, a könyvekben való búvárkodás, a könyvtár tájékoztató apparátusa, valamint az internet használata is jelentős szerepet kap. A játékot háromfordulósra terveztük ebben a tanévben is – 2009 októberétől 2010 márciusáig három értékes szépirodalmi regényt ajánlunk elolvasásra, és az elolvasott könyvekhez kapcsolódóan rejtvényfüzeteket küldünk a játékosoknak. A megyei levelezős játékra Zala megyéből 4-5-6. osztályosok 5 fős csapatait vártuk. A játékot záró rendezvényre a legeredményesebben szereplő csapatokat hívjuk meg 2010 májusában, akik 5 perces bemutatkozó jelenettel készülnek erre az alkalomra. Ezekből az előadásokból kitűnik, hogy mennyire hatottak a gyerekek személyiségére az olvasott művek. Ekkor kerül sor az ünnepélyes eredményhirdetésre és a jutalomkönyvek, apró ajándékok, oklevelek átadására.

A játék nevezési feladata: számítógépes rajzoló programmal készített bemutatkozás.

A játék menete:

Nevezés: rajzos bemutatkozás (2009. október)

1. forduló: Nógrádi Gábor: A bátyám zseni (2009. október-november)
2. forduló: Nemere István: A várúr fia (2009. december-2010. január)
3. forduló: Böszörményi Gyula: Az elveszett történet (2010. február-március)
4. Eredményhirdetés, jutalmazás (2010. május)

Nagy sikerrel zajlott az Országos Nagyí Könyvtári Napok (Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért) gyermekkönyvtári rendezvénysorozata. Október 7-én *Hogyan készül a rajzfilm?* címmel Horváth Mária animációsfilm rendező és Bartha Irén rajzfilmkészítő mesélt az animációs film megszületéséről 3-4. osztályosoknak. Megtudtuk azt is, hogy Horváth Mária, a népszerű Magyar népmesék televíziós rajzfilm sorozat rendezője elindult a világsiker útján, hiszen 2008-ban a *Hogyan telt a gyerekkorom?* c. Magyar népmesék-epizódja első lett a 25. Chicagói Gyermek Filmfesztiválon.

Október 11-én, Könyves vasárnap 220 gyerek és felnőtt (szülők és nagyik) vett részt délelőtti programjainkon. Vetélkedhettek a gyerekek és nagyik Tóth Renáta és Fejesné Szabó Piroska gyermekkönyvtárosok vezetésével. A „Zöldulástól sárgulásig” című Mesefa - pályázat jutalmazásán Czegő Teréz mesemondó közreműködésével minden „mesefás” zsákbamacska jutalmat kapott. A kézműves játszóházban Pintér Györgyike tanárnő irányításával termésképek készültek. Végül a Kipp-Kopp és társai című bábjátékban Nyakasné Turi Klára bábművész segítségével játszották el a gyerekek *Az aranyszörű bárány* c. magyar népmesét. Minden gyermek, aki nagyszüleiével érkezett, külön ajándékot vehetett át.

November utolsó két hetében zajlottak a Zalai gyermekkönyvhetek programjai. A november 16-tól november 30-ig tartó rendezvénysorozaton 15 vendég (író, költő, előadó) közreműködésével a megye 17 könyvtárában 32 program várta a gyereket, melyről összesített programfüzetet is készítettünk.

Gyermekkönyvtárunkban a hagyományos *Ady-versmondó versenyre* november 16-án – az Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel közös szervezésben - a zalaegerszegi és Zalaegerszeg városkörnyéki 5-8. osztályos gyerekek részvétel került sor.

Szenzációnak számított Nógrádi Gábor és Nógrádi Gergely íróvendégek találkozója több szempontból is. Nógrádi Gábor: *A bátyám zseni* című könyvét éppen ez időben olvasták az „irodalmi kalandozók”, akik miután megoldották a regénnyel kapcsolatos első forduló rejtvényfüzetét, személyesen is találkozhattak az alkotóval! Páratlan élményt jelentett azért is a találkozó, mert Nógrádi Gábort eddig inkább az okosan, ugyanakkor humorosan „tanító” írónak ismertük, ám most nagyon is „komoly” hangvétellű új könyve, melyet fiával közösen írt – éppen zalai tartózkodásuk idején jelent meg a könyvesboltokban. *A bölcs gyerek könyve* - egy-egy szállóigéből kiindulva - életvezetési útvalót szeretne adni a kis és nagy gyerekeknek egyaránt, s hozzátehetjük: a felnőtteknek is épülésére szolgálhat. További szenzáció volt, hogy a találkozóra minden gyermek hozhatott saját, már elolvasott könyvet, és cserében kedvezményesen vásárolhatott Nógrádi Gábor és Nógrádi Gergely köteteiből. A zalai könyvtárosok és gyerekek által gyűjtött használt könyveket egy kis ünnepség keretében – nemes gesztusként - a zalaegerszegi gyermekotthonnak adományozták az írók.

Kálnay Adél, József Attila-díjas író is vendégünk volt a gyermekkönyvheten: *Szivárványország* címmel mesélt a kisiskolásoknak életéről és megjelent könyveiről.

A gyermekkönyvhét keretében rendeztük meg november 18-án a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzését a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete Könyvtárával közösen. A *Cimbora klubmozgalom Magyarországon* témában *Törökné Antal Mária*, a dunaújvárosi József Attila Könyvár gyermekkönyvtárosa és *Kálnay Adél* író tartott bemutatót (ld. részletesebben Fejesné Szabó Piroska cikkét). A továbbképzésen műhelymegbeszélés keretében a programkoordinátor, Matusné Gáll Éva ismertette *A mese útja* zalai programjait, valamint a bemutatta a folyamatosan bővülő honlapot. A Mese útja 2010 februári, Boszorkányok hava rendezvényhez 13 zalai könyvtár és iskola mellett csatlakozott a muraszombati ÁMK könyvtára is.

Oláh Rozália

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

2009. második félév

2009. második felében is folytattuk a megállapodásoknak megfelelően a dokumentumellátást a 30 szolgáltatóhely számára. A mozgókönyvtári keretösszeget tovább tudtuk növelni az érdekeltségnövelő támogatás összegével, amelyet teljes egészében dokumentum-beszerzésre fordítottunk.

A második félévben is 3 könyvszállításra került sor, illetve havonta cseréltük a DVD-ket és CD-ket. Az előfizetett hetilapokat és folyóiratokat közvetlenül a szolgáltató juttatta el a falvakba.

2009. második félévben 6 településen került sor tételes állományellenőrzésre: Almásházán, Csödén, Dötkön, Gyűrűsön, Nemesapátiban,. Állományrendezést és **selejtezt** Alsónemesapátiban, Nemesrádón, Pókaszepetken, Zalavégen végeztünk a zsúfoltság megszüntetése és az áttekinthetőség érdekében.

Bagod község szolgáltatóhelyén decemberben kezdődött el az állományellenőrzés és a selejtezés. A munkálatokat 2010 elején fogjuk befejezni.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá könyvtárosi feladatainak ellátásához. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a szakmai továbbképzésükre. A helyszíni látogatások is lehetőséget adnak arra, hogy a megyei könyvtár munkatársai szakmai tanácsokat adjanak a községi könyvtárosoknak.

Az őszi folyamán két továbbképzést is tartottunk a megyei könyvtárban:

„Digitális felzárkóztatás – könyvtárak az e-közzolgáltatásokért” címmel szeptember 21-én 10.00 órától a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban információs napra kerül sor. A program megvalósítását a Magyar Könyvtárosok Egyesülete „MENET” elnevezésű infokommunikációs tárgyú pályázata tette lehetővé. A programra községi könyvtárosainkat is meghívtuk, de mindössze ketten vettek részt.

Az október 25-i szakmai továbbképzés résztvevői

Ezen kívül október 20-án szakmai továbbképzést szerveztünk kifejezetten a szolgáltatóhelyek könyvtárosainak a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. Sebestyénné Horváth Margit beszámolt a mozgókönyvtári ellátás jelenlegi helyzetéről, majd a szolgáltatóhelyek könyvtárosai közül 3 községi kolléga – köztük a zalaegerszegi kistérségből dr. Bagladiné Marcsák Tünde (Pókaszepetk), a pacsai kistérségből Gaál Katalin (Pölöske), a zalaszentgróti kistérségből Takácsné Giczi Hajnalka - mutatták be könyvtáruk szolgáltatásait. Ezt követően a megjelentek az e-ügyintézés különböző formáit ismerhették meg: Kovácsné Pacsai Edit többek között az álláskeresésről, Kocsisné Sipos Rozália az internetes vásárlásról tartott előadást.

Internet tanfolyam Pusztaszentlászlón

2009-ben is folytatódott a községekben a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében a 20 órás internet használói képzés. Augusztus 25-től Nemesapátiban 5 fő, szeptember 10-től Kisbucsán 12 fő részvételével volt tanfolyam, amelyeket Kustán László tartott. Október 14-től Pusztaszentlászlón 8 fő, november 26-tól Pethőhenyén 7 fő képzésével folytatódott a program. E foglalkozásokat Sebestyenné Horváth Margit tartotta. A résztvevők a számítógép használat és az internetezés alapjait ingyenesen sajátították el.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár szolgáltatóhelyei közül Pethőhenyén, Zalaistvándon és Batykon került sor szakfelügyeleti vizsgálatra, amelynek során a működési feltételek és a szolgáltatás megvalósulásának tanulmányozására került sor. A szakfelügyelő mindhárom helyen rendben találta a szolgáltatás feltételeinek teljesítését és néhány javaslatot tett a további fejlesztésre.

2009-ben is folyamatosan kerestük a pályázati lehetőségeket és erről értesítettük a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulást, illetve a fenntartó önkormányzatokat is.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a TIOP-1.2.3/08/01 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra- fejlesztése - „Tudásdepó Expressz” program keretében valósítja meg a "Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra fejlesztése, Zalai Tudástár létrehozása" projektet konzorcium formában, a városi könyvtárakkal együttműködve. Az elnyert pályázat tartalmaz olyan elemeket, amely a mozgókönyvtári szolgáltatást is érinti. Az informatikai fejlesztés fontos eleme a könyvtár által használt TEXTLIB integrált rendszer fejlesztése, ezen belül a kistérségi modul megvásárlása, amely lehetővé teszi, hogy az egyes falvak könyvtárai csatlakozzanak a szolgáltató könyvtár TEXTLIB rendszeréhez. Ezt a programot 2009. decemberében vásároltuk meg. Így lehetővé válik a községi könyvtári állományok és kölcsönzések elektronikus nyilvántartása. Ehhez szükség van a községekben helyben lévő dokumentumok rögzítésére, ami - kis csúszással - 2010. elején elkezdődik. Az év végén néhány település megvásárolta a rendszer településen való működéséhez szükséges TEXTLIB

munkaállomás programot. Bízunk benne, hogy 2010. végéig sok helyen már működni tud a rendszer.

Minden szolgáltató helyre eljuttattuk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelenő kiadványokat, így a *Zalai könyvtári levelező* című szakmai folyóiratot és a *Zala megye településeinek ellátása* című statisztikai kiadványt. A második félévben két *Mozgókönyvtári hírlevelet* készítettünk, amelyben e-mailen értesítettük az érintetteket a szolgáltatással kapcsolatos információkról.

A kistérség területén – elsősorban a könyvünnepek programjához kapcsolódva - rendezvényeket is szerveztünk, amelynek során együttműködtünk a helyi iskolákkal.

Zalabérben a felújítási munkákat követően jelképesen a falunapi rendezvényen, szeptember 13-án adták át a könyvtárat. Az eseményre Gérczei Ildikó polgármester meghívta a szolgáltató megyei könyvtárat is. Hóbor Erzsébet nyugalmazott államtitkár beszédét követően Kiss Gábor megyei könyvtárigazgató mondott megnyitó beszédet. A program Kelemen Gyula verses-zenés műsorával zárult. A községben a könyvtár előtti teret fedett terasz és új burkolat teszi tetszetősebbé, a könyvtárhelyiséget pedig új számítógépasztalok és szőnyeg varázsolták otthonosabbá. A megyei könyvtár munkatársai a könyvtárban teljes körű állományellenőrzést végeztek, a raktári rend helyreállítása után pedig új feliratok elhelyezésével is megpróbálták segíteni a felhasználók eligazodását.

Éder Katalin előadása Zalaszentmihályon

Október elején az Országos Nagyí Könyvtári Napok rendezvénysorozat keretében elsősorban az 50 év felettiek figyelmét szeretnénk volna felhívni arra, hogy a könyvtárak milyen sokféle lehetőséget kínálnak tájékozódásra, az ismeretszerzésre, bemutatkozásra, közös együttlétre. A rendezvényeket a tájékozott, a kreatív, egészséges és a társas nagyí témakörökben szerveztük meg.

A szolgáltatóhelyeken összesen hét programra került sor: négy településen volt nyugdíjas alkotásokból kiállítás (Nemesapáti, Pókaszepetk, Kemendollár, Pölöske) és három településen előadások hangzottak el (Kemendollár, Zalaszentmihály, Zalaistvánd). Nagy sikere volt Éder Katalin Egészséges táplálkozás szüret idején című, kóstolóval egybekötött ismeretterjesztő előadásának és László Marianna fogyasztóvédelemmel kapcsolatos előadásának egyaránt. (Ezeket a programokat NKA pályázati támogatásból finanszíroztuk.)

Az egészséges táplálkozásról szóló ismeretterjesztő előadássorozatunk keretében november 25-én Batykon is Éder Katalin volt a vendég, ahol „Gabonák az egészséges táplálkozásban” c. ételkóstolóval egybekötött előadására került sor.

November végén a Zalai Gyermekkönyvhetek rendezvénysorozat keretében ismét két íróvendéget hívtunk. A „Kötelezők újramesélve – és a két zseni” című irodalmi rendezvényeken Nógrádi Gábor és fia, Nógrádi Gergely voltak a vendégeink, akik az a célt tűzték ki maguk elé, hogy visszacsábítsák a gyerekeket az olvasáshoz. November 23-án Söjtörön és Pacsán, november 24-én Bagodban tartottak nagyszerű találkozókat, amelyeken 9-14 éves fiatalok vettek részt. Ezekhez a programokhoz egy könyvcseré akció is kapcsolódott. Az író-olvasó találkozón a gyerekek által behozott régi könyveket 1000 forintért beszámították 1-1 új könyv vásárlásánál. Ezzel másokon is segíthettek, hiszen az így összegyűjtött használt könyveket állami gondozott gyerekek kapták meg.

November 24-én délelőtt a két író felkereste a Zala Megyei Önkormányzat Gyermekotthonát Zalaegerszegen és átadták dr. Kecskeméti Katalin igazgatónak a gyerekektől összegyűjtött közel 200 kötetet. A gyermekotthon lakói és dolgozói nagyon örültek az adományoknak.

Nógrádi Gábor a zalaegerszegi gyermekotthon lakóival az átadott könyvadományt nézegeti

November 26-án Pakodon Czegő Teréz színművész tolmácsolásában Benedek Elek meséivel ismerkedhettek a helyi óvodások és kisiskolások. A vetítéssel egybekötött program nagy sikert aratott.

Czegő Teréz mesél a pakodi gyerekeknek

Országos kezdeményezésre Magyarország öt éves EU csatlakozása alkalmából, öt tablóból álló mobil kiállítással emlékeztek meg a könyvtárak az évfordulóról. Az 5 sorozatból álló anyag május 1-től december 31-ig vándorolt könyvtárról könyvtárra, így a megyében egy időben 5 helyszínen volt látható. A szolgáltatóhelyek közül Bagodban, Pókaszeptken, Pölöskén, Zalabérben volt megtekinthető.

Bekapcsolódtunk a Közkincs Kerekasztalok munkájába, részt vettünk a közművelődési stratégia *helyzetelemzésének* elkészítésében. „Velünk élő múlt” címmel a ZalA-KAR Térségi Innovációs Társulás hirdetett fotópályázatot. A pályaművek értékelésében a térségben szolgáltató könyvtárak, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Fejér György Városi Könyvtár is részt vettek. Az eredményhirdető és díjkiosztó ünnepségre 2009. október 13-án került sor. Mivel nagyon sok kép érkezett, a fődíjak mellett különdíjakat is kaptak a gyerekek. A megyei könyvtár 3 pályázónak adott át különdíjat.

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR, ZALALEGERSZEG

A József Attila Városi Könyvtár gyermekprogramjai

Népmese napja

Idén szeptemberben is megtartottuk az immár hagyományosnak számító felolvasó napunkat, de a Benedek Elek évfordulóra tekintettel kibővítettük Kiss Orsolya Katalin Erdélyország az én hazám c. vetített képes előadásával és egy rejtvényfüzet előzetes kitöltésével (75 fő). 500 kisiskolás volt a vendégünk, s e napon jutalmaztuk a rejtvényfüzet megoldóit is.

„Megmutatom magam!”

A sorozat őszi kiállításai Tibola Dániel (Zrínyi M. Gimnázium 5. o.) munkáival indultak, aki rendhagyó módon papírból hajtogatott, épített tárgyakat mutatott be. Bata Zsanett és a Táltos Művészeti Iskola Landerhegyi Székhelyiskolába járó tanulóinak munkái következtek, majd Gyenge Dániel (Ady Endre Általános Iskola 2. o.) és Tóth Henriatta (Landerhegyi Általános Iskola 4. h) tanulói munkáiban gyönyörködhetek a kiállításokat megtekintő gyerekek, felnőttek.

Öröm kör

A szülők és a gyerekek már várják a hónap első hétfőjét, amikor az Öröm kör programjaira jöhetnek. A szokásos játszóházak és tematikus beszélgetések (orvos, óvónő, pszichológus stb.) mellett az őszi kiemelkedő vendégei voltak októberben Bálits Éva, a Kismama főszerkesztője, novemberben Bartos Erika találkozóján a közel 200 érdeklődő számára már szűknek bizonyult a könyvtár. Decemberben pedig egyik kismamánk Godina Mónika Lóg a lába, lóga c. könyvét mutatta be a kör kismamáinak. A játékok-mozgások nem egyszer a körben is bemutatásra kerültek a közös együtt játszások során, így a kipróbált összeállítás hasznos segédlet lehet a kisgyermekes anyáknak.

Godina Mónika az Örömkörben

Országos Nagy Könyvtári Napok

Vendégünk volt Horváth Mari és Bartha Irén rajzfilmkészítő, akik a rajzfilmkészítés titkaiba avatták be egy fotószaakkör tagjai mellett a "civil" érdeklődő gyerekeket is.

A Könyves vasárnapon játszóházba vártuk a családokat, a napot a Griff Bábszínház műsora koronázta meg. Örömmel tapasztaltuk, hogy egyre több kisgyermekes család fordul meg könyvtárunkban, iratkozik be, s rendszeresen viszik az olvasnivalókat is.

Őseink nyomdokain

Zala megye ezeréves évfordulójára emlékezünk a sorozattal. Elsőként Zalaváron Kőfalvi Csilla muzeológus mutatta be és magyarázta el a helyszínen a történelmi emlékeket. Az első őszi nagyon hideg nap ellenére nagyon jól sikerült ez a kirándulás,

látogatás. A sort Bilkei Irén, majd Kapiller Imre levéltárosok folytatták a középkori Zala, majd Zalaegerszeg, mint megyeszékhely kialakulásának bemutatásával. Az előadásokhoz mindig megoldandó feladatot adtunk a gyerekeknek.

Előadó: Bilkei Irén

Országos gyermekkönyvhét

Mesemondó versenyünket 33. alkalommal rendeztük meg a héten Hiszi a piszi! címmel két részben, két-két korosztálynak. A megnyitókön Szemes Béla és Bogár Imre kívánt jó versenyzést a gyerekeknek, majd a salomvári iskola alsó tagozatosai mutatták be nyitó műsorukat.

Ezen a héten volt vendégünk a Ziránó Színház Csicseri történet c. bábjátékával, amellyel jó közönségre akadva nagy sikert arattak a gyerekek közt.

A Ziránó Színház előadása

Jagasicsné Bogatin Mária

József Attila Városi Könyvtár, kistérségi ellátás

Az év második felében mind az 50 községi könyvtárba 6 alkalommal szállítottunk dokumentumokat a kistérségi társulásokkal kötött megállapodásnak megfelelően.

Személyi változás miatt átadás-átvétel történt Bocföldén és Csonkahegyháton.

Csonkahegyháton a Községi Önkormányzat képviselő Testülete díszpolgárrá avatta nyugdíjba vonulása alkalmából Baksa Lajosnét, aki a községi könyvtárban 53 évig dolgozott.

Nitsch Erzsébet, Baksa Lajosné és Pál Éva

Tételes, soros állományellenőrzés történt Baktúttösön, Pusztaedericsen és Tófejen.

Alapfokú és haladó szintű számítógépes oktatást tartottunk Csonkahegyháton és Kiskutason. A két tanfolyamot 12 fő végezte el sikeresen. A tanfolyamok vezetői Kereki Judit és Szekerené Farkas Matild voltak.

„5 éve az EU-ban” címmel kiállítási táblók vándoroltatására került sor havonkénti váltásban a következő helyszíneken: JAVK, Lakhegy, Bak, Kustánszeg, Becsvölgye, Tófej, Nagykapornak és az Öveges József ÁMK. A kiállítás megnyitását minden alkalommal vetélkedő követte a kiállítási anyag tartalmából.

A csonkahegyháti internet tanfolyam résztvevői

**Az október 5-i szakmai nap egyik előadója Szombathelyről
Némethné Takács Hajnalka**

Október 5-én könyvtárunkban szakmai nap megrendezésére került sor. Elsőként „A mozgókönyvtári ellátás örömei és bánatai a szombathelyi kistérségben” címmel tartott előadást Némethné Takács Hajnalka, a BDMK munkatársa. Ezt követte Pál Éva összefoglalója „Községi könyvtáraink helyzete a mozgókönyvtári ellátás keretében” címmel. Az előadásokat korreferátumok követték: Öcsi Erzsébet mondanivalóját hallgathattuk meg „Olvasóközönség a teskándi községi és iskolai könyvtárban” címmel.

Nagy József átveszi a díjat Bogár Imrétől

Őt követte Szekér Beáta, aki "Községi könyvtárunk szolgáltatásai Milejszegen" címmel foglalta össze tapasztalatait. Végezetül Lakatos György beszámolója következett „A tófeji lakosok lehetőségei az új integrált közösségi házban” címmel. A szünet után Nitsch Erzsébet könyvtárigazgató könyvtárunk kulturális programkínálatát ajánlotta a megjelentek figyelmébe. A szakmai nap zárásaként az „Olvasónkért-díj” átadására került sor. A díjat Major Árpád, a díj alapítója és Bogár Imre az alapítvány kuratóriumának elnöke adta át. Az idei kitüntetést Nagy József babosdöbrétei könyvtáros vehette át a 40 éve sikeres és odaadó községi könyvtárosi munkájáért.

A 150 éve született Benedek Elek tiszteletére mesék felolvasására került sor a szentkozmadombjai községi könyvtárban. A környező településekről számos fiatal és idős résztvevő érkezett. A rendezvényt az ünnepelt műveiből készült könyvkiállítás színesítette.

Október elején zajlott az Országos Nagyí Könyvtári Napok. Ez alkalomból 3 községi könyvtárban kerültek sorra az érdekesebbnél –érdekesebb rendezvények. Puszaedericsen „Egészségesen a tevékeny nagyikért” címmel a község háziorvosa tartott előadást korunk betegségeiről: a magas vérnyomásról a cukorbetegségről és az infarktusról. Az eseményt szűrővel kötötték egybe. Kustánszegen a „Csalogató rétesütő versenyen” 5 csapat indult 15 fővel. A rétesekből nagy volt a választék, összesen 10 féle rétes került az asztalokra. A rendezvényt a baki Pántlika Néptáncgyűttes műsora, valamint táncház zárta. Zalatárnokon „Éneklő nagyik és papik a közösségért” címmel a helyi Kéknefelejcs Népdalkör és a Kishottói Népdalkör dalait hallhatta a nagy létszámú közönség. A műsor közös énekléssel zárult.

A gyermekkönyvhetek alkalmából 6 előadást rendeztünk a községi könyvtárakban: Ecsedi Erzsébet színművész Teskándon és Gellénházán szerepelt, Kelemen Gyula előadóművész zenés műsorát Csonkahegyháton és Becsvölgyén hallhatták a gyerekek, valamint Kanizsa József tartott író-olvasó találkozót Bakon és Nagypapornakon. Az előadásokon közel 800 fő vett részt.

Pál Éva

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR, KESZTHELY

Rendezvények 2009. II. félévben

- Szeptember 8. Cséby Géza: Sors-Címerkép. Mozaikok egy család XIX. és XX. századi történetéből című kötetének bemutatása. A kötet a lengyel menekültügy 70. és a Varsói Szerződés 65. évfordulójára jelent meg. Közreműködött: Kalapos István.
- Szeptember 9. Bálványos István festőművész alkotásait bemutató kiállítás nyitóünnepsége. Ajánló gondolatokat mondott: dr. Sólyom Sándor grafikusművész
- Szeptember 28. A ferences rend 800 éves évfordulója alkalmából „Assisi Szent Ferenc üzenete a mai embernek” címmel dr. Barsi Balázs – sümegi rendfőnök, történész tartott előadást.
- Október 19. Szabadkőműves irodalom a felvilágosodástól a Nyugat nemzedékig címmel bemutatásra került Márton László: Iskolája az emberi szívnek című kötete. Vendégünk: Márton László író. Közreműködött: Latzkó-Tóth Péter párizsi magyar színművész. A vendégekkel beszélgetett: Tar Ferenc tanár
- November 4. Vendégeink: Cseh László – úszó világbajnok, Turi György – a magyar úszóválogatott mesteredzője, akikkel dr. Iglódi Endre beszélgetett.
- November 9. Emlék és varázslat: Száz éve született Radnóti Miklós. Kardos József tanár előadása.
- December 7. Téli olimpiák című kötet bemutatója. Vendégeink: dr. Nádasy Miklós és Kis János. Zenei közreműködők: Bodnár Sándor és tanítványai.
- December 9. Vendégünk: Berecz András ének- és mesemondó. Az estet meghitté varázsolta Bereczky Csaba és felesége csipke- és famunkáinak kiállítása.
- December 14. „Adventi hangverseny a Haydn-év jegyében” címmel a keszthelyi Festetics György Zeneiskola tanárainak ünnepi hangversenye. Koncertmester: Csikár Livia. Közreműködött: Nagy Péter a zalaegerszegi Hevesi Sándor színésze.

A keszthelyi gyermekkönyvtár 2009. II. félévi programjai

- Szeptember 11. Varázslatos karosszék: Becsengettek (Asztali írószertartó figurákat készítő játszóház).
- Szeptember 30. Népmese Napja: Mindenki nagyapója, Benedek Elek (Kardos József tanár előadása).
- Szeptember . 30. Népmese Napja: Mesemondó délután.
- Október 14. Országos Könyvtári Napok: Bábozó nagy: Egérvadászat (Kovács Éva drámapedagógus bábműsora).
- Október 19. Gyermekkönyvtár a Diridongó Játszóházban (könyvtár-népszerűsítő foglalkozás).
- November 2. Varázslatos karosszék: Tökgesztő játszóház.
- November 2.-28. Vándorkiállítás: Benedek Elek meséje tunéziai és magyar gyermekrajzokon.
- November 5. Szavazz a legszebb tökfejre! A játszóház alkotásainak kiállítása (díjaztuk a legtöbb szavazatot elért tökgesztőt).
- November 18. Gyermekkönyvhetek: A titkokat az ujjaimnak mondom el (Rosta Géza zenés irodalmi műsora).
- November 25. Gyermekkönyvhetek: Óvodások városi versmondó délelőtti.
- November 25-28. Gyermekkönyvhetek: Téli teremdzsítés.
- November 27. Gyermekkönyvhetek: Varázslatos karosszék: Mikulás-figurákat készítő játszóház.
- November 15. Karácsonyváró: fadzsítés és könyvajánló a téli szünidőre a legújabb könyvtermésből.

VÁROSI KÖNYVTÁR LENTI,

Programok 2009. II. félévben:

2009. szeptember 25-én a Városi Könyvtár Lenti és a Honismereti Egyesület Lenti közös szervezésében került sor Horváth József "Gyermekévek Hernyéken 1930-45" című könyvének bemutatójára. A szerző negyedik kötetét dr. Németh József irodalomtörténész mutatta be a közönségnek, a részleteket dr. Bencze Katalin, Krisztánovics György és Magyar Lajos tolmácsolásában hallgathatták meg. Dedikálás után kellemes hangulatú, kötetlen beszélgetéssel ért véget az est.

A Magyar Népmese Napján nem csak a gyerekeket, hanem a felnőtteket is programmal várta a könyvtár. 2009. szeptember 30-án a Nemthi Polgári Művelődési

Egylettel közösen szervezett "Aranyhíd - Emma néni, a mesemondó" című, vetítéssel egybekötött estre hívtuk az érdeklődőket. A filmrészletek mellett a mesék mondanivalójáról, értelmezési lehetőségeiről beszélgetett a megjelentekkel Halmy György filmrendező, az est vendége.

A Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület gondozásában jelent meg az "Identitás - nyelv - irodalom" című kötet. A neves szerzők tanulmányait tartalmazó összeállítás bemutatójára 2009. október 2-án került sor a könyvtár rendezésében. Dr. Székely András Bertalan művelődésszociológus mutatta be a könyvet. A rendezvény vendégei - a kötet szerzői és szerkesztője - az identitás kialakulásának és megőrzésének problematikáját taglalták. A hallgatóság által feltett kérdések és felvetések kapcsán kialakult beszélgetéssel zárult a konferencia.

Könyvtárunk idén is csatlakozott a Könyvtári Napok országos rendezvénysorozatához. 2009. október 5-11. között kerültek megrendezésre az országos programok, október 4-18. között pedig a Zala megyei események. Kiemelt célközönségünk a nagyk és unokák népes tábora volt, de minden más korosztályt is szeretettel vártunk rendezvényeinkre.

Október 7-én Keszthelyi Jenő Lentiben élő vadászíró és intarziakészítő művész volt a vendégünk. A Honismereti Egyesülettel közösen megrendezett „Vadászat és művészet” című est Keszthelyi Márton - vendégünk unokája - szavalatával vette kezdetét. Betekintést nyerhettünk a vadászatot szabályozó jogi háttérbe, áttekintést kaptunk a vadászatnak az ember történetével párhuzamos fejlődésével. Kacagtató és megható anekdotákat, elgondolkodtató és vitára sarkalló eseményeket egyaránt felelevenített az előadó a beszélgetéssel végződő esten.

Szabóné Balázs Mónika klinikai szakpszichológus előadására került sor október 9-én "Megküzdési technikák, stratégiák az életkori válságok idején" címmel. Az előadás során nyomon követhettük az életben bekövetkező válságokat és lehetséges megoldásukat születéstől a halálig, bár a nagyobb hangsúly az idősebb korban felmerülő problémákra tevődött. Az érdeklődő közönségnek és az előadó közvetlenségének köszönhetően az est - a témánál maradva - családi hangulatú beszélgetéssel zárult.

Október 11-én, a Könyves Vasárnapon is nyitva tartott a könyvtár. Több programmal is vártuk - a kölcsönzés és ingyenes beiratkozás mellett - a látogatókat: a honlapajánlóban az idősebb és a fiatalabb korosztály is talált kedvére valót, a gyerekek elkészíthették saját kézműves könyvüket. Különböző társasjátékok és a Napvirág Bábcsoport "Az aranytulipán" című előadása szórakoztatta aznapi vendégeinket.

A Zala megye fennállásának ezeréves évfordulóját ünneplő rendezvénysorozathoz csatlakozva, a könyvtár "Zala értékei" című sorozatának keretében Öriné dr. Bilkei Irén történészt, főlevéltárost hívtuk meg vendégként. Programunkat a Zala Megyei Közgyűlés Oktatási és Kulturális Bizottsága is támogatta. Az "Ezer éves megyénk kezdetei" című előadást két időpontra hirdettük meg. 2009. október 16-án 12.45 órai kezdettel a város két középiskolájának történelem iránt érdeklődő diákjait vártuk, míg este 18.00 órára a város lakóit hívtuk meg. A Kárpát-medence népeinek történetét áttekintő rész után az akkor még "Kolon"-nak nevezett megyénk történetéről hallhattunk. Az előadást színes diák vetítésével tette még élvezetesebbé a - már visszatérő vendégnek számító - történészasszony.

A "Lenti Város 30 Éves" programsorozat keretében pályázatot hirdetett a könyvtár "Fantázia projekt - Lenti 30 év múlva" címmel, melyre pályázni egyénileg és csoportosan is lehetett. A pályamunkákkal, melyek különböző technikákkal készültek - vers, próza, rajz, festmény, makett - városunk elképzelt, jövőbeli arcát mutathatták meg a pályázók. A felhívásra a következő hat csoportos és négy egyéni munka érkezett:

"Lenti Művészetek Palotája" - makett - Bóka Enikő, Bényei Tímea, Rada Henrietta, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

Lenti templomkert" - makett - Bóka Enikő, Bényei Tímea, Rada Henrietta, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

"Még több játszóteret!" - makett - Hancz Alexandra, Zsálek Balázs, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 7. osztályos tanulójának munkája.

"Művészetek Háza" - rajz - Gamperl Dorottya, Horváth Rebeka, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 6. osztályos tanulójának munkája.

"Vissza a természetbe!" - műszaki leírás és rajz - Bedő Bertold, Szekeres Zsolt, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 6. osztályos tanulójának munkája.

"Lapok a lenti polgármester asszony naptárából 2039-ből" - Horváth Nikolett, Horváth Veronika, Kovács Zsófia Olívia, a Lámfalussy Sándor Szakközépiskola és Szakiskola 10. osztályos tanulójának munkája.

"Lenti 30 év múlva" - próza - Szabó Regina, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

"Álomvilág" - próza - Madarász Boglárka, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

"Nemthi - Lenti III. évezred" - festmény - Gazdag Anita, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

"Kastély Szálló" - rajz - Buzás László, a Vörösmarty Mihály Általános Iskola 8. osztályos tanulójának munkája.

A pályázók munkájuk elismeréseként könyvet és ajándékutalványt vehettek át. A pályamunkákat november 27-ig tekinthették meg az érdeklődők a könyvtár nagyertermében.

Együttműködve a Deák Ferenc Megyei Könyvtárral és a József Attila Városi Könyvtárral a „Könyvtárhasználók képzése digitális ismeretek elsajátítására” című pályázati program megvalósításában, október, november hónapokban számítógépes tanfolyamot szerveztünk a város és a városkörnyék lakossága számára. Négy csoportban, összesen tizenheten végezték el a nagy érdeklődést kiváltó húsz-húsz órás kurzust.

November 5-én este 18.00 órakor ismét a "Zala értékei" sorozat „Fenyők a természetben és környezetünkben” című előadását hallgathatták meg azok, akik eljöttek a Kertbarát Kör Egyesülettel közös rendezvényünkre. Vendégelőadónk, Kiss Marcell Rédcisen élő kertészmérnök, a térségünkre is oly jellemző, a természetben és az épített környezetben is előforduló fenyőfélékről beszélt a hallgatóságnak. A laikusok számára is érthető - színes diákkal illusztrált - előadáson többek között rövid áttekintést kaptunk a fenyők családjának tagjairól, földrajzi és időbeli megjelenésükről. Érdekességgént hallhattunk fenyő "leg"-eket (legmagasabb, legidősebb...) és sok, a köztudatban igen elterjedt tévhitet is megcáfolt Kiss Marcell. Ezek közül a legfontosabb talán az volt, hogy a fenyők bizony nagyon is szeretik a fényt! Hallhattunk arról is, hogy a tiszafa mely része mérgező és mely része ehető, s az itt élők számára talán a legfontosabb, hogy szűkebb környezetünk minden szempontból kedvező élettere a fenyőfajoknak és -fajtáknak. Az est végén lehetőség nyílt kérdések feltevésére, ahol a válaszok gyakorlati tanácsokkal kiegészítve segítik a mostani és leendő kerttulajdonosok életét.

Dr. Szinku Mihály „A Deák család Zala megyében” című előadására 2009. november 26-án csütörtökön a "Zala értékei" című rendezvénysorozatban került sor. Az előadó részletesen bemutatta a Deák családot és a család zalai kötődéseit. Sor került Deák Jenő - Deák Ferenc unokatestvérének unokája, aki Zalatárnok szülötte - "Göcseji históriák" című kötetének bemutatójára is. A könyv göcseji nyelvjárásban íródott, humoros történeteket tartalmaz, első kiadása 1899-ben, 110 évvel ezelőtt jelent meg. Az előadást Révész Erzsébet által előadott versek foglalták keretbe.

Selyem József erdőmérnök, középiskolai tanár „Darwin és az evolúció a Biblia tükrében” címmel tartott előadást december 8-án. A Kornéliusz Alapítvánnyal közösen szervezett esten az előadó a Föld élőlényeinek létrejöttét mutatta be. Evolúciós folyamat során vagy isteni teremtes útján népesült be bolygónk? Az emberiséget hosszú ideje foglalkoztató kérdés ez, melyre a tudományos kutatások eredményei és a Biblia egyaránt ad választ, vendégeinknek is segített talán ez az est, hogy választ kapjanak erre.

Az év utolsó hónapjára is maradt még program a „Zala értékei” című sorozatból. December 10-én Marx Mária, a Göcseji Múzeum etnográfusa, főmúzeológusa volt a vendégünk. 13:00 órakor a helyi általános iskolák 5-8. évfolyamos diákjai, este 18:00 órakor pedig a felnőtt látogatók hallgathatták meg „Adventi hagyományok Göcsej-Hetés területén” című előadását. Ismert népszokások kevésbé ismert részleteiről is hallhattak a megjelentek, az est végén pedig kérdések feltevésére és Lentiben illetve szűkebb környezetében élő szokások felelevenítésére is lehetőség nyílt.

Baksa Melinda

Gyermekekprogramok 2009. II. félévben

A Lenti Város 30 Éves programsorozathoz csatlakozva hirdettük meg idei nyári programunkat, „Mindent tudni akarok Lentiről” címmel. A gyerekekkel- az együtt töltött egy hétben- kézműves foglalkozások, kiállítás-megtekintés és helytörténeti előadás által ismertettük meg városunk történetét.

Kiemelt programjaink közt szerepelt: Simon Márta a helyi Lámfalussy Sándor Szakközépiskola- és Szakiskola tanárának előadása a lenti vár történetéről, a szécsiszigeti templom és vízimalom megtekintése Wágnerné Kati néni vezetésével, az Erdészeti- és vasúttörténeti kiállítás megismerése Kaliba Mihály kalauzolásával.

A kézműves foglalkozások alkalmával elkészítettük Zala megye növény- és állatvilágát, a helyi Szent Mihály Plébániatemplom makettjét és Lenti címerét. Természetesen maradt időnk pihenésre, kikapcsolódásra is. A játékos vetélkedők, a Sárberki-tónál eltöltött órák közelebb hoztak bennünket egymáshoz, bár nem voltunk idegenek egymás számára előtte sem.

A Magyar Népmese Napja és Zala megye 1000 éves évfordulója alkalmából, óvodás csoportot láttunk vendégül, akikkel a Nagypám farkasa című kötetből dolgoztuk fel „A molnárlegény és az ördögök” című göcseji népmesét. Emellett 3. évfolyamos diákoknak készítettünk népmese-totót, melynek beküldői kézműves foglalkozáson vehettek részt. A foglalkozás helyi óvónénik vezetésével zajlott, ahol töklámpást és csipeszfigurát készítettünk.

Az Országos Nagyi Könyvtári Napok alkalmából elsősorban a nagyikat és az unokákat mozgattuk meg. Programjaink közt szerepelt: „Miért szeretek könyvtárba járni?”- rajzpályázat és kiállítás nagycsoportos óvodások és 1-2. évfolyamos tanulók részvételével. A 70 rajz kiállításra került a gyemekrészlegben. Az eredményhirdetésen minden kis „művészt” megjutalmaztunk, a helyezettek ajándécsomagot vehettek át.

A „Nagypapó és nagyanyó meséi” –t két nyugdíjas pedagógus nagymama, Békefi Livi néni és Soós Katalin mesélte el óvodásainknak és kisiskolásainknak.

A „Nagyival a nagyiknak avagy Mi lapul a nagyik tarsolyában?” címet viselő kézműves foglalkozás keretében kreatív óvónéniket hívtunk, akik nem mellesleg nagymamák is.

Szombaton nyitvatartási idő alatt az érdeklődők megismerkedhettek nagyszüleink játékaival, valamint hangoskönyv- és CD ajánlót állítottunk össze kicsiknek és „nagyobbaknak”, melyből helyben meghallgathatták a nekik tetszőt.

A Könyves Vasárnapon több programmal vártuk az érdeklődőket: honlapajánló, kézműves foglalkozás, többgenerációs játék és bábelőadás szórakoztatta a gyerekeket és a felnőtteket.

Idei rendezvényeinket a Zalai Gyermekkönyvhét programjaival zártuk: „Állok a padon” az iskoláról humoros írásokkal a kamaszok nyelvén címmel tartott előadást Neszmélyi Magdolna színművésznő a helyi általános iskolák felső tagozatos diákjainak.

Ismét ellátogatott hozzánk Joós Tamás énekmondó, ezúttal a „Síp-pal-dobbal” c., hangszereket bemutató zenés műsorral, nagycsoportos óvodásaink legnagyobb örömére.

Bagladi Mónika

Kistérségi szolgáltatás 2009. II. félévben

2009. év második felében kistérségünk 50 könyvtárában folytatott szakmai segítségadásunk jelentős részét képezte a szolgáltató helyek szervezeti és működési, valamint a könyvtárhasználati szabályzatának elkészítésében való közreműködés.

A korszerű könyvtári ellátás elérése érdekében, a szabályzatokkal összhangban, javasoltuk a kistelepüléseken is a szolgáltató helyek technikai feltételeinek további javítását a fénymásolási lehetőségek biztosításával.

Az év során tovább javultak a könyvtárak működési feltételei.

A rédicsi körjegyzőség területéről 5 nyertes pályázó könyvtár berendezési tárgyak vásárlására kapott összegeinek felhasználása is megtörtént. A fejlesztés értéke 2.048.000 Ft.

Új berendezést kapott a szolgáltatóhely Bödeházán

... és Zalasombathán is.

A lakosság közérdekű információkhoz való hozzáférése érdekében a szolgáltató helyeken a városi könyvtár szolgáltatásairól szórólapot biztosítottunk.

A tájékoztató anyagon népszerűsítjük a Városi Könyvtár Lenti honlapját is, amely a www.lentikonyvtar.hu címen érhető el.

Széleskörű ismertetéssel igyekeztünk elősegíteni az online katalógus használatával a mozgókönyvtári szolgáltató helyek állományáról való tájékozódás lehetőségét is.

Sikerült előbbre lépni a könyvtárközi kölcsönzések számának növelése terén is. Látogatásaink során minden alkalommal felhívjuk a figyelmet erre a lehetőségre. Ennek köszönhetően egy-két településen a kérések száma jelentősen megemelkedett, ezeket a műveket elsősorban a városi könyvtár állományából biztosítottuk.

Több települési könyvtárosunk nagy figyelmet fordít az olvasói igények ezúton való kielégítésére. Példakép említhetjük Lendvadedes, Tornyiszentmiklós és Zalabaksa községeket.

A könyvtárak iránti érdeklődés felkeltésében nagy szerepet játszó időszaki kiadványok 2010. évi megrendelésénél az előző évekhez hasonlóan figyelembe vettük a látogatók igényeit.

A folyóiratok előfizetési összege megközelíti a 2 millió forintot.

49 szolgáltató helyre 61 féle heti és havilap fog járni 229 példányban.

A tárgyi feltételek változásának köszönhetően, az új berendezések miatt több könyvtárban is végeztünk állományrendezést /Alsószenterzsébeten, Bödeházán, Pördeföldén, Tornyiszentmiklóson és Zebeckén /.

Négy könyvtárban - Pákán, Rédicsen, Tornyiszentmiklóson, Zebeckén - selejteztünk és elvégeztük az állománykivonással járó adminisztrációs munkákat.

Október hónapban 3 községben volt változás a könyvtárak vezetésében, 2009-ben összesen 9 helyen.

Lendvajakabfán ez évben már másodszor, Babolcsai Pálné lett az új könyvtáros, Magyarföldön Tóth Róbertné, Lendvadedesen Bodó Csabáné.

A gyakori személycserék nehezítik az eredményesebb könyvtári munka végzését.

A térségünk két kiemelkedőbb rendezvénye:

2009. július 18-án Gáborjánházán „Anyanyelv és költészet a határ mentén”

Dr. Zágorec-Csuka Judit könyvbemutatója. A találkozót zalai és muravidéki népdalokkal színesítette a Szlovéniából érkezett kapcai József Attila kultúregylet népdalköre.

2009. szeptember 4-én rendezték meg Hernyéken Horváth József: „Gyermekek Hernyéken 1930-46” című kötetének bemutatóját. A kötet kiadásával járó költségeket szponzorok támogatása révén teremtették elő, a szerző az értékesítésből származó bevételt a község javára ajánlotta fel. A találkozó sikerességében az író helyi kötődése, a falu korabeli életének könyvben való megörökítése is nagy szerepet játszott.

A rédicsi szolgáltatóhelyünk programja az alábbiakban olvasható.

Stéber Ferencné Csögi Ágnes

MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA KÖNYVTÁRA, RÉDICS

A rédicsi Móra Ferenc Általános Iskola könyvtára az őszi folyamán több olyan rendezvényt szervezett, amely az olvasóvá nevelést szolgálta. Fontos feladatnak tekinti az olvasás megszerettetését, a szép magyar beszéd, mint érték megőrzését.

2009. október 15-én a helyi óvoda nagycsoportosait látta vendégül. A harmadik alkalommal megrendezett foglalkozáson különböző meséket hallgattak meg a gyerekek, örömmel vették kezükbe a szebbnél szebb mesekönyveket, szívesen beszélgettek az általuk jól ismert mesehősökről. A foglalkozáson Raj Bianka és Dezső Katica működött közre. Az óvodások egyúttal megismerkedtek a könyvtárral, s mód nyílt az olvasás népszerűsítésére is.

Benedek Elek születésének 150. és halálának 80. évfordulójának alkalmából mesemondó versenyt rendeztünk. A feladat: szabadon választott mese elmondása 3-4 percben. A zsűri tagjai Szekeres Frigyesné, óvónő, versmondó, Soós József költő, népművelő, Stokker Pálné igazgató voltak.

Helyezések:

1-2. osztályos korcsoportban:

- I. Bene Adél
- II. Halász Ramóna
- III: Mihályka Lili

3-4. osztályos korcsoportban:

- I. Kovács Liliána
- II. Raj Bianka
- III. Farkas Nikoletta

Olvasási-szépkiejtési versenyre került sor 2009. december 1-én Kazinczy Ferenc születésének 250. évfordulója alkalmából. A feladat két részből állt: egy szabadon választott műből 18-20 sor felolvasása, valamint a helyszínen a zsűri által választott műből 18-20 sor felolvasása. A zsűri tagjai Utassy Józsefné Horváth Erzsébet (Rédicsről elszármazott majd visszatérő) nyugalmazott irodalomtanár, Soós József költő, népművelő, és Stokker Pálné igazgató voltak.

Helyezések:

5-6. osztályos korcsoportban:

- I. Pető Emese
- II. Varga Viktória
- III. Kovács László

7-8. osztályos korcsoportban:

- I. Dezső Katica
- II. Torda Ádám
- III. Illés Bianka

A versenyben résztvevő tanulók oklevelet, emléklapot illetve könyvjutalmat kaptak. A könyveket a Móra Ferenc Általános Iskola és a „Rédicsi Iskolakörzet Gyermekéiért” Alapítvány közösen vásárolta.

A zsűri nagyra értékelte a tanulók teljesítményét, megdicsérte őket alapos felkészültségükért, elismeréssel szólt élvezetes előadásmódjukról. Külön kiemelte, hogy helyesen választottak egyéniségükhöz illő műveket.

További munkájukhoz értékes tanácsokat fogalmazott meg, dicsérő szavakkal biztatta őket, hogy őrizzék meg tehetségüket és ápolják szép magyar nyelvünket.

Erdei Lajosné

FÁKLYA MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS KÖNYVTÁR

Rendezvények 2009. II. félévben

- Október 2. Népmese Napja – „Nagyapó mesefája” – mesedélelőtt – nyugdíjasok közreműködésével - nagycsoportos óvodásoknak
- Október 5. Népmese Napja – „Nagyapó mesefája” – mesedélelőtt nyugdíjasok közreműködésével - általános iskola 3. osztályosainak
- Október 5. „A természet kincsestára” – vendégünk: Varga Enikő, a Naturland Kft. Munkatársa.
- Október 5-22. Tárlatvezető nagy I. „Én azt mondom: csiga, malom, csutkababa, te azt mondod: frizbi, Tetris, Barbie...” Gyermekjátékok régen és ma – kiállítás
- Tárlatvezető nagy II. „Én azt mondom: a zsúr, csuhé, keresztzemes, te azt mondod: scubidou, origami, decoupage...” Ügyes kezek – színes ötletek régen és ma – kiállítás
- Október 11. Könyves Vasárnap. „Fogadd hűn e csekélységet, mint szívből eredt emléket.” Mézédés emlékeim – Így készül a mézeskalács.
- Mesejáték, kézműves foglalkozás kicsiknek, nagyoknak – Bánfalvi Andrea vezetésével.
- "Nagyanyáink sütötték" - recept csere-bere
- „Az én könyves vasárnapi emlékem” – ajándék minden látogatónak

- Október 16. „A Mura mente gazdálkodásának története” – Lelkes András előadása
- November 6. „Képek a nappali falára” – a budapesti Fényecset Fotóklub Egyesület kiállítása
- November 20. „Nyeregben írt történelem” – Csondor Csaba előadása
- December 7-Január.4. „Karácsonyi hangulatban „ – Farkasné Deres Andrea kiállítása
- December 14. „Csillag ragyog égi réten...” – karácsonyi kézműves játszóház óvodásoknak
- December 18. „Csengő szánon jön a tél” - karácsonyi kézműves játszóház általános iskolásoknak

Molnárné Pfeiffer Edit

MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA, ZENEISKOLA, ÓVODA, ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY ÉS KÖNYVTÁR, ZALAKAROS

A zalakarosi könyvtár több programot is szervezett 2009. 2. félévben melyeket a könyvtári épületrész felújítási munkálatainak elhúzódása miatt, a Községi Házban és az általános iskola tantermeiben bonyolított le.

Október 5-én Nógrádi Gábor: Galambnagymama és Nézz rám, Mami! című regényeinek bemutatására került sor, az 5. és 7. osztályos tanulóknak, összesen 49 gyermeknek.

Október 7-én településünk 50 év feletti tagjai kaptak meghívást Nagyné Dr. Bazsó Judit a nagykanizsai Kanizsai Dorottya Kórház kardiológiai osztálya főorvosának előadására, melyet a szív- és érrendszeri megbetegedések időskori előfordulásáról

tartott. Az aktualitást nemcsak a könyvtári napok rendezvényei, hanem a „szívünk világnapja”(szeptember utolsó vasárnapja) és az „ idősök világnapja” (október 1.) közelsége is adta. Nagy örömünkre 42-en hallgatták meg a főorvosnő tünetek, megelőzés, életmód, kezelési lehetőségek témák köré gyűjtött szavait. Legfontosabb tanácsát, a napi 30 perces aerob mozgás fontosságát, oly mértékben „szívlelte meg „, a hallgatóság, hogy közösen vett részt azon a karbantartó tornán, melyet Novák Andrea gyógytornász mutatott be.

Előadó: Nagyné dr. Bazsó Judit

A résztvevők az értékes új ismereteken kívül ajándék tollal, táskával, kulcstartóval, s apróbb promociós anyagokkal tértek haza. Sajnos az idő korlátozottsága, s a Községi Ház újabb esti programja miatt kérdések feltevésére már nem kerülhetett sor. Ígérjük, a könyvtár elkészültével, hasonló előadások során lehetőséget adunk erre is.

Október 9-én egy újabb rendezvény két generáció összekapcsolásáról szólt. Népmesékből tartottunk vetélkedőt felső tagozatos gyerekekből álló csapatok részvételével. Előzetes feladatként kapták, hogy hívjanak meg felnőtteket, lehetőleg az 50 év feletti korosztályból. Akinek ez sikerült, rögtön 10 pont plusszal kezdte a versenyt. Hat négy és öt főből álló csapat (29 gyermek) játszott ezen a délutánon, s kalandozott el a népmesék világába. Ezzel is emlékeztünk Benedek Elek születésének 150. évfordulójára, mely szeptember 30-án, a népmese napján volt. A keresztrejtvények, activity, betűrejtvények és más játékos feladatok megoldása után minden résztvevő tollat, zsírkérőt, noteszt, ceruzát vagy könyvjelzőt kapott jutalmul. A csapatok az 5 felnőtt vendégnek kis ajándéktárggyal köszönték meg, hogy elfogadták a meghívást.

A Könyves Vasárnap rendkívüli nyitva tartása sajnos a már említett felújítás és visszaköltözés elhúzódása miatt az idei évben elmaradt.

Horváthné Nagy Elvira

Az október 9-én rendezett mesevetélkedő résztvevői

„SALLA” MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

2009. október 11-én ismét megrendezésre került a könyves vásárnap intézményünkben. Délelőtt a már jól bevált rendkívüli nyitva tartással és lehetőségekkel várt mindenkit a könyvtár: sokan kihasználták az amnesztia délelőtti nyújtotta büntetés-elengedést, így a notórius „könyvfoglalók” is bátran visszahozhatták szerzeményeiket a könyvtáros szemrehányó tekintete nélkül. Természetesen a beiratkozásért sem kellett fizetni, a 3 év alatti gyerkőcök pedig vidám babaolvasójeggyel regisztrálhattak. Hogy a kreativitás se szoruljon háttérbe, 10 órától kézműves foglalkozás keretében, őszi termésekből készíthettek toboz babákat, Gesztenye Marcikat, vagy épp termésképeket a vállalkozó kedvű, és legfőképpen türelmes résztvevők.

Délután aztán az önfeledt szórakozásé lett a főszerep: kedvelt őrségi történeteket és dalokat varázsolt elő Németh Istvánné a meseládájából, míg Rosta Géza egy zenés műsor keretében ismertette meg a gyerekeket a hangszerekkel és a dalolás örömeivel. Nagy sikere volt a rendezvény ideje alatt folyamatosan működő kakaóbárnak, és a tombolatárgyak láttán felragyogó gyermekarcok látványa is magáért beszélt. Míg a babák és a mamák Godina Mónikával tanultak mondókákat és játékokat, a felső tagozatosok csapatai a már előre meghirdetett európai uniós vetélkedőn mutathatták meg, mit tudnak. A programot tovább színesítették a Pöttöm Klub vezetője, Kronekker Zsuzsanna vezényelte rövidke, ám annál izgalmasabb játékok (székfoglaló, különböző körjátékok), melyek végén jutalom várta a legügyesebbeket.

A gyerekek tehát sok-sok élménnyel és apró kincssel gazdagodtak, melyek repertoárját reméljük jövőre tovább bővítik.

A gyerekek az őszi szünidő idején sem unatkoztak. Könyvtárunk szórakoztató, játékos programokat szervezett a helyi diákoknak október 27-ére és 28-ára.

Az immár Magyarországon is egyre népszerűbb Halloween jegyében telt a 27-én este megrendezett vetélkedő, melyen 3 fős csapatok versenghettek egymással. A résztvevők különféle rémséges jelmezekben érkeztek, így találkozhattunk boszorkányokkal, vámpírokkal, szellemekkel és varázslókkal is, s bizony néhányak

számára igencsak fájdalmasra sikerültek ezek a találkozások, a vérszívók ugyanis nem hazudtolták meg magukat. Természetesen a vetélkedő feladatai sem nélkülözték a morbid humort: a koporsóhajtogatási és a pókhálófónási tehetségükön túl a kis lidérceknek a kreativitásukat és tudásukat is meg kellett villantaniuk (halloween-i totó, puzzle, lufifestés, szívószállal babszemek rakosgatása). A mulatság végén a csapatok jutalmat kaptak, így még az utolsó helyezettek is elégedetten távoztak.

28-án kézműves foglalkozásra és táncházba várták az érdeklődőket, akik különböző színű és fajtájú fonalakból szöhettek maguknak övet, melyet a 15 órakor kezdődő táncházban már használhattak is. A zenés program keretében a gyerekek a környező népek hagyományos táncait tanulhatták meg, s hogy még kellemesebben teljen a délután, süttivel és üdítővel kínálták a megfáradt, ám lelkes kis társaságot.

Takács Lili

MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS KÖNYVTÁR, VONYARCVASHEGY

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár pályázata révén a Művelődési Ház és Könyvtár az idén is bekapcsolódott az Informatikai és Könyvtári Szövetség „Összefogás „ programjába.

Rendezvényünkön a hatodik-hetedik osztályos tanulók nagyszüleit vártuk kis meglepetésre a könyvtárba. *Köszönet a nagyiknak!* címmel állítottunk össze rövid műsort. Simon András, Fecske Csaba, Dsida Jenő verse mellett Janikovszky Éva írásaiból hangzottak el részletek, valamint Halász Judit : Hívd a nagymamát ! c. CD-jéről a címadó dalt és Szabó Lőrinc: Ima a gyermekekért! c. verset hallgattuk meg , majd Illésné Major Julianna gitárkíséretében énekelték el közösen a gyerekek Bródy: Mi tehetnék érted? c. dalát. A szívet melengető irodalmi összeállítás után az unokák átnyújtották a nagyiknak a helyi általános iskola képzőművészeti szakkörén készített rózsákat, könyvjutalmakat és a hét mottójával/ „ Ne üljön otthon, ha a könyvtárában otthon lehet; Találkozunk a könyvtárban! / ellátott apró ajándékokat /golyóstollat, főzőkanalat, sapkát ,vászontáskát, jegyzetfüzetet /.

Szeretném megemlíteni a fellépő gyerekeket név szerint is : Andrási Cintia, Bagó Zsófia, Bujtor Blanka, Tüttő Sára, Gombkötő Renáta, Keserő Veronika, Kovács Anita, Stankovics Beáta. Dicséret illeti Őket, köszönöm lelkes munkájukat, valamint Kósáné Szakony Ágnesnek , a képzőművészeti szakkör vezetőjének is a segítséget; és köszönet minden nagyszülőnek, aki eljött rendezvényünkre és eltöltött velünk egy kellemes órát.

Kisgyermekes szülőknek szántuk dr. Kovácsné Mozsolics Melinda pszichológus előadását, melyet szintén az” Összefogás „ program keretén belül rendeztünk. Szomorúan tapasztaltam, hogy a szülők részéről csekély volt az érdeklődés, pedig érdekes előadást hallhattunk a lelki egészségről, a kisgyermekek indulatairól, azok okairól és a problémák kezelhetőségéről.

Mindkét rendezvényünk a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósulhatott meg.

Csudai Zoltánné

TARTALOMJEGYZÉK

IN MEMORIAM	• Búcsú dr. Csondor Gyuláné lenti könyvtárostól.	3
MŰHELY	• Sebestyénné Horváth Margit: Zala megye önkormányzati-lakóhelyi könyvtárainak ellátása 2008-ban.	4
	• Pál Éva: Községi könyvtáraink helyzete a mozgókönyvtári ellátás keretében.	12
	• Öcsi Erzsébet: Olvasóközönség a teskándi községi és iskolai könyvtárban	15
	• Szekér Beáta: Községi könyvtárunk szolgáltatásai Milejszegen	18
	• Takácsné Giczi Hajnalka: A batyki mozgókönyvtár a könyvtáros szemével	20
	• Kiss Gábor: Ablak Zalára - Ablak a világra. „Tudásdepó Expressz” TIOP-1.2.3-08/1.	22
	• Sebestyénné Horváth Margit: Elindult a „Tudásdepó Expressz” Zala megyében. Százmillió érkezik a zalai könyvtárakhoz.	25
	• Tóth Edit: Zalaegerszegi középiskolások olvasási-, könyvtár-, számítógép-, és internethasználati szokásai.	28
	• Verebélyi Judit: Keszthely és a Festeticsek: Fenékpusztá és a balatoni hajózás.	33
TUDÓSÍTÁSOK	• Csudai Zoltánné: In memoriam Radnóti Miklós	35
	• Kereki Judit: Beszámoló a szociálisan hátrányos helyzetű 10-14 éves gyerekeknek szervezett olvasótáborról.	36
	• Nitsch Erzsébet: Beszámoló a 41. vándorgyűlés MOKKA-ODR fórum programjáról.	37
	• Sebestyénné Horváth Margit: A kistérségi könyvtári szolgáltatások közösségteremtő szerepe és a civil szervezetekkel való együttműködés lehetőségei. Tapasztalatcsere az MKE Zala Megyei Szervezete és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete közös szervezésében.	38
	• Takácsné Nagy Ilona: A Magyar Népmese Napja Hévízen. Tunéziai és magyar gyerekek közös rajzkiállítása.	41
	• Révész Erzsébet: Felolvasóest Szentkozmadombján.	42
	• Pappné Beke Judit: Összefogás a könyvtárakért rendezvénysorozat Keszthelyen.	
	• Takácsné Nagy Ilona: Képes beszámoló az Országos Nagyí Könyvtári napok hévízi programjairól.	45
	• Tóth Rita: Mesekuckó	49
	• Kereki Judit: Internet-használati tanfolyamok a József Attila Városi Könyvtárban.	51
	• Fejesné Szabó Piroska: A Cimborák klubmozgalom Magyarországon.	53
	• Gyurkóné Marton Beáta: Mit tegyek? avagy a könyvtáros esete az olvasókkal. Szakmai nap a József Attila Városi Könyvtárban.	57
	• Gyurkóné Marton Beáta: Kihívások a jelen könyvtárosai előtt. Szakmai nap a falvak könyvtárosainak.	58
	• Dömök József: 60 éves a Fáklya. Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár jubileumi estje 2009. december 5-én.	59
HÍREK		62